

OCENA STANU SANITARNEGO

MIASTA CHORZÓW

ZA 2017 ROK

Spis treści

str.

<i>1. Epidemiologia</i>	<i>3</i>
<i>2. Higiena żywności, żywienia i przedmiotów użytku</i>	<i>37</i>
<i>3. Higiena komunalna i środowiska</i>	<i>41</i>
<i>4. Higiena pracy</i>	<i>55</i>
<i>5. Higiena dzieci i młodzieży</i>	<i>67</i>
<i>6. Zapobiegawczy nadzór sanitarny</i>	<i>74</i>
<i>7. Oświata zdrowotna</i>	<i>81</i>

CHORZÓW

Miasto na prawach powiatu, położone w południowej Polsce, na Płaskowyżu Bytomsko – Katowickim będącym częścią Wyżyny Śląskiej, na terenie Górnego Śląska, na obszarze obejmującym Górnośląski Okręg Przemysłowy. Miasto leży nad rzeką Rawą, sąsiaduje z: Katowicami, Rudą Śląską, Bytomiem, Piekarami Śląskimi, Siemianowicami i Świętochłowicami.

Dzielnicami Chorzowa są:

- Centrum,
- Chorzów II,
- Chorzów Stary,
- Chorzów Batory.

Miasto Chorzów zajmuje powierzchnię 33,50 km²

W roku 2017 zamieszkiwało je - 109151 osób

Epidemiologia

I. Na terenie miasta Chorzowa w roku 2017 zarejestrowano zachorowania na następujące choroby zakaźne :

Lp.	Jednostka chorobowa	liczba zach.	wsk.zap.
1.	Salmonelloza :		
-	zatrucia pokarmowe	16	14,65
2.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe ogółem :		
-	wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą	3	2,74
-	wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i>	1	0,91
-	wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	148	135,59
-	inne określone	1	0,91
-	nie określone	11	10,07
3.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	6	31,71
4.	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe :		
-	inne określone	1	0,91
5.	Lamblioza	7	6,41
6.	Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe ogółem :		
-	wywołane przez rotawirusy	151	138,34
-	wywołane przez norowirusy	7	6,41
-	inne określone	22	20,15
-	nie określone	20	18,32
7.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	108	570,82
8.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu - ogółem	35	32,06
-	w tym dzieci o lat 2	4	21,14
9.	Listerioza	1	0,91
10.	Krzusiec	6	5,49
11.	Płonica (szkarlatyna)	29	26,56
12.	Choroba meningokokowa ogółem	3	2,74
-	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	2	1,83
-	posocznica	2	1,83
13.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> :		
-	róża	17	15,57
14.	Kiła :		
-	wczesna	4	3,66
-	inne postacie kiły i kiła nieokreślona	3	2,74
15.	Rzeżączka	1	0,91
16.	Borelioza z Lyme	10	9,16
17.	Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień	18	16,49
18.	Wirusowe zapalenie opon mózgowych :		
-	inne określone i nieokreślone	1	0,91
19.	Ospa wietrzna	645	590,92
20.	Wirusowe Zapalenie Wątroby :		

-	typu A	7	6,41
-	typu B - przewlekłe	19	17,40
-	typu C wg definicji przypadku – 2014r.	22	20,15
21.	AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności	1	0,91
22.	Nowo wykryte zakażenia HIV	6	5,49
23.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	8	7,32
24.	Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae, inwazyjna :		
-	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	0,91
-	posocznica	1	0,91
25.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu		
-	inne określone	1	0,91
26.	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	2	1,83
27.	Zapalenie mózgu inne i nieokreślone	1	0,91
28.	Grypa J10 - J11 potwierdzona badaniami - ogółem	7	6,41
-	u dzieci w wieku 0-14 lat	4	3,66
29.	Grypa, zachorowania grypopodobne, ostre zakażenia dróg oddechowych - ogółem	50526	46290,0
-	u dzieci w wieku od 0-14 lat	23220	21273,28
30.	Gruźlica	25	22,9

Liczba ludności m. Chorzowa : 109151

Liczba dzieci do lat 2 - 1892

Oceniając sytuację epidemiologiczną miasta Chorzowa w roku 2017 można stwierdzić, że w porównaniu z rokiem 2016 zmniejszyła się liczba zachorowań i wskaźniki zapadalności na:

- Salmonella zatrucia pokarmowe o 5 zachorowań (wsk.zap. 14,65)
- Inne bakteryjne zakażenia jelitowe:
 - wywołane przez E. coli biegunkotwórczą o 1 zachorowanie (wsk.zap. 2,74)
 - nieokreślone o 15 zachorowań (wsk.zap. 10,07)
- Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 o 9 zachorowań (wsk.zap. 31,71)
- Lamblioza o 2 zachorowania (wsk.zap. 6,41)
- Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy o 16 zachorowań (wsk.zap. 6,41)
- Wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone o 34 zachorowania (wsk.zap. 18,32)
- Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o 11 zachorowań (wsk.zap. 32,06)
- Krztusiec o 10 zachorowań (wsk.zap. 5,49)
- Płonica o 99 zachorowań (wsk.zap. 26,56)
- Borelioza z Lyme o 11 zachorowań (wsk.zap. 9,16)
- Ospa wietrzna o 133 zachorowania (wsk.zap. 590,92)
- WZW typu B- przewlekłe o 8 zachorowań (wsk.zap. 17,40)
- WZW typu C wg definicji przypadku 2014 o 5 zachorowań (wsk.zap. 20,15)
- Nowo wykryte zakażenia HIV o 3 zachorowania (wsk.zap. 5,49)
- Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone o 1 zachorowanie (wsk.zap. 1.83)

- Grypa J10-J11 potwierdzona badaniami- ogółem o 1 zachorowanie (wsk.zap. 6,41)
- Gruźlica o 8 zachorowań (wsk.zap. 22,9)

Zwiększyła się liczba zachorowań i wskaźniki zapadalności na:

- Inne bakteryjne zakażenia jelitowe:
 - wywołane przez *Clostridium difficile* o 102 zachorowania (wsk.zap. 135,59)
- Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe inne określone o 1 zachorowanie (wsk.zap. 0,91)
- Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe:
 - wywołane przez rotawirusy o 26 zachorowań (wsk.zap. 138,34)
 - inne określone o 13 zachorowań (wsk.zap. 20,15)
- Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 o 20 zachorowań (wsk.zap. 570,82)
- Biegunka i zapalenie żołądkowo- jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2 o 4 zachorowania (wsk.zap. 21,14)
- Listerioza o 1 zachorowanie (wsk.zap.0,91)
- Choroba meningokokowa o 2 zachorowania (wsk.zap. 2,74)
- Choroba wywołana przez *S.s pyogenes*- róża o 4 zachorowania (wsk.zap. 15,57)
- Kiła:
 - wczesna o 2 zachorowania (wsk.zap. 3,66)
 - inne postacie kiły i kiła nieokreślona o 2 zachorowania (wsk.zap. 2,74)
- Styczność i narażenie na wściekliznę/ potrzeba szczepień o 4 zachorowania (wsk.zap. 16,49)
- Wirusowe zapalenie opon mózgowych inne określone i nieokreślone o 1 zachorowanie (wsk.zap. 0,91)
- WZW typu A o 7 zachorowań (wsk.zap. 6,41)
- Świnka o 1 zachorowanie (wsk.zap. 7,32)
- Choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae*, inwazyjna: zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu o 1 zachorowanie (wsk.zap. 0,91)
- Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu, inne określone o 1 zachorowanie (wsk.zap. 0,91)
- Zapalenie mózgu inne i nieokreślone o 1 zachorowanie (wsk.zap. 0,91)
- Grypa zachorowania grypopodobne, ostre zakażenia dróg oddechowych o 2348 zachorowań (wsk.zap. 46290,0)
 - u dzieci w wieku od 0-14 lat o 570 zachorowań (wsk.zap. 21273,28)

W odniesieniu do roku 2016 nie rejestrowano zachorowań na: Salmonelle, inne zakażenia pozajelitowe, inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nieokreślone.

Nie rejestrowano zachorowań na: odrę, czerwonkę, błonicę, malarię, tężec, OPW.

1.1. Choroby o etiologii wirusowej:

- ospa wietrzna	-	645	zachorowań	(wsk.zap. 590,92)
- świnka	-	8	zachorowań	(wsk.zap. 7,32)
- grypa	-	50526	zachorowań	(wsk.zap. 46290,0)
u dzieci w wieku od 0 – 14 lat	-	23220	zachorowań	(wsk.zap. 21273,28)
- WZW typu A	-	7	zachorowań	(wsk.zap. 6,41)
- WZW typu B	-	19	zachorowań	(wsk.zap. 17,40)
- WZW typu C wg definicji 2014	-	22	zachorowań	(wsk.zap. 20,15)
- wirusowe zakażenia jelitowe ogółem	-	200	zachorowań	(wsk.zap. 183,22)
- grypa J10-J11 ogółem	-	7	zachorowań	(wsk.zap. 6,41)
- wirusowe zapalenie opon mózgowych	-	1	zachorowanie	(wsk.zap. 0,91)

1.1.1. Ospa wietrzna

Zarejestrowano **645** zachorowań, o **133 zachorowania mniej** niż w roku 2016 (298 zachorowań u płci męskiej, 347 zachorowań u płci żeńskiej).

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupach wiekowych:

0 – 4 lat	-	336	zachorowań
5 – 9 lat	-	238	zachorowań
10 – 14 lat	-	17	zachorowań
15 – 19 lat	-	11	zachorowań

Najwięcej zachorowań rejestrowano w miesiącach:

Grudzień – 153 zachorowania

Marzec – 95 zachorowań

Kwiecień – 86 zachorowań

Maj – 85 zachorowań

4 dzieci zaszczepiono p/ospie jedną dawką i 4 dzieci zaszczepiono p/ospie dwoma dawkami.

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2014 (1140,14) - najmniejszy w roku 2013 (286,2).

1.1.2. Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)

Zarejestrowano 8 zachorowań, o 1 zachorowanie więcej niż w roku 2016 (2 zachorowania u płci męskiej, 6 zachorowań u płci żeńskiej).

Zachorowania wystąpiły w grupach wiekowych:

5 – 9 lat	- 3 zachorowania
10 – 14 lat	- 3 zachorowania
15 – 19 lat	- 1 zachorowanie
35 – 39 lat	- 1 zachorowanie

Zachorowania wystąpiły w miesiącach:

Styczeń	}	po 2 zachorowania
Grudzień		
Luty	}	po 1 zachorowaniu
Marzec		
Czerwiec		
Listopad		

5 osób zaszczepionych p/świnie dwoma dawkami.

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2015 (10,93) - najniższy w roku 2013 (2,7).

1.1.3. Grypa

Zgodnie z definicją przyjętą na potrzeby nadzoru nad chorobami zakaźnymi w krajach Unii Europejskiej zarejestrowano 50526 zachorowań, o 2348 zachorowań więcej niż w roku 2016. Chorowało 23220 dzieci w wieku od 0-14 lat, tj. o 570 zachorowań więcej niż w roku 2016.

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2015 (47212,47) – najniższy w roku 2013 (28108,26).

1.1.4. Wirusowe zapalenie wątroby typu A

Zarejestrowano 7 zachorowań na WZW typu A (B15) o 7 zachorowań więcej niż w roku 2016 (5 zachorowań u płci męskiej, 2 zachorowania u płci żeńskiej).

Zachorowania wystąpiły w grupach wiekowych:

5 – 9 lat	- 1 zachorowanie
-----------	------------------

10 – 14 lat	-	1 zachorowanie
25 – 29 lat	-	1 zachorowanie
35 – 39 lat	-	2 zachorowania
45 – 49 lat	-	1 zachorowanie
50 – 54 lat	-	1 zachorowanie

1.1.5. Wirusowe zapalenie wątroby typu B

Zarejestrowano 19 zachorowań na WZW typu B i BNO (B 18.1) o 8 zachorowań mniej niż w roku 2016 (10 zachorowań u płci męskiej, 9 zachorowań u płci żeńskiej).

Zachorowania wystąpiły w grupach wiekowych:

25 – 29 lat	-	5 zachorowań
35 – 39 lat	-	3 zachorowania
40 – 44 lat	-	3 zachorowania
20 – 24 lat	-	2 zachorowania
30 – 34 lat	-	2 zachorowania
60 – 64 lat	-	2 zachorowania
55 – 59 lat	-	1 zachorowanie
65 – 74 lat	-	1 zachorowanie

Wszystkie osoby z bliskiego kontaktu z chorym informowane były na piśmie o możliwości zaszczepienia się p/WZW typu B nieodpłatnie (zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych).

W roku 2017 p/WZW B zaszczepiono ogółem:

- noworodków	-	823
- pracowników służby zdrowia	-	20
- z otoczenia chorego i nosiciela	-	3
- osoby z przewlekłym uszkodzeniem wątroby (HCV)	-	14
- inne osoby	-	619
- inne osoby przewlekle chore o wysokim ryzyku	-	7

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2014 (32,62) – najmniejszy w roku sprawozdawczym (17,4).

1.1.6. Wirusowe zapalenie wątroby typu C

Zarejestrowano 22 zachorowań na WZW typu C przewlekłe (B18.2), o 5 zachorowań mniej niż w roku 2016 (7 zachorowań u płci męskiej i 15 zachorowań u płci żeńskiej).

Zgodnie z obowiązującą definicją przypadku w roku sprawozdawczym wszystkie przypadki zachorowań na WZW typu C przewlekłe zakwalifikowano wg definicji 2014r.

Zachorowania rejestrowano w grupach wiekowych:

30 – 34 lat	-	4 zachorowania
40 – 44 lat	-	4 zachorowania
55 – 59 lat	-	3 zachorowania
65 – 74 lat	-	3 zachorowania
75 lat i więcej	-	3 zachorowania
0 – 4 lat	-	1 zachorowanie
35 – 39 lat	-	1 zachorowanie
45 – 49 lat	-	1 zachorowanie
50 – 54 lat	-	1 zachorowanie
60 – 64 lat	-	1 zachorowanie

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2014 (26,28) – najmniejszy w roku sprawozdawczym – (20,15).

Poradnia Hepatologiczna zarejestrowała: 21 nowych zachorowań na WZW typu B (w tym jedną kobietę ciężarną) i 18 nowych zachorowań na WZW typu C (w tym jedną kobietę ciężarną).

1.1.7. Wirusowe zakażenia jelitowe, ogółem:

W roku sprawozdawczym zarejestrowano:

- 151 zachorowań na zakażenie jelitowe wywołane przez rotawirusy, o 26 zachorowań więcej niż w roku 2016 (77 zachorowań u płci męskiej, 74 zachorowania u płci żeńskiej) (wsk.zap. 138,34),
- 7 zachorowania na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy o 16 zachorowań mniej niż w roku 2016 (3 zachorowania u płci męskiej, 4 zachorowania u płci żeńskiej) (wsk.zap. 6,41),

- 22 zachorowania na wirusowe zakażenia jelitowe inne określone o 13 zachorowań więcej niż w roku 2016 (11 zachorowań u płci męskiej, 11 zachorowań u płci żeńskiej) (wsk.zap. 20,15),
- 20 zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe nie określone o 34 zachorowania mniej niż w roku 2016 (8 zachorowań u płci męskiej, 12 zachorowań u płci żeńskiej) (wsk.zap. 18,32).

108 zachorowań wystąpiło w grupie wiekowej do lat 2 (54 zachorowania u płci męskiej, 54 zachorowania u płci żeńskiej).

Najwięcej zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe rejestrowano w I i IV kwartale roku sprawozdawczego.

1.1.8. Grypa J10 - J11 ogółem

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 7 zachorowań na grypę typu A (4 zachorowania u płci męskiej i 3 zachorowania u płci żeńskiej) (wsk. zap. 6,41).

Zachorowania zarejestrowano w grupach wiekowych:

- 0 – 4 lat - 3 zachorowania
- 5 – 9 lat - 1 zachorowanie
- 15 – 19 lat - 1 zachorowanie
- 20 – 24 lat - 1 zachorowanie
- 65 – 74 lat - 1 zachorowanie

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2015 (47212,47) – najniższy w roku 2013 – (28108,26).

1.1.9. Wirusowe zapalenie opon mózgowych, inne określone i nieokreślone

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 1 zachorowanie (wsk. zap. 0,91) u płci męskiej, w grupie wiekowej 45 – 49 lat.

1.2. Choroby o etiologii bakteryjnej

- borelioza z Lyme - 10 zachorowań (wsk.zap. 9,16)
- krztusiec - 6 zachorowań (wsk.zap. 5,49)
- płonica - 29 zachorowań (wsk.zap. 26,56)

- zatrucia pokarmowe	- 16 zachorowań	(wsk.zap. 14,65)
- gruźlica	- 25 zachorowań	(wsk.zap. 22,9)
- inne bakteryjne zakażenia jelitowe	- 164 zachorowań	(wsk.zap. 150,22)
- róża	- 17 zachorowań	(wsk.zap. 15,57)
- biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO	- 35 zachorowań	(wsk.zap. 32,06)
- listerioza	- 1 zachorowanie	(wsk.zap. 0,91)

1.2.1. Borelioza z Lyme

Zarejestrowano 10 zachorowań na Boreliozę z Lyme (wsk zap. 9,16) o 11 zachorowań mniej niż w roku 2016 (5 zachorowania u płci męskiej, 5 zachorowań u płci żeńskiej).

Zachorowania rejestrowano w grupach wiekowych:

40 – 44 lat	- 2 zachorowania
65 – 74 lat	- 2 zachorowania
20 – 24 lat	} po 1 zachorowaniu
30 – 34 lat	
35 – 39 lat	
45 – 49 lat	
50 – 54 lat	
55 – 59 lat	

Wszystkie zachorowanie wykazano jako przypadki potwierdzone.

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2014 (22,65) – najmniejszy w roku sprawozdawczym (9,16).

1.2.2. Krztusiec

Zarejestrowano **6** zachorowań na krztusiec, o **10 zachorowań mniej** niż w roku 2016 (3 zachorowania u płci męskiej, 3 zachorowania u płci żeńskiej).

Zgodnie z definicją przyjętą na potrzeby nadzoru epidemiologicznego zachorowania wykazano jako:

- 5 zachorowań - przypadek potwierdzony
- 1 zachorowanie - przypadek prawdopodobny

Zachorowania wystąpiły w grupach wiekowych:

- 0 – 4 lat – 2 zachorowania
- 5 – 9 lat – 2 zachorowania
- 10 – 14 lat – 1 zachorowanie
- 15 – 19 lat – 1 zachorowanie

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2016 (14,62) – najmniejszy w roku 2013 (2,71).

1.2.3. Płonica (szkarlatyna)

Zarejestrowano 29 zachorowań (wsk.zap. 26,56) o 99 zachorowań mniej niż w roku 2016. (13 zachorowań u płci męskiej, 16 zachorowań u płci żeńskiej).

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupach wiekowych:

- 0 - 4 lat - 17 zachorowań
- 5 - 9 lat - 11 zachorowań

Najwięcej zachorowań rejestrowano w miesiącach:

- Grudzień - 9 zachorowań
- Styczeń - 5 zachorowań
- Czerwiec - 4 zachorowania

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2016 (117,0) – najmniejszy w roku sprawozdawczym (26,56).

1.2.4. Zatrucia pokarmowe

Zarejestrowano 16 zatruc pokarmowych, o 5 zachorowań mniej niż w roku 2016, wywołanych pałeczkami Salmonella (8 zachorowań u płci męskiej, 8 zachorowań u płci żeńskiej).

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupach wiekowych:

- 0 – 4 lat - 6 zachorowań
- 10 – 14 lat - 3 zachorowania

Czynnikiem etiologicznym zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami Salmonella była:

- Salmonella spp.
- 16 zachorowań

W ramach nadzoru epidemiologicznego przebadano 38 osób z kontaktu z chorym.

Przeprowadzona analiza wykazała 2 powiązania pomiędzy zachorowaniami.

W ciągu ostatnich pięciu lat najwyższy wskaźnik zapadalności rejestrowano w roku 2016 (19,19) – najmniejszy w roku 2013 (7,22)

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 4 nowych nosicieli Salmonellozy.

Na bieżąco prowadzony był nadzór nad nosicielami zarazków schorzeń jelitowych.

Zatruc grzybami nie rejestrowano.

1.2.5. Gruźlica

Zarejestrowano 25 zachorowań na gruźlicę, o 8 zachorowań mniej niż w roku 2016 (20 zachorowań u płci męskiej, 5 zachorowań u płci żeńskiej), w tym: 2 gruźlice pozapłucne, 2 gruźlice prosówkowe oraz 6 wznów.

Zachorowania wystąpiły w grupach wiekowych:

- 26 – 44 lat - 9 zachorowań
- 45 – 64 lat - 13 zachorowań
- 65 lat i więcej - 3 zachorowania

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 1 zgon, o 2 zgony mniej niż w roku 2016.

Wg statusu społecznego zachorowania rejestrowano wśród:

- 3 pracujących
- 16 bezrobotnych
- 4 emerytów/rencistów

1.2.6. Inne zachorowania o etiologii bakteryjnej:

W roku sprawozdawczym zarejestrowano:

164 zachorowania na inne bakteryjne zakażenia jelitowe ogółem, o 86 zachorowań więcej niż w roku 2016 (wsk.zap. 150,22) w tym:

- 3 zachorowania wywołane przez *E. coli* biegunkotwórczą (wsk.zap. 2,74)
o 1 zachorowanie mniej niż w roku 2016 (3 zachorowania u płci męskiej),
- 1 zachorowanie wywołane przez *Yersinia enterocolitica* (wsk.zap. 0,91) adekwatnie do roku 2016 (zachorowanie u płci męskiej)
- 148 zachorowań wywołanych przez *Clostridium difficile* (wsk.zap. 135,59)
o 102 zachorowania więcej niż w roku 2016 (61 zachorowań płci męskiej, 87 zachorowań u płci żeńskiej).

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupach wiekowych:

75 i więcej lat - 85 zachorowań
65 – 74 lat - 35 zachorowań

- **1 zachorowanie na inne bakteryjne zakażenia jelitowe, określone (wsk.zap. 0,91)**
adekwatnie do roku 2016 (zachorowanie u płci żeńskiej)
- **11 zachorowań na inne bakteryjne zakażenia jelitowe, nie określone (wsk.zap. 10,07)**
o **15 zachorowań mniej** niż w roku 2016 (8 zachorowań u płci męskiej, 3 zachorowania u płci żeńskiej)
- 1 zachorowanie** na inne bakteryjne zatrucia pokarmowe, inne określone (wsk.zap. 0,91)
o **1 zachorowanie więcej** niż w roku 2016 (zachorowanie u płci żeńskiej)

Choroba meningokokowa, inwazyjna

W roku sprawozdawczym zarejestrowano **1 zachorowanie na posocznicę i zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu wywołanych przez *Neisseria meningitidis***, zachorowania zarejestrowano u płci męskiej w grupie wiekowej 15 – 19 lat.

1 zachorowanie na **posocnicę wywołaną przez *Neisseria meningitidis***, zachorowanie zarejestrowano u płci żeńskiej w grupie wiekowej 20 – 24 lat.

1 zachorowanie na **zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu wywołane przez *Neisseria meningitidis***, zachorowania zarejestrowano u płci żeńskiej w grupie wiekowej 0 – 4 lat.

Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu, inne określone

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 1 zachorowanie na **bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu, inne określone** u płci męskiej w grupie wiekowej 50 – 54 lat.

Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 2 zachorowanie na **zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone**, 1 zachorowanie u płci męskiej w grupie wiekowej 45 – 49 lat i 1 zachorowanie u płci żeńskiej w grupie wiekowej 15 – 19 lat.

Zapalenie mózgu inne i nieokreślone

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 1 zachorowanie na **zapalenie mózgu inne i nieokreślone**, zachorowanie u płci męskiej w grupie wiekowej 55 – 59 lat.

Choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae*, inwazyjna:

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 1 zachorowanie na **posocnicę i zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*** (wsk.zap. 1,82). Zachorowania zarejestrowano u mężczyzny w grupie wiekowej 35 – 39 lat.

1.2.7. Choroba wywołana przez *Streptococcus pyogenes*, inwazyjna:

Zarejestrowano 17 zachorowań na różę (wsk.zap. 15,57) o 4 zachorowania więcej niż w roku 2016 (8 zachorowań u płci męskiej, 9 zachorowań u płci żeńskiej).

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupach wiekowych:

60 – 64 lat }
65 – 74 lat } po 4 zachorowania

16 zachorowań wykazano jako **przypadki możliwe** i 1 zachorowanie jako **przypadek potwierdzony**.

1.2.8. Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu:

Zarejestrowano ogółem 35 zachorowań na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO (wsk.zap. 32,06), o 11 zachorowań mniej niż w roku 2016 (14 zachorowań u płci męskiej, 21 zachorowań u płci żeńskiej).

U dzieci do lat 2 zarejestrowano 4 zachorowania.

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupie wiekowej:

0 – 4 lat	-	9 zachorowań
25 – 29 lat	-	6 zachorowań
30 – 34 lat	-	5 zachorowań

Najwięcej zachorowań rejestrowano w miesiącach:

luty	-	10 zachorowań
styczeń	-	6 zachorowań

1.2.9. Listerioza

1 zachorowanie na listeriozę (wsk.zap. 0,91) u płci żeńskiej w grupie wiekowej 65 -74 lat, o **1 zachorowanie więcej** niż w roku 2016.

1.3. Choroby przenoszone drogą płciową:

- zarejestrowano **4** zachorowania na **kilę wczesną** (wsk.zap. 3,66), o **2** zachorowania więcej niż w roku 2016,
- zarejestrowano **3** zachorowania na **inne postacie kily i kilę nieokreśloną** (wsk.zap. 2,74) o **2** zachorowania więcej niż w roku 2016,
- zarejestrowano **1** zachorowanie **na rzeżączkę** (wsk.zap. 0,91) analogicznie do roku 2016.

1.4. Inne zachorowania

- pokąsania - zarejestrowano 18 przypadków pokąsań (wsk.zap.16,49)

1.4.1. Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień

Zarejestrowano ogółem 18 przypadków osób pokąsanych przez zwierzęta (wsk.zap. 16,49) o 4 przypadki więcej niż w roku 2016. Wszystkie osoby podjęły szczepienia p/wściekliznie.

1.4.2. Lamblioza

Zarejestrowano 7 zachorowań na Lambliozę (wsk.zap. 6,41) o 2 zachorowania mniej niż w roku 2016 (4 zachorowania u płci męskiej i 3 zachorowania u płci żeńskiej).

Zachorowania wystąpiły w grupach wiekowych:

10 – 14 lat	- 3 zachorowania
5 – 9 lat	- 2 zachorowania
0 – 4 lat	} po 1 zachorowaniu
15 – 19 lat	

Najwięcej zachorowań wystąpiło w IV kwartale roku sprawozdawczego.

1.4.3. Zatrucia środkami zastępczymi, tzw. „Dopalacze“

W roku sprawozdawczym zarejestrowano **111 przypadków** zatruc środkami zastępczymi o **65 przypadków** więcej niż w roku 2016 (99 przypadków u płci męskiej, 12 przypadków u płci żeńskiej).

Zatrucia wystąpiły w grupach wiekowych:

10 – 14 lat	- 1 przypadek
15 – 19 lat	- 20 przypadków
20 – 25 lat	- 29 przypadków
25 – 29 lat	- 26 przypadków
30 – 34 lat	- 18 przypadków
35 – 39 lat	- 13 przypadków
40 – 44 lat	- 4 przypadki

Najwięcej zatruc rejestrowano w miesiącach:

czerwiec	- 14 przypadków
kwiecień	- 13 przypadków
wrzesień	- 12 przypadków

W **4 przypadkach** zatruc środkami zastępczymi została oznaczona nazwa, tzw. „dopalacza”: HEXEL/HEXAN, KRYSZTAŁ, SONDIAL, K2

W **107 przypadkach** nazwa „dopalacza” lub substancji psychoaktywnej - **nieznana**.

Różyczka

W związku z „Programem WHO Eliminacji Odry/Różyczki” przeprowadzono badanie nadzоровe materiału biologicznego pobranego od jednej osoby podejrzanej o zachorowanie. Przeprowadzone badanie nie wykazało obecności wirusa różyczki w pobranym materiale.

2. Ogniska epidemiczne

- 1) Medi-system Honorata Ośrodek Opiekuńczo-Rehabilitacyjno-Lecznicy,
ul. Główna 31, Chorzów

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że objawy ~~zatrucia~~/zakażenia drogą pokarmową wystąpiły u 5 pensjonariuszy z 86. Czynnikiem etiologicznym zakażenia było *Clostridium difficile* toksyna A i B. Decyzją Dyrektora Zakładu wprowadzono: reżim sanitarny, izolację pacjentów, wdrożono procedurę postępowania w ognisku w przypadku choroby zakaźnej. Kontrola sanitarna nie wykazała nieprawidłowości.

- 2) **Chorzowskie Centrum Pediatrii i Onkologii, ul. Truchana 7, Chorzów,
Oddz. Niemowlęcy i Patologii Noworodka**

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że objawy ~~zatrucia~~/zakażenia drogą pokarmową wystąpiły u 3 pacjentów. Czynnikiem etiologicznym zakażenia był Rotawirus RV (+). Decyzją Dyrektora Szpitala wprowadzono: reżim sanitarny, izolację pacjentów, wdrożono procedurę postępowania w ognisku w przypadku choroby zakaźnej, ograniczono przyjęcia na oddział nowych pacjentów, przeszkolono ponownie personel. Kontrola sanitarna nie wykazała nieprawidłowości.

- 3) **Chorzowskie Centrum Pediatrii i Onkologii, ul. Truchana 7, Chorzów,
Oddz. Otolaryngologii Dziecięcej**

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że objawy ~~zatrucia~~/zakażenia drogą pokarmową wystąpiły u 3 pacjentów. Czynnikiem etiologicznym zakażenia był Rotawirus RV (+). Decyzją Dyrektora Szpitala wprowadzono: reżim sanitarny, izolację pacjentów, wdrożono procedurę postępowania w ognisku w przypadku choroby zakaźnej, ograniczono przyjęcia na oddział nowych pacjentów, przeszkolono ponownie personel. Kontrola sanitarna nie wykazała nieprawidłowości.

- 4) **Chorzowskie Centrum Pediatrii i Onkologii, ul. Truchana 7, Chorzów,
Oddz. Niemowlęcy i Patologii Noworodka**

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że objawy ~~zatrucia~~/zakażenia drogą pokarmową wystąpiły u 2 pacjentów. Czynnikiem etiologicznym zakażenia był Rotawirus RV (+). Decyzją Dyrektora Szpitala wprowadzono: reżim sanitarny, izolację pacjentów, wdrożono procedurę postępowania w ognisku w przypadku choroby

zakaźnej, ograniczono przyjęcia na oddział nowych pacjentów, przeszkolono ponownie personel. Kontrola sanitarna nie wykazała nieprawidłowości.

5) Ognisko domowe - Chorzów, ul. Asnyka 1/6

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że objawy ~~zatrucia~~/zakażenia drogą pokarmową wystąpiły u 2 rodzeństwa dnia 17.10.2017r. Czynnikiem etiologicznym zakażenia była Salmonella spp. Dzieci hospitalizowane w SP ZOZ Zespole Szpitali Miejskich w Chorzowie, przy ul. Truchana 7, na Oddziale Pediatrycznym dla Dzieci Starszych. W związku z likwidacją ogniska osoby z kontaktu poddano badaniom nadzorowym.

6) Medi-system Honorata Ośrodek Opiekuńczo-Rehabilitacyjno-Lecznicy, ul. Główna 31, Chorzów

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że objawy świerzbu wystąpiły u 10 pensjonariuszy i u 2 osób z personelu medycznego. Czynnikiem etiologicznym zakażenia były roztocza świerzbowca ludzkiego. Decyzją Dyrektora Zakładu wprowadzono: reżim sanitarny, zakaz odwiedzin, izolację pacjentów, wdrożono procedurę postępowania w ognisku w przypadku wystąpienia świerzbu, oraz przeszkolono personel medyczny i sprząający. Kontrola sanitarna nie wykazała nieprawidłowości.

7) Ognisko domowe - Chorzów, ul. Brzozowa 5/56

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że objawy ~~zatrucia~~/zakażenia drogą pokarmową wystąpiły u 2 rodzeństwa dnia 25.10.2017r. Czynnikiem etiologicznym zakażenia był Rotawirus (RV+). Dzieci hospitalizowane w SP ZOZ Zespole Szpitali Miejskich w Chorzowie, przy ul. Truchana 7, na Oddziale Pediatrycznym dla Dzieci Starszych. Wydano zarządzenie w formie zaostrenia reżimu sanitarnego w związku z likwidacją ogniska.

8) Ognisko domowe - Chorzów, ul. Gałeczki 45/55

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że objawy ~~zatrucia~~/zakażenia drogą pokarmową wystąpiły u matki i córki dnia 23.10.2017r. Czynnikiem etiologicznym zakażenia była Salmonella spp. Dziewczynka hospitalizowana w SP ZOZ Zespole Szpitali Miejskich w Chorzowie, przy ul. Truchana 7, na Oddziale Niemowlęcym

i Patologii Noworodka. Matka niehospitalizowana.

W związku z likwidacją ogniska osoby z kontaktu poddano badaniom nadzorowym.

9) Ognisko domowe - Chorzów, ul. Solskiego 11E/3

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że objawy ~~zatrucia~~/zakażenia drogą pokarmową wystąpiły u 3 rodzeństwa dnia 10.11.2017r. Czynnikiem etiologicznym zakażenia był Rotawirus (RV+). Dzieci hospitalizowane w ZOZ Szpital Powiatowy ul. Chorzowska 36, Oddział Pediatryczny. Wydano zarządzenie w formie zaostrenia reżimu sanitarnego w związku z likwidacją ogniska.

10) Ognisko domowe - Chorzów, ul. Armii Krajowej 45/5

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że objawy zatrucia/zakażenia drogą pokarmową wystąpiły u 2 rodzeństwa dnia 05.12.2017r. Czynnikiem etiologicznym zakażenia był Rotawirus (RV+). Dzieci hospitalizowane w SP ZOZ Zespół Szpitali Miejskich w Chorzowie, ul. Truchana 7, Oddział Niemowlęcy i Patologii Noworodka. Wydano zarządzenie w formie zaostrożenia reżimu sanitarnego w związku z likwidacją ogniska.

11) Medi-system Honorata Ośrodek Opiekuńczo-Rehabilitacyjno-Lecznicy, ul. Główna 31, Chorzów

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że objawy świerzbów wystąpiły u 4 pensjonariuszy i u 3 osób z personelu medycznego. Czynnikiem etiologicznym zakażenia były roztocza świerzbowca ludzkiego. Decyzją Dyrektora Zakładu wprowadzono: reżim sanitarny, izolację pacjentów, wdrożono procedurę postępowania w ognisku w przypadku wystąpienia świerzbów, oraz przeszkolono personel medyczny i sprzątający.

Kontrola sanitarna wykazała następujące nieprawidłowości:

- a) zbyt mała ilość prześcieradeł znajdujących się na stanie zakładu,
- b) zbyt krótki okres wietrzenia pościeli od osób zakażonych świerzbem po usłudze pralniczej,
- c) nieprawidłowe postępowanie z mopami po zakończonym sprzątnięciu,
- d) nieprawidłowe (zbyt bliskie) rozmieszczenie ręczników wielokrotnego użytku w węzłach sanitarnych.

W roku sprawozdawczym prowadzono bieżący nadzór nad terminowym zgłaszaniem przez lekarzy na zgodnych z wymogami rozporządzenia formularzach zgłoszeń wszystkich podejrzeń zachorowań/zachorowań i zgonów na choroby zakaźne.

Prowadzono rejestr zachorowań wg jednolitego programu komputerowego i w książkach chorób zakaźnych. Wywiady epidemiologiczne były przeprowadzane terminowo do 24 godzin od zgłoszenia.

Ogółem przeprowadzono 483 wywiady epidemiologiczne.

II. SZCZEPIENIA OCHRONNE

W roku 2017 obowiązkowe szczepienia ochronne dzieci i młodzieży od 0-19 r. ż. wykonywane były w 17 poradniach dziecięcych i 1 oddziale noworodkowym.

Oddział noworodkowy i poradnie „D” skontrolowano przynajmniej 1 raz w roku. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie szczepień ochronnych. Pracownicy Sekcji Epidemiologii sprawdzali zarówno warunki przechowywania preparatów szczepionkowych, stan sanitarny punktów szczepień jak również prowadzenie rzetelnej dokumentacji medycznej w zakresie szczepień. Podczas przeprowadzanych kontroli poruszano aktualne problemy i zagadnienia związane ze szczepieniami ochronnymi.

Szczepienia p/gruźlicy noworodków wykonano w 98,10%.

Odsetek uodpornionych dzieci w drugim roku życia kształtował się na następującym poziomie :

- p/błonicy i tężcowi - 96,64%
- p/krztuścowi - 96,64%
- p/poliomyelitis - 96,64%
- p/haemophilus influenzae - 96,64%
- p/świnie, odrze i różyczce - 73,10%

Dzieci w 6 roku życia zaszczepiono I dawką przypominającą przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi i poliomyelitis w 61,13% , tj. o 3,29% więcej niż w roku ubiegłym. W 10-tym roku życia przeciw świnie, odrze i różyczce zostało zaszczepionych 69,20% dzieci, o 17,24 % więcej niż w roku 2016. Gimnazjaliści w 14-tym roku życia zostali zaszczepieni II dawką przypominającą p/błonicy i tężcowi w 70,61 % , o 5,03% mniej od roku poprzedniego.

Młodzież w 19-tym roku życia w 62,75% została uodporniona p/tężcowi i błonicy, o 1,41% mniej w stosunku do roku poprzedniego.

W ramach szczepień zalecanych, profilaktycznie, odpłatnie p/WZW typu B szczepienia podjęło 619 osób, natomiast 4 dawką przypominającą doszczepiono 52 osoby.

P/WZW typu A zaszczepiły się w sumie 99 osoby, p/grypie szczepienia objętych zostało 2844 osób.

W związku z wprowadzeniem w 2017r. obowiązkowych szczepień ochronnych wszystkich noworodków w roku sprawozdawczym p/Streptococcus pneumoniae zaszczepiono ogółem 482 dzieci. Dodatkowo, w ramach szczepień zalecanych zaszczepiono przeciwko tej chorobie 574 osób, w tym 528 w wieku od 0 do 4 lat. P/Neisseria meningitidis uodporniono ogółem 68 osób

Przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego zaszczepiono 155 osób do 19 roku życia.

Przeciwko biegunce rotawirusowej zaszczepiono 330 dzieci w pierwszym roku życia.

Analizując sytuację stanu zaszczepienia dzieci i młodzieży stwierdza się, że stan uodpornienia w rocznikach podlegających do szczepień obowiązkowych jest zadowalający.

W celu poprawy uodpornienia na nadzorowanym terenie do wszystkich punktów szczepień rozesłano analizę stanu zaszczepienia dzieci i młodzieży za rok 2016 z zaleceniem opracowania programu naprawczego.

Odsetek osób uchylających się od szczepień pozostaje na podobnym poziomie w porównaniu z latami poprzednimi. W związku z prowadzonym postępowaniem wyjaśniającym mającym na celu ustalenie przyczyn nie zgłaszania się na szczepienia ochronne można stwierdzić, iż znaczny odsetek osób uchylających się od szczepień pozostaje pod wpływem ruchów antyszczepionkowych.

III. Ocena stanu sanitarnego i technicznego zakładów leczniczych

Kontrolami w 2017r. objęto zakłady lecznicze, które zaklasyfikowano do kontroli kierując się następującymi kryteriami:

- wykonawstwo zabiegów z użyciem narzędzi/sprzętu wielorazowego użytku,
- wykonawstwo obowiązkowych szczepień ochronnych,
- świadczenie usług medycznych w ramach lecznictwa zamkniętego,
- zgłaszalność chorób zakaźnych,
- brak kontroli w latach poprzednich.

Kontrolami planowymi objęto zakłady lecznicze udzielające stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych, zakłady lecznicze mające w swoich strukturach poradnie POZ, w szczególności punkty szczepień, zakłady lecznicze ambulatoryjne wykonujące procedury zabiegowe, praktyki stomatologiczne. Wykonawstwo szczepień ochronnych oraz prawidłowość prowadzonej przez pielęgniarki dokumentacji w tym zakresie było weryfikowane podczas kontroli kompleksowych oraz kontroli ponadplanowych w nowopowstałych punktach szczepień. Kontrolą objęto również punkty szczepień dla dorosłych. Skontrolowano wszystkie punkty szczepień na nadzorowanym terenie.

Kontrole poza harmonogramem kontroli przeprowadzane były w pierwszej kolejności w związku ze złożonymi interwencjami dotyczącymi nieprawidłowości sanitarno-higienicznych w zakładach leczniczych oraz ze zgłoszeniami podejrzeń wystąpienia ognisk epidemicznych przez placówki medyczne prowadzące lecznictwo zamknięte. Przeprowadzono o połowę mniej kontroli na wniosek strony niż w roku poprzednim w związku z otwarciem nowych komórek placówek w istniejących zakładach leczniczych a także innych zakładów prowadzących działalność medyczną. W roku sprawozdawczym skontrolowano dodatkowo oddziały ginekologiczno-położnicze oraz oddziały noworodkowe zgodnie z planem zasadniczych przedsięwzięć.

Podczas planowych kontroli w w/w placówkach oceniano:

- bieżący stan sanitarno-porządkowy,
- stan techniczny rzutujący na stan sanitarny,
- zawartość procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym i jej zgodność z rodzajem udzielanych świadczeń,
- zgodność procedur higienicznych z ich realizacją,
- ocenę ryzyka wystąpienia zakażenia związanego z wykonywaniem świadczeń medycznych,
- terminowość przeprowadzania kontroli wewnętrznych,
- ocenę wykonawstwa szczepień ochronnych,
- prawidłowość prowadzonej dokumentacji szczepień,
- postępowania z odpadami medycznymi,

- jakość sanitarną ciepłej wody użytkowej w zamkniętych przedsiębiorstwach podmiotów leczniczych na obecność *Legionella sp.* – nadzór prowadzony przez Sekcję NS-HKiŚ,
- działalność Zespołów i Komitetów Kontroli Zakażeń Szpitalnych oraz rejestrację zakażeń szpitalnych i drobnoustrojów alarmowych,
- działania podejmowane przez zakłady lecznicze udzielające całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż szpitalne w zakresie zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym,

W I kwartale 2017r. szpital przy ul. Karola Miarki 40 w Chorzowie, będący w strukturze SP ZOZ Zespołu Szpitali Miejskich w Chorzowie przy ul. Strzelców Bytomskich 11, zakończył swoją działalność. Oddziały, które znajdowały się przy ul. Karola Miarki zostały przeniesione do nowego budynku przy ul. Strzelców Bytomskich 11.

W III kwartale 2017r. nastąpiło połączenie Zespołu Szpitali Miejskich przy ul. Strzelców Bytomskich 11 i Chorzowskiego Centrum Pediatrii przy ul. Truchana 7. Podział zakładów leczniczych przedstawiał się w 2017r. następująco:

- 2 szpitale funkcjonowały w ramach samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; są to: SPZOZ Zespół Szpitali Miejskich oraz Szpital Specjalistyczny. Organami założycielskimi placówek jest Gmina Chorzów oraz Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego,
- zgodnie ze statutem samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej jest również Stacja Pogotowia Ratunkowego, której organem założycielskim jest Zarząd Województwa Śląskiego (zakład nie udziela świadczeń ambulatoryjnych, a jedynie wyjazdowe na wezwanie)-filia
- jako stowarzyszenia/fundacje funkcjonują: „Hospicjum Chorzowskie” przy ul. Szpitalnej 25, Dom Polskiego Czerwonego Krzyża przy Placu Piastowskim 1, LIMF-MED przy ul. św. Piotra 9, PPL „Leczenie i Rehabilitacja” przy ul. św. Piotra 9, NZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Chorzowie przy ul. Czystej 7 oraz Poradnia Chorób Metabolicznych i Psychosomatycznych przy ul. Gałeczki 54,
- podmiotami leczniczymi pozostałych zakładów są przedsiębiorcy.

W rejestrze podmiotów leczniczych Sekcji NS-EP w 2017r. figurowało:

- ✓ 7 podmiotów leczniczych (8 obiektów) udzielających całodobowych, szpitalnych świadczeń medycznych, w tym 3 filie zakładów, których siedziby znajdują się poza nadzorowanym terenem,
- ✓ 5 podmiotów leczniczych udzielających całodobowych świadczeń medycznych, innych niż szpitalne, w tym 2 filie,
- ✓ 83 podmiotów leczniczych udzielających ambulatoryjnych świadczeń medycznych, z podziałem na:
 - podstawową i specjalistyczną opiekę zdrowotną – 56 podmiotów leczniczych
 - laboratoria diagnostyczne - 2 podmioty (2 obiekty)

- rehabilitację leczniczą - 10 podmiotów (10 obiektów),
 - opiekę długoterminową domową - 4 podmioty (4 obiekty),
 - gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkole – 2 podmioty (32 podobiekty)
 - punkty poboru materiału do badań laboratoryjnych - 3 podmioty (4 obiekty)
 - 1 stację pogotowia ratunkowego,
 - ✓ 105 praktyk zawodowych.
-
- podmiot leczniczy Agata Kamińska prowadzi działalność pod nazwą NZOZ Medicor w trzech lokalizacjach przy ul. Granicznej, ul. Ks. Wł. Opolskiego oraz ul. Św. Pawła 11.
 - podmiot leczniczy Franciszek Pilch prowadzi zakład leczniczy NZOZ Grupowa Praktyka Lekarska „Chorzów Stary” w dwóch lokalizacjach przy ul. Głównej i ul. Mazurskiej,
 - Remedium Sp. z o.o. Maciej Hiltawski do 01.01.2018r. prowadził działalność leczniczą w dwóch lokalizacjach przy ul. Prusa i ul. Staszica do 31.12.2017r.,
 - "Anima" s.c. Jerzy Furman, Urszula Suchowska, Alicja Kwiecień prowadzi działalność medyczną przy ul. Gałeczki oraz ul. Katowickiej,
 - Śląski Instytut Matki i Noworodka Sp. z o.o. prowadzący szpital posiada w swojej strukturze Śląski Instytut Matki i Noworodka Opieka Ambulatoryjna pod tym samym adresem przy ul. Strzelców Bytomskich,
 - BetaMed SA oprócz lecznictwa stacjonarnego prowadzi działalność medyczną ambulatoryjną: poradnię POZ, rehabilitację ambulatoryjną oraz pielęgniarską opiekę długoterminową w tym w Świętochłowicach (4 obiekty),
 - Ado-Med. Roman Elias ma zarejestrowaną działalność pod dwoma lokalizacjami: ul. Stefana Batorego oraz ul. Strzelców Bytomskich 11, z tym że udzielanie świadczeń medycznych odbywa się pod pierwszym adresem.

W powyższym zestawieniu ujęto **22 filii** (zakładów leczniczych), których podmioty lecznicze oraz inne prowadzone przez nie zakłady lecznicze znajdują się poza nadzorowanym terenem. Jest to: 5 zakładów leczniczych udzielających całodobowych świadczeń medycznych, 10 zakładów podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, 5 punktów pobrań do badań laboratoryjnych, 1 zakład opieki długoterminowej domowej, 1 stacja pogotowia ratunkowego.

Na terenie Chorzowa nadzorem sanitarnym objęte są również obiekty prowadzące działalność leczniczą na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej pod odpowiednimi kodami PKD (działalność medyczna). Są to **23 obiekty**, w tym: **10** pracowni protetycznych, **10** gabinetów masażu i fizykoterapii, **2** gabinety medycyny niekonwencjonalnej, **1** zakład transportu medycznego.

LECZNICTWO STACJONARNE (SZPITALE)

Na terenie miasta Chorzowa w 2017r. funkcjonowały:

2 podmioty lecznicze niebędące przedsiębiorcami:

- SP ZOZ Szpital Specjalistyczny przy ul. Zjednoczenia 10,
- SPZOZ Zespół Szpitali Miejskich ul. Strzelców Bytomskich 11 (z 2 lokalizacjami: ul. Strzelców Bytomskich 11 i ul. Truchana 7)

5 podmiotów leczniczych będących przedsiębiorcami:

- NZOZ Szpital Prywatny „Weiss Klinik” przy ul. Wiejskiej 4 (filia),
- NZOZ Szpital – Lecznica Dzieci i Dorosłych przy ul. Powstańców 27,
- NZOZ Szpital „Śląskie Centrum Urologii” przy ul. Strzelców Bytomskich 11,
- Chorzowskie Centrum Kardiologii przy ul. Strzelców Bytomskich 11 (filia),
- Śląski Instytut Matki i Noworodka przy ul. Strzelców Bytomskich 11(filia).

We wszystkich szpitalach przeprowadzono łącznie **40 kontroli** w tym:

- **9** kontroli kompleksowych,
- **7** kontroli sprawdzających,
- **3** kontrole w związku ze zgłoszonymi interwencjami,
- Pozostałe **21 kontroli** związanych było z:
 - oceną działalności Zespołów i Komitetów Kontroli Zakażeń Szpitalnych,
 - kontrolami sprawdzającymi zgłaszalność chorób zakaźnych,
 - kontroli związanych ze zgłoszeniem ognisk epidemicznych,
 - kontroli na wniosek stron w związku z wydaniem opinii sanitarnych.

Sekcja Epidemiologii wydała **5 decyzji** administracyjnych nakazujących usunięcie nieprawidłowości które dotyczyły:

- doprowadzenia do stanu czystości ścian i sufitów,
- zapewnienia zmywalnych powierzchni mebli,
- doprowadzenia do stanu zgodnego z wymogami podłóg pomieszczeń,
- zapewnienia zmywalnych regałów na sprzęt do sterylizacji na bloku operacyjnym;
- zapewnienia prawidłowego przechowywania cewników na bloku operacyjnym

1 decyzja została w całości wykonana w 2017r. Nakazy ujęte w 1 decyzji wykonano w roku sprawozdawczym, część prolongowano na 2018r. Terminy 2 decyzji upływają 31.12.2017r. oraz w 2018r. (najdłuższy termin wykonania to 31.12.2018r.). 1 decyzja została wydana w całości z terminami wykonania w 2018r.

Nałożono 4 mandaty karne na kwotę 400 zł. za brak zgłoszenia lub nieterminowe zgłoszenie przez lekarza podejrzenia choroby zakaźnej.

W 2017 r. Sekcja NS-HKiŚ skontrolowała wszystkie szpitale w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.* w ciepłej wodzie użytkowej. Szpitale: Zespół Szpitali Miejskich oraz

Chorzowskie Centrum Kardiologii zlokalizowane w tych samych budynkach przy ul. Strzelców Bytomskich 11 skontrolowano podczas jednej kontroli. Przekroczenia w zakresie badanego parametru stwierdzono w dwóch szpitalach. Wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące:

- Śląskiemu Instytutowi Matki i Noworodka wyłączenia z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów w obiekcie do czasu doprowadzenia paramentów mikrobiologicznych ciepłej wody w zakresie obecności bakterii *Legionella sp.* do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13.11.2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1989). Obowiązki decyzji zostały wykonane w roku sprawozdawczym,
- nakazującą wyłączenie z użytkowania perlatorów i urządzeń wytwarzających aerozol wodno-powietrzny w Szpitalu Specjalistycznym na oddziale Obserwacyjno – Zakaźnym, Hepatologii i Nabytych Niedoborów Odporności na I i II piętrze oraz podjęcie działań zmierzających do redukcji bakterii *Legionella sp.* z terminem natychmiastowego wykonania,

Procesy dezynfekcji Szpitale mające w swoich strukturach centralne sterylizatornie (1 podmiot leczniczy posiada centralne sterylizatornie w dwóch lokalizacjach: SPZOZ ZSM przy ul. Strz. Bytomskich 11 i ul. Truchana 7) nie przeprowadzają procesów dezynfekcji narzędzi/sprzętu medycznego w oddziałach. Narzędzia medyczne są spryskiwane preparatem enzymatycznym, aby zapobiec utrwaleniu się zanieczyszczeń organicznych. W odpowiednich pojemnikach lub kontenerach sterylizacyjnych (głównie narzędzia z bloków operacyjnych) są przekazywane do centralnej sterylizatorni. Natomiast w szpitalach nie mających centralnej sterylizatorni narzędzia pochodzące z oddziałów, poradni przyszpitalnych są dezynfekowane w wyznaczonych, przystosowanych do tego celu miejscach (myjnia na blokach operacyjnych, gabinetach diagnostyczno-zabiegowych wyposażonych w zlewy dwukomorowe). Dezynfekcja odbywa się metodą manualną w pojemnikach z wkładem sitowym i przykryciem. SPZOZ Zespół Szpitali Miejskich przy ul. Strz. Bytomskich 11 posiada centralną sterylizatornię wyposażoną w dwie przelotowe myjnie-dezynfektory typu MIELE: w jednej przeprowadzana jest dezynfekcja termiczna, w drugiej dezynfekcja chemiczna niskotemperaturowa. W przypadku narzędzi silnie zabrudzonych lub o skomplikowanej budowie jest on poddawany myciu w myjce ultradźwiękowej. Myjki są badane za pomocą testów brudzikowych oraz testów kontroli termicznej. W przypadku dezynfekcji chemicznej testów brudzikowych nie stosuje się. Centralna sterylizatornia przy ul. Truchana 7 posiada dwie przelotowe myjnie-dezynfektory firmy GETINGE (dezynfekcja chemiczno-termiczna). Skuteczność mycia i dezynfekcji badana jest testem skuteczności mycia mechanicznego BROWNE TST. Narzędzia przelotowe, narzędzia z długim światłem myte i dezynfekowane są w myjce ultradźwiękowej, manualnie w pojemniku pod przykryciem dezynfekowane są narzędzia z optyką. W części brudnej sterylizatorni w myjce medycznej dezynfekowane są buty operacyjne w urządzeniu do mycia i dezynfekcji obuwia operacyjnego z użyciem pary - ELMASTEAM. W części czystej centralnej sterylizatorni dezynfekowane są endoskopy w myjce półautomatycznej. W oddziałach, w których hospitalizowani są pacjenci leżący i mający problemy z poruszaniem się np. po operacjach, na wyposażeniu brudowników znajdują się płuczki-dezynfektory kaczek i basenów. W szpitalu przy ul. Truchana 7 stosowane są jednorazowe kaczki i baseny niszczone w maceratorach, w które wyposażone są oddziały oraz SOR (za wyjątkiem oddziału chirurgii dziecięcej i laryngologii dziecięcej).

Szpital nie posiadające centralnej sterylizatorni korzystają z usług firm zewnętrznych, zarówno dla narzędzi termostabilnych jak i termolabilnych. Z usług zewnętrznych korzystają: Śląski Instytut Matki i Noworodka, Chorzowskie Centrum Kardiologii, Szpital Śląskie Centrum Urologii. Wyjątkiem od tej reguły jest NZOZ Lecznica Dzieci i Dorosłych oraz Szpital Prywatny Weiss-Klinik, gdzie narzędzia termostabilne są sterylizowane w autoklawach zlokalizowanych przy blokach operacyjnych.

Procesy sterylizacji

Centralne Sterylizatornie zlokalizowane w SPZOZ ZSM w Chorzowie przy ul. Strzelców Bytomskich 11 i ul. Truchana 7 posiadają certyfikat ISO 9001:2008 i spełniają wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia 26.06.2012r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012r. poz. 739). Usługi dla podmiotów zewnętrznych świadczy głównie sterylizatornia przy ul. Strzelców Bytomskich 11. W szpitalu przy ul. Strzelców Bytomskich 11 strefie czystej znajdują się 2 przelotowe autoklawy typu ZENTRACERT. Biologiczna skuteczność procesów sterylizacji badana jest 1 raz w tygodniu biologicznym pakietem testowym SMART- READ umożliwiającym otrzymanie wyników w czasie 3-5 godzin od momentu sterylizacji. Wskaźniki chemiczne VI klasy są umieszczane we wnętrzu każdego pakietu/kontenera z narzędziami. Przeprowadza się również kontrolę zgrzewu. Autoklawy po uruchomieniu są badane testami symulacyjnymi typu BOWIE-DICK. Dezynfekcja wózków/pojemników/kontenerów do transportu brudnych narzędzi odbywa się metodą manualną. Dokumentacja procesów sterylizacji prowadzona jest w formie rejestrów (dla każdego rodzaju testów skuteczności sterylizacji) oraz rejestrów zawierających informacje o parametrach fizycznych sterylizacji.

W szpitalu przy ul. Truchana 7 w strefie czystej znajdują się 2 przelotowe autoklawy firmy GETINGE. Opakowaniami sterylizacyjnymi są: rękawy foliowo-papierowe, papier krepowany, włóknina do sterylizacji, kontenery sterylizacyjne z filtrami jedno i wielorazowymi. Kontenery są zaopatrzone w plomby zabezpieczające je przed niepowołanym otwarciem. Do każdego pakietu, kontenera, pakietu narzędziowego zapakowanego w papier krepowy czy włókninę wkładany jest test chemiczny klasy VI a na zewnątrz przy pomocy metkownicy umieszczany jest wskaźnik klasy I z datą sterylizacji i datą ważności. Do każdego wsadu wkładany jest pakiet kontrolny zawierający wskaźnik chemiczny klasy VI oraz wskaźnik biologiczny fiołkowy 24 godzinnego odczytu. Przed uruchomieniem autoklawów przeprowadzany jest Bowie-Dick Test Pack.

Bloki operacyjne obu szpitali wysyłają narzędzia w kontenerach sterylizacyjnych bezobsługowych do centralnej sterylizatorni. Jako opakowania sterylizacyjne stosowane są również rękawy foliowo-papierowe oraz podwójna warstwa papieru krepowego.

W przypadku szpitali sterylizujących we własnym zakresie tj. na blokach operacyjnych narzędzia sterylizowane są w pakietach składających się z dwóch warstw papieru krepowego (zestawy operacyjne) oraz w rękawach foliowo-papierowych. Autoklawy badane są za pomocą testów biologicznych Sporal A lub/i wskaźników biologicznych szybkiego odczytu a także wskaźników chemicznych.

Procesy dezynfekcji w pracowniach endoskopowych

W nadzorowanych obiektach szpitalnych znajduje się **5 pracowni endoskopowych**, tj.:

- **pracownia diagnostyczna** górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego w SPZOZ Zespół Szpitali Miejskich przy ul. Strzelców Bytomskich 11,
- **pracownia bronchoskopowa** w Szpitalu Specjalistycznym przy ul. Zjednoczenia 10,
- **pracownia diagnostyczna w zakresie urologii** w NZOZ Szpital „Śląskie Centrum Urologii” przy ul. Strzelców Bytomskich 11,
- **pracownia diagnostyczna w zakresie laryngologii** w NZOZ Lecznica Dzieci i Dorosłych przy ul. Powstańców 27,
- **pracownia endoskopowa w zakresie laryngologii** w SPZOZ Zespół Szpitali Miejskich przy ul. Truchana 7.

W pracowni endoskopowej górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego w szpitalu przy ul. Strzelców Bytomskich dekontaminacja odbywa się w myjni automatycznej posiadającej funkcję samodezynfekcji i test szczelności. Potwierdzeniem przeprowadzonej dezynfekcji jest wydruk komputerowy z parametrami poszczególnych etapów mycia i dezynfekcji dołączany do dokumentacji medycznej pacjenta. Jeden raz w kwartale przeprowadza się kontrolę mikrobiologiczną myjni i endoskopów. Akcesoria wielorazowe są dezynfekowane manualnie.

W Szpitalu Specjalistycznym przy pracowni bronchoskopowej wydzielona jest zmywalnia z myjnią automatyczną. Używane są wyłącznie akcesoria jednorazowe. Endoskopy po badaniu transportowane są do pomieszczenia wyposażonego w myjnię-dezynfektor. Na terenie centralnej sterylizatorni SPZOZ Zespołu Szpitali Miejskich w Chorzowie przy ul. Truchana 7 w strefie brudnej znajduje się myjnia-dezynfektor endoskopu. Gastroskopy są transportowane w wydzielonym pojemniku. W pozostałych pracowniach stosowane są endoskopy sztywne dekontaminowane metodą manualną i poddawane sterylizacji parą wodną w naciśnieniu.

Pralnie szpitalne

Wszystkie szpitale korzystają z usług pralni zewnętrznych, świadczących usługi dla przedsiębiorstw podmiotów leczniczych. Stosowana jest bielizna jednorazowa i wielorazowego użytku, przechowywana w wydzielonych miejscach lub pomieszczeniach.

Bielizna brudna, zabezpieczona workami, gromadzona jest w wydzielonych miejscach lub pomieszczeniach do czasu odbioru przez pralnie zewnętrzne.

Wydana w 2015 r. przez Sekcję NS-HKiŚ decyzja administracyjna dotycząca doprowadzenia do stanu zgodnego z wymaganiami ściany i podłogę w magazynie brudnej bielizny oraz ściany w magazynie czystej bielizny, z terminem realizacji do dnia 30.06.2016 r., a następnie prolongowana do dnia 31.12.2016 r., w styczniu 2017 r. została na wniosek strony wygaszona, w związku z likwidacją obiektu przy ul. Karola Miarki 40 i przeniesieniem prowadzonej działalności do nowo wybudowanego budynku przy ul. Strzelców Bytomskich 11 w Chorzowie.

Prosektoria

Na terenie Chorzowa brak prosektoriów wchodzących w skład stacjonarnych podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

Odpady medyczne

Odpady medyczne gromadzone są w typowych, prawidłowo oznakowanych, pojemnikach lub workach foliowych, z zapewnieniem właściwej kolorystyki worków, a następnie nie rzadziej niż co 72 h, transportowane są przy użyciu oznakowanych i zamykanych wózków do wydzielonych, specjalnych pomieszczeń magazynowych albo stacjonarnego urządzenia chłodniczego, skąd odbierane są przez specjalistyczne firmy, posiadające stosowne zezwolenia, z częstotliwością uzależnioną od rodzaju wytwarzanych odpadów oraz warunków ich magazynowania. Odpady komunalne gromadzone są w oznakowanych pojemnikach, sukcesywnie opróżniane przez specjalistyczne firmy w ramach złożonych deklaracji w gminach.

Blok żywienia

Wszystkie szpitale w Chorzowie obsługiwane są przez firmy zewnętrzne dostarczające posiłki w systemie cateringowym. Kuchenki oddziałowe w większości szpitali są jednopomieszczeniowe z podziałem na stronę czystą i brudną. Mycie i dezynfekcja naczyń stołowych odbywa się w kuchenkach oddziałowych z wyjątkiem oddziałów dziecięcych w Chorzowskim Centrum Pediatrii i Onkologii ul. Truchana 7, NZOZ Szpital Lecznica Dzieci i Dorosłych ul. Powstańców 27 oraz oddziałów zakaźnych Szpitala Specjalistycznego, gdzie posiłki wydawane są w naczyniach jednorazowego użytku. Transport wewnętrzny posiłków odbywa się za pomocą wózków, porcjowanie odbywa się w salach chorych.

W Chorzowskim Centrum Pediatrii i Onkologii żywienie niemowląt i małych dzieci odbywa się przy użyciu gotowych do spożycia jednorazowych mieszanek mlecznych sypkich i płynnych, przechowywanych w kuchence mlecznej. Zakłady posiadają opracowane instrukcje i procedury oparte na systemie HACCP.

W jednej kuchence mlecznej w oddziale noworodkowym Śląskiego Instytutu Matki i Noworodka przy ul. Strzelców Bytomskich 11 podawane są gotowe mieszanki w sytuacjach, gdy noworodek nie może być karmiony w sposób naturalny. Noworodki z założenia i obowiązku karmione są piersią. Dzieciom podaje się gotowe do spożycia mieszanki mleczne typu RTF (Ready to feed) przy użyciu jednorazowych smoczków.

LECZNICTWO STACJONARNE (INNE NIŻ SZPITALE)

W Chorzowie zarejestrowane były **3 zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze , 1 zakład opiekuńczo-leczniczy oraz 1 hospicjum:**

- Hospicjum Chorzowskie przy ul. Szpitalnej 24,
- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy AMICUS przy ul. Szpitalnej 25,
- MEDI-system HONORATA Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczo-Leczniczy przy ul. Głównej 31 (filia),

- NZOZ Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy PCK przy Placu Piastowskim 19,
- NZOZ Medical Active Care przy ul. Raławickiej 20a (filia).

Podmiot leczniczy tworzący przedsiębiorstwo Medical Active Care prowadzi na nadzorowanym terenie 2 przedsiębiorstwa ambulatoryjne, w tym jedno w Świętochłowicach.

W ww. obiektach przeprowadzono łącznie **12 kontroli**, w tym: **4** kontrole sanitarne zgodnie z harmonogramem, **2** kontrole interwencyjne, **6** kontroli związanych z: podjętymi działaniami zapobiegającymi zakażeniom i chorobom zakaźnym, opracowaniem ogniska epidemicznego.

Wydano **1 decyzję administracyjną** nakazującą doprowadzenie do stanu zgodnego z wymogami ściany, sufity i podłogi pomieszczeń, zapewnienie bieżącej ciepłej wody przy punkcie wodnym w jednym z sanitariatów oraz w jednym pokoju łóżkowym oraz doprowadzenie do stanu zgodnego z wymaganiami ścian, sufitów, szafek przyłóżkowych i podumywalkowych w części pokoi łóżkowych. Część nakazów wydanych z terminem wykonania w 2017r. wykonano w terminie, część prolongowano zgodnie z wnioskiem strony. Pozostałe punkty zostały wydane z terminem 31.03.2018r.

Nie nałożono **mandatów karnych**.

W w/w zakładach odchodzi się od stosowania narzędzi wielorazowych na rzecz jednorazowego sprzętu - są to głównie pincety i nożyczki. Dezynfekcja ogranicza się jedynie do pojemników ssaków oraz pojemników do nawilżaczy tlenu.

Bрудna bielizna oraz fartuchy wielorazowego użytku gromadzone w wydzielonym pomieszczeniu, w workach foliowych i płóciennych. Pranie i transport brudnej bielizny zlecono pralni zewnętrznej, posiadającej pozytywną opinię właściwego miejscowo inspektora sanitarnego. Bielizna czysta (wielorazowego i jednorazowego użytku) przechowywana w wydzielonych, zamykanych szafach;

Odpady niebezpieczne pochodzenia medycznego gromadzone są na stanowiskach pracy w typowych, prawidłowo oznakowanych pojemnikach lub workach foliowych, z zachowaniem właściwej kolorystyki worków, a następnie nie rzadziej niż co 72 h, transportowane są środkiem transportu przeznaczonym wyłącznie do tego celu, do wydzielonego pomieszczenia magazynowego, skąd odbierane są do unieszkodliwiania przez specjalistyczną firmę, posiadającą stosowne zezwolenia. Odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach, sukcesywnie opróżnianych przez specjalistyczny podmiot w ramach złożonej deklaracji w gminie;

Żywnienie odbywa się w systemie cateringowym.

W tej grupie obiektów Sekcja NS-HKiŚ wydała 1 decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody użytkowej w zakresie

obecności bakterii *Legionella sp.* do stanu zgodnego z wymaganiami (Dom Polskiego Czerwonego Krzyża w Chorzowie).

Podmioty lecznicze udzielające ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych

W roku sprawozdawczym skontrolowano 64 podmiotów leczniczych, w których przeprowadzono łącznie 108 kontroli, w tym:

- 70 kontroli sanitarnych zgodnie z harmonogramem,
- 5 kontroli planowych w zakresie szczepień,
- 11 kontroli sprawdzających,
- 5 kontroli interwencyjnych,
- 14 kontroli (doraźnych po wydanych zaleceniach doraźnych/nałożonych mandatach karnych, zgłaszalności chorób zakaźnych, na wniosek strony o wydanie opinii)

Kontrole w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych zostały przeprowadzone w ramach kontroli kompleksowych.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano **5 decyzji** nakazujących:

- zapewnienie mycia rąk w gabinecie, w którym wykonuje się iniekcje,
- doprowadzenie do stanu zgodnego z wymogami ścian i sufitów w gabinecie diagnostyczno-zabiegowym,
- zapewnienie zmywalnej powierzchni podłokietników foteli dializacyjnych.

2 decyzje wydane z datą realizacji w 2017r. zostały wykonane w terminie. Nakazy ujęte w **4** pozostałych decyzjach wydano z terminem ich realizacji do 30.03.2018r.

W 2017r. w w/w zakładach leczniczych nałożono **3 mandaty karne na kwotę 400 zł.** za nieprawidłowe stosowanie rękawic jednorazowych lub brak ich stosowania przez personel pobierających krew do badań laboratoryjnych.

Procesy dezynfekcji

Procesy dezynfekcji prowadzone są we wszystkich skontrolowanych obiektach stosujących wielorazowe narzędzia medyczne. Do tej grupy należą głównie poradnie stomatologiczne. Poradnie lekarzy POZ bazują na sprzęcie jednorazowego użytku. Dezynfekcję przeprowadza się manualnie w opisanych pojemnikach z wkładem sitowym pod przykryciem. W jednym zakładzie leczniczym, który stosuje szeroki asortyment narzędzi wielorazowego użytku zakupiono urządzenie myjąco-dezynfekujące. Część poradni stomatologicznych stosuje myjki ultradźwiękowe. Do dezynfekcji stosowane są preparaty dezynfekcyjne mające dobre właściwości myjące. Niewiele poradni stomatologicznych dysponuje wydzielonym pomieszczeniem przeznaczonym do przeprowadzania procedur dezynfekcji i sterylizacji, dezynfekcja narzędzi odbywa się głównie w gabinecie lekarskim w wydzielonym miejscu.

Poradnie mają opracowane procedury dot. dezynfekcji i mycia narzędzi i sprzętu medycznego.

Procesy sterylizacji

W obrębie opisywanej grupy autoklawy posiadają prawie wyłącznie zakłady lecznicze udzielające świadczeń z zakresu stomatologii. Urządzenia te zlokalizowane są w gabinetach w wydzielonych miejscach w ciągu technologicznym obejmującym: odcinek na materiały czyste, odcinek z autoklawem i odcinek materiałów sterylnych. Część obiektów sterylizację przeprowadza w osobnych pomieszczeniach służących tylko do tego celu. Wszystkie autoklawy należą do klasy B. Skuteczność sterylizacji badana jest za pomocą wskaźników chemicznych klasy VI oraz wskaźników biologicznych. Opakowaniami sterylizacyjnymi są rękawy foliowo-papierowe i torebki foliowo-papierowe.

Postępowanie z bielizną

Postępowanie z bielizną w zakładach ambulatoryjnych było oceniane przez Sekcję NS-HKiŚ. W kontrolach, w których nie uczestniczyli przedstawiciele tej sekcji ocenę w tym zakresie przeprowadziła Sekcja NS-EP. Prześcieradła na kozetki zostały zastąpione, w większości zakładów przez podkłady jednorazowe. W przypadku zakładów prowadzących rehabilitację leczniczą pacjenci zobowiązani są do przynoszenia własnych ręczników. Bielizna czysta wielorazowa (fartuchy lekarskie, prześcieradła) jest przechowywana w wydzielonych szafach. Bielizna brudna gromadzona jest w zamykanych, plastikowych pojemnikach w pomieszczeniach porządkowych lub w pokojach socjalnych. Obiekty skontrolowane wysyłają pranie do pralni zewnętrznych udzielających świadczeń w tym zakresie podmiotom leczniczym. Usługi pralnicze realizowane są w ramach umów z firmami zewnętrznymi posiadającymi pozytywną opinię właściwego miejscowo inspektora sanitarnego.

Postępowanie z odpadami

Postępowanie z odpadami medycznymi w zakładach ambulatoryjnych było oceniane przez Sekcję NS-HKiŚ. W kontrolach, w których nie uczestniczyli przedstawiciele tej sekcji ocenę w tym zakresie przeprowadziła Sekcja NS-EP. Odpady niebezpieczne pochodzenia medycznego gromadzone są na stanowiskach pracy w typowych, prawidłowo oznakowanych pojemnikach lub workach foliowych, z zachowaniem właściwej kolorystyki worków, a następnie nie rzadziej niż co 72 h, transportowane są środkiem transportu wewnętrznego przeznaczonego wyłącznie do tego celu, do wydzielonego pomieszczenia magazynowego lub do wydzielonego pomieszczenia wyposażonego w urządzenie chłodnicze. Średnia częstotliwość odbioru wynosi jeden raz na dwa tygodnie. Odpady odbierane są do unieszkodliwiania przez specjalistyczne firmy posiadające stosowne zezwolenia.

Praktyki lekarzy i pielęgniarek oraz obiekty prowadzące działalność leczniczą nieregulowana

Nadzór nad praktykami zawodowymi oraz innymi obiektami prowadzącymi działalność leczniczą nieregulowaną sprawuje wyłącznie Sekcja Epidemiologii.

Na terenie Chorzowa zarejestrowanych jest 105 praktyk zawodowych lekarskich i 23 obiektów świadczących usługi medyczne nie będących podmiotami leczniczymi. Ta

ostatnia grupa obiektów to głównie pracownie protetyczne, gabinety masażu oraz medycyny niekonwencjonalnej.

W ewidencji nie figurują praktyki pielęgniarские.

W praktykach zawodowych przeprowadzono łącznie 23 kontrole, w tym 19 kontrole sanitarne, zgodnie z harmonogramem, 1 kontrolę sprawdzającą, 1 kontrolę interwencyjną, 1 kontrolę po nałożonym mandacie karnym, 1 kontrolę związana z wydaniem opinii.

W innych obiektach przeprowadzono 2 kontrole zgodnie z harmonogramem.

Wydano 1 decyzję administracyjną z terminem natychmiastowym nakazującą unieruchomienie gabinetu stomatologicznego do czasu doprowadzenia go do stanu zgodnego z wymogami oraz umieszczenie w widocznym miejscu informacji o zamknięciu gabinetu. W gabinecie stomatologicznym nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł, za przeterminowane pakiety z narzędziami wielokrotnego użytku.

Procesy dezynfekcji

Gabinety stomatologiczne przeprowadzają procesy dezynfekcji narzędzi metodą manualną w pojemnikach pod przykryciem z wkładem sitowym. Pozostałe gabinety zabiegowe oraz te mające charakter konsultacyjny stosują sprzęt jałowy jednorazowego użytku. W części gabinetów narzędzia obrotowe są czyszczone przed dezynfekcją w myjkach ultradźwiękowych. Dezynfekcja odbywa się w wyznaczonych miejscach w gabinetach, gdzie w większości przypadków zachowany jest ciąg technologiczny: od odcinka gdzie przeprowadza się dezynfekcję do odcinka materiałów sterylnych.

Sterylizacja

Gabinety stomatologiczne wyposażone są w autoklawy klasy B. Kilka gabinetów ginekologicznych wykorzystujących wzierniki wielorazowe dysponuje własnymi autoklawami. Autoklawy są badane wskaźnikami chemicznymi i biologicznymi. Pierwszymi jest badany każdy proces podczas gdy testy typu Sporal A stosowane są ze średnią częstotliwością raz na 3 miesiące. Część praktyk zawodowych dysponuje wydzielonymi pomieszczeniami przeznaczonymi na przeprowadzania procesów sterylizacji. W jednym przypadku pomieszczenie te jest użytkowane wspólnie z innymi praktykami zawodowymi stosującymi narzędzia wielorazowe.

Postępowanie z brudną bielizną

Brudna bielizna, głównie fartuchy płócienne, na bieżąco jest zabierana do prania. Pranie odbywa się w większości przypadków w warunkach domowych. W gabinetach, gdzie badanie pacjenta odbywa się na kozetce czy na fotelu ginekologicznym stosowane są podkłady jednorazowe. Bieliznę czystą przechowuje się w wydzielonych szafach w gabinecie.

Postępowanie z odpadami medycznymi

Odpady niebezpieczne pochodzenia medycznego gromadzone są na stanowiskach pracy w typowych, prawidłowo oznakowanych, pojemnikach lub workach foliowych, z zachowaniem właściwej kolorystyki worków a następnie transportowane do pomieszczenia

wyposażonego w urządzenie chłodnicze skąd odbierane są do unieszkodliwiania przez specjalistyczne firmy, posiadające stosowne zezwolenia, z częstotliwością uzależnioną od rodzaju wytwarzanych odpadów oraz warunków ich magazynowania. Pomimo braku regulacji prawnych w zakresie postępowania z odpadami medycznymi, praktyki lekarskie, które udzielają świadczeń medycznych pacjentom raz lub dwa razy w tygodniu, zleciły firmom transportowym odbiór odpadów niebezpiecznych z częstotliwością do 72 h

IV. AKCJE DERATYZACYJNE

Na terenie Chorzowa przeprowadzono 2 akcje deratyzacyjne (w okresie wiosennym i jesiennym), zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Chorzów. Przeprowadzono 4 kontrole, nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. INTERWENCJE

a/ dotyczące podmiotów leczniczych

W roku sprawozdawczym rozpatrzono **10 interwencji** dotyczących podmiotów leczniczych:

- 1 zgłoszenie dot. nieprawidłowego stosowania rękawiczek jednorazowych podczas iniekcji w NZOZ ADO-MED przy ul. St. Batorego 19 – nie potwierdzono podczas kontroli.
- 1 zgłoszenie dot. zaniedbań higieniczno-sanitarnych w Oddziale Otolaryngologii w CHC PiO – kontrola nie wykazała uchybień.
- 1 zgłoszenie dot. zaniedbań higieniczno-sanitarnych w oddziale chorób wewnętrznych w SP ZOZ w Chorzowie – nie stwierdzono nieprawidłowości w ww. zakresie, natomiast nałożono mandat karny za brak zgłoszenia jednego przypadku zakażenia C. difficile.
- 2 zgłoszenia dot. nieprawidłowego stosowania rękawiczek jednorazowych w punkcie pobrań – obie interwencje wykazały nieprawidłowości w wyniku których nałożono dwa mandaty karne na kwotę 300zł.
- 1 zgłoszenie dot. nieprawidłowego stosowania rękawiczek jednorazowych w punkcie pobrań w NZOZ „Przychodnia” przy ul. Majętnego 14 – kontrola sanitarna wykazała nieprawidłowości w ww. zakresie - nałożono mandat karny na kwotę 100zł.
- 1 zgłoszenie dot. zakażenia świerzbem pensjonariuszy w Domu PCK - zarzuty nie potwierdziły się w wyniku kontroli.
- 1 zgłoszenie dot. nieprawidłowości sanitarnych w Polskim Związku Niewidomych Dom Pomocy Społecznej im. Kazimierza Jaworka – wydano decyzję administracyjną, którą wykonano w terminie.
- 1 zgłoszenie dotyczyło niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego w gabinecie stomatologicznym. Wydano decyzję administracyjną z natychmiastowym terminem

wykonania nakazującą unieruchomienie gabinetu do czasu doprowadzania go do stanu zgodnego z wymogami. Od decyzji strona odwołała się do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

- 1 zgłoszenie dot. nieprawidłowego stosowania rękawiczek jednorazowych podczas iniekcji w NZOZ REMEDIUM przy ul. Prusa 7 – nie potwierdzono podczas kontroli.

Przeprowadzono **19 kontroli**, 4 zgłoszenia nie potwierdziły się.

b/ dotyczące obecności gryzoni

W roku sprawozdawczym wpłynęły **34** interwencje dotyczące obecności gryzoni na terenie posesji oraz na terenie przynależnym do tych posesji. O złożonej przez mieszkańców interwencji zawiadamiani są (pisemnie lub telefonicznie) właściciele lub zarządcy nieruchomości w celu przeprowadzenia wspólnych kontroli, podczas których najczęściej stwierdzano trwające już w posesjach zabiegi deratyzacyjne.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 1 decyzję, którą wykonano w terminie i nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł za brak wyłożonej trucizny p/gryzoniom podczas trwającej akcji deratyzacyjnej.

Przeprowadzono 59 kontroli, 2 interwencje okazały się niezasadne.

c/ dotyczące obecności insektów i gołębi

W roku sprawozdawczym wpłynęło 7 interwencji w sprawie obecności insektów w nieruchomościach (pcheł, pluskiew, karaluchów, mrówek, obrzezków gołębi) oraz 12 interwencji dot. zanieczyszczenia przez ptaki budynków i klatek schodowych. Przeprowadzono 31 kontroli, wydano 3 decyzje (2 wykonano w terminie, od 1 decyzji strona wniosła odwołanie do II instancji – sprawa w toku).

d/ inne interwencje

Wpłynęły 3 zgłoszenia, z których:

- 1 zgłoszenie dot. zanieczyszczenia terenu przez psy przy posesji na ul. Chałupki 19 – interwencja niezasadna
- 1 zgłoszenie dot. gromadzenia śmieci (resztek żywności) na terenie posesji przy ul. Armii Krajowej 70 – interwencja niezasadna,
- 1 zgłoszenie dot. fetoru na klatce schodowej przenikający z mieszkania, w którym nastąpił zgon lokatora przy ul. Dąbka 14.

Higiena żywności, żywienia i przedmiotów użytku

1A. Charakterystyka obiektów nadzorowanych

Zgodnie z ewidencją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chorzowie na terenie miasta Chorzowa znajduje się 1 412 zakładów.

Największą grupę obiektów stanowią zakłady obrotu żywnością. W większości są to małe zakłady prowadzone przez prywatnych właścicieli.

Zakłady produkcyjne to głównie piekarnie i ciastkarnie prowadzące długoletnią działalność, w pomieszczeniach adaptowanych. W większości zakłady te wprowadziły zasady GHP, GMP i system HACCP. Zaopatrują one z reguły rynek lokalny.

Zakłady żywienia zbiorowego o liczbie 378 to w większości zakłady małej gastronomii (229). Zakłady te w bardzo dużej części spełniają wymagania dotyczące stanu technicznego i wyposażenia.

Część zakładów zlokalizowanych jest na tzw. „szlaku turystycznym” tzn. teren WPKiW w Chorzowie.

B. Ocena stanu sanitarnego - ogólna

W roku 2017 w ewidencji znajdowało się 1 412 zakładów, z czego skontrolowano 927, w tym 1 miejsce obrotu przedmiotami użytku i 1 miejsce obrotu kosmetykami. We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1 222 kontrole sanitarne, w tym 1 kontrolę w miejscu obrotu przedmiotami użytku i 1 w miejscu obrotu kosmetykami.

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych 389 próbek żywności, 17 próbek sanitarnych, 7 próbek przedmiotów do kontaktu z żywnością, 3 próbki kontrolne posiłków pobranych w związku z podejrzeniem zatrucia i 4 próbki kosmetyków. Przeprowadzono 2 teoretyczne analizy sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego oraz 2 laboratoryjne oceny posiłków.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że 8 obiektów nie odpowiadało ustalonym wymaganiom. Stanowi to 1% w stosunku do wszystkich obiektów sklasyfikowanych.

Wydano 15 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, 2 zatwierdzające warunkowo, 2 prolongaty, 2 decyzje umarzające, 2 o wygaśnięciu, 1 zakazującą wprowadzania produktu do obrotu, 1 odmawiającą zmiany decyzji, wniosków do sądu nie oddano. Winnych uchybień ukarano 58 mandatami na łączną kwotę 14650 PLN. Złożono do WSSE 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej za poszerzenie działalności bez zgody. Wniosek czeka na rozpatrzenie.

C. Ocena stanu sanitarnego - szczegółowa

Zakłady produkcji żywności

W roku 2017 w ewidencji znajdowało się 65 zakładów z tej grupy obiektów, z czego skontrolowano 62. W obiektach tych przeprowadzono 99 kontroli. Zgodnie z arkuszem oceny stanu sanitarnego stwierdzono 4 zakłady niezgodne.

W grupie tej wydano 6 decyzji nakazujących usunięcie uchybień technicznych, 2 zatwierdzające warunkowo oraz nałożono 13 mandatów na kwotę 4700 PLN.

Najczęściej stwierdzane uchybienia to m.in.

- zły bieżący stan sanitarno-porządkowy,
- stwierdzenie obecności szkodników,
- wprowadzanie przeterminowanych środków spożywczych,
- nieprzestrzeganie GHP, GMP i HACCP.

W 2017 roku w nadzorowanych zakładach produkujących żywność pobrano 106 próbek do badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych i sanitarnych.

Zdyskwalifikowano 5 próbek (tj. 5 próbek pod względem sanitarnym), co stanowi 4,7% zbadanych ogółem. Wskaźnik ten jest niższy w stosunku do roku ubiegłego, kiedy to zdyskwalifikowano 9,6% próbek.

Obiekty obrotu żywnością

W roku 2017 skontrolowano 492 obiekty z 833 prowadzących działalność handlową na terenie nadzorowanym, w obiektach tych przeprowadzono 654 kontrole. Zgodnie z arkuszem oceny stanu sanitarnego stwierdzono 2 zakłady niezgodne.

W grupie tej wydano 3 decyzje nakazujące usunięcie uchybień sanitarnych, 1 prolongatę, 2 decyzje umarzające, 1 o wygaśnięciu, 1 zakazującą wprowadzania produktu do obrotu oraz nałożono 23 mandaty na kwotę 4550 PLN.

Najczęściej stwierdzane uchybienia to m.in.:

- nieprzestrzeganie GHP i uproszczonego systemu HACCP (m. in. brak zapisów),
- brak należytego stanu sanitarnego w zakładach,
- zły stan techniczny,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych przeterminowanych,
- przerwanie łańcucha chłodniczego.

Ogółem w miejscach obrotu pobrano do badań 293 próbki żywności i 7 próbek przedmiotów użytku. Zdyskwalifikowano 1 próbkę (tj. 1 próbkę pod względem zanieczyszczeń fizykochemicznych - azotanów), co stanowi 0,3% w stosunku do zbadanych. Wskaźnik ten jest niższy w stosunku do roku ubiegłego, kiedy to zdyskwalifikowano 2,4% próbek.

Zakłady żywienia zbiorowego

W 2017 roku skontrolowano 371 zakładów żywienia zbiorowego, gdzie przeprowadzono 467 kontroli. Stwierdzono 2 zakłady negatywnie ocenione na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego.

W grupie tej wydano 6 decyzji nakazujących usunięcie uchybień, 1 prolongatę, 1 o wygaśnięciu, 1 odmawiającą zmiany decyzji. Nałożono 22 mandaty na kwotę 5400 PLN.

Najczęstsze uchybienia :

- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych,
- brak należytego stanu sanitarnego w zakładzie,
- nieprzestrzeganie GHP i systemu HACCP,
- nieprawidłowe mycie i dezynfekcja naczyń,
- przerwanie łańcucha chłodniczego,
- zły stan techniczny.

W obiektach tych pobrano 10 próbek, w tym 3 w związku z podejrzeniem zatrucia, próbek nie kwestionowano.

D. Ocena transportu żywności

W 2017 roku nadzorem objętych zostało 61 firm transportowych przewożących żywność, 8 skontrolowano. Mandatów karnych nie nałożono.

E. Nadzór nad importem/eksportem

W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 974 kontrole i wydano 974 świadectwa tj.: 972 świadectwa partii środków spożywczych, 2 świadectwa partii materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

Nie pobrano próbek do badań w ramach importu.

Łączna kwota odprowadzona do budżetu z tytułu nadzoru nad importem, to 78 683 PLN.

Skontrolowano 3 partie żywności na export (kaszki dla dzieci) do Argentyny o łącznej masie 5762,75 kg.

Łączna kwota odprowadzona do budżetu z tytułu nadzoru nad eksportem to 272 PLN.

2. JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

A. Jakość zdrowotna krajowych środków spożywczych

W 2017 roku przebadano laboratoryjnie 355 próbek krajowych środków spożywczych pobranych w różnego rodzaju obiektach żywienia – żywnościowych:

- w zakresie oznaczania zanieczyszczeń mikrobiologicznych - 216,
- w zakresie oznaczania zanieczyszczeń chemicznych – 77,
- w zakresie oceny organoleptycznej - 56,
- w zakresie oznaczania zanieczyszczeń – 0,
- wyłącznie w zakresie znakowania – 6.

Ponadto pobrano 17 próbek zmiotek w kierunku badań sanitarnych i 3 próbki kontrolne posiłków w związku z podejrzeniem zatrucia.

W 2017 roku pod względem znakowania oceniono 112 próbek krajowych środków spożywczych. Zdyskwalifikowano ogółem 6 próbek tj. 1 próbkę ze względu na zanieczyszczenia chemiczne oraz 5 próbek sanitarnych.

B. Jakość zdrowotna środków spożywczych z importu

Przebadano 34 próbki żywności z Unii Europejskiej i importu, w tym 32 pod względem parametrów chemicznych, 2 próbki w zakresie oceny organoleptycznej. W ramach

przebadanych próbek oceniono 25 pod względem zgodności znakowania z aktualnymi wymogami.
Zdyskwalifikowano ogółem 0 próbek.

3. NADZÓR NAD MATERIAŁAMI DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ I KOSMETYKAMI.

W 2017 roku przebadano 7 próbek wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 0 próbek kwestionowano. Skontrolowano 1 obiekt obrotu przedmiotami do kontaktu z żywnością. W obiektach obrotu kosmetykami przeprowadzono 1 kontrolę, w trakcie której pobrano do badan 4 próbki kosmetyków. Nie nałożono mandatów karnych, nie wydano decyzji administracyjnych.

4. SKARGI I INTERWENCJE

W 2017 roku zgłoszono 59 interwencji: 31 dotyczyło złej jakości zdrowotnej środków spożywczych, 25 warunków higieniczno-sanitarnych oraz 3 jednocześnie jakości i warunków. Potwierdzonych zostało 18 interwencji (5 na złą jakość, 11 na nieprawidłowy stan sanitarny oraz 2 na złą jakość i nieprawidłowy stan sanitarny) w trakcie których nałożono 17 mandatów na łączną kwotę 4200 PLN. W związku z interwencjami wydano 1 decyzję nakazującą. Pozostałe nie potwierdziły się. Nie przekazywano interwencji do innych urzędów, przekazano jednak informację o wynikach badań do Powiatowego Lekarza Weterynarii. W ramach skarg w zintegrowanym laboratorium nie zbadano próbek środków spożywczych dostarczonych przez konsumentów, pobrano natomiast w ramach urzędowej kontroli celowanej 12 próbek (z czego 0 kwestionowano).

OCENA I WNIOSKI KOŃCOWE

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów żywnościowych, jak wykazują arkusze oceny stanu sanitarnego, uległ poprawie w stosunku do roku ubiegłego (jest mniej zakładów niezgodnych). Jednak decyzji nakazujących wydano więcej, nałożono również więcej mandatów karnych. W dalszym ciągu stwierdza się nie zachowanie należytego stanu sanitarno-higienicznego, wprowadzanie do obrotu przeterminowanych środków spożywczych, stwierdza się obecność szkodników, nie zachowanie łańcucha chłodniczego oraz nieprawidłowe mycie i dezynfekcję naczyń stołowych. Większość obiektów jednak oceniono pozytywnie. Wprowadzono w nich i stosuje się zasady Dobrej Praktyki Higienicznej, w zakładach produkcyjnych w większości wprowadzono i stosuje się zasady systemu HACCP, a w pozostałych grupach obiektów uproszczone procedury na zasadach systemu HACCP.

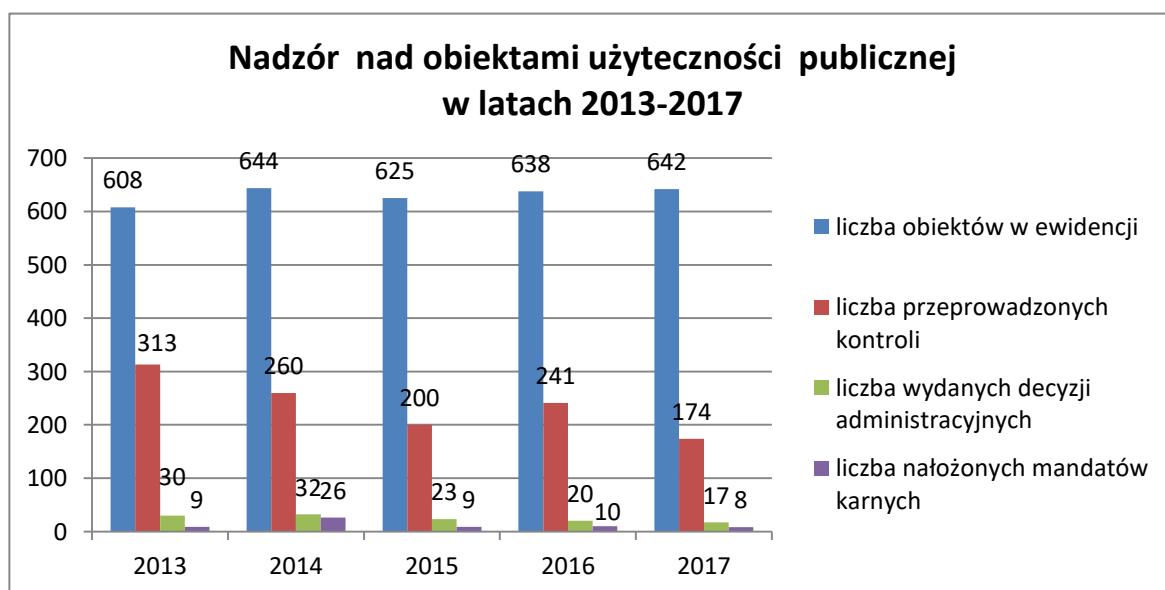
Higiena komunalna i środowiska

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska sprawowała nadzór nad przestrzeganiem wymagań higieniczno – zdrowotnych w obiektach użyteczności publicznej oraz nad jakością sanitarną wody do spożycia przez ludzi, ciepłej wody użytkowej i wody na pływalniach.

Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej

Na terenie miasta Chorzowa nadzorem objęto **642 obiekty użyteczności publicznej**. Są to: przedsiębiorstwa podmiotów leczniczych, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, odnowy biologicznej, gabinety tatuażu, ustępy publiczne i ogólnodostępne, pływalnie kryte, domy pomocy społecznej, schronisko dla bezdomnych mężczyzn, hotele i inne obiekty świadczące usługi hotelarskie, obiekty sportowe, kulturalne, targowiska, pralnie, apteki, sklepy zielarsko – medyczne, sklepy z odzieżą używaną, ośrodek pomocy osobom uzależnionym od alkoholu, stacje paliw, cmentarze, domy i zakłady pogrzebowe, dworzec kolejowy, przystanki kolejowe i autobusowe oraz tereny rekreacyjne.

W 2017 roku skontrolowano **164 obiekty użyteczności publicznej**.

W 2017 roku w ramach nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej:

- przeprowadzono **174** kontrole,
- wydano **17** decyzji administracyjnych,
- nałożono **8** mandatów karnych na łączną kwotę **1950 zł**.

Ustępy publiczne i ogólnodostępne

Na terenie Chorzowa znajduje się dwadzieścia ustępów publicznych, w tym jeden, którego dysponentem jest gmina, cztery na targowiskach oraz szesnaście usytuowanych na terenie Parku Śląskiego (Śląskiego Wesołego Miasteczka, Śląskiego Ogrodu Zoologicznego, Muzeum Górnośląskiego Parku Etnograficznego), a także pięć ogólnodostępnych w centrach handlowych. Część ustępów w Parku Śląskim udostępniona jest wyłącznie w sezonie letnim, pozostałe funkcjonują całorocznie. Z wyjątkiem przenośnej toalety typu TOI-TOI na terenie ZOO, wszystkie podłączone są do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W 2017 roku skontrolowano osiemnaście ustępów, które wyposażone były w bieżącą zimną i ciepłą wodę, sprawne urządzenia sanitarne oraz w środki czystości, higieny i preparaty dezynfekcyjne.

W jednym z obiektów stwierdzono brak bieżącej ciepłej wody przy umywalkach do mycia rąk spowodowany awarią urządzenia grzewczego. Nieprawidłowość została usunięta przed wydaniem decyzji administracyjnej, co potwierdziła przeprowadzona kontrola sanitarna. W tej grupie obiektów wydano dwie decyzje administracyjne dotyczące zapewnienia bieżącej ciepłej wody przy umywalkach do mycia rąk oraz doprowadzenia do stanu zgodnego z wymaganiami ścian w pomieszczeniach. Decyzje zostały wykonane terminowo.

Z wyjątkiem serwisowanego doraźnie ustępu publicznego przy ul. Szabatowskiego, wszystkie mają zapewnioną stałą obsługę. W oparciu o wyniki przeprowadzonych kontroli, skontrolowane obiekty oceniono jako zadawalające pod względem sanitarno – higienicznym i technicznym.

Pływalnie kryte

W tej grupie obiektów ujęto dwie pływalnie, których dysponentem jest gmina oraz dwa kompleksy basenowe w Hotelu Diament Arsenal Palace i w zakładzie odnowy biologicznej Lifeage Premium Wellness Club. W 2017 roku skontrolowano dwa obiekty.

W oparciu o wyniki przeprowadzonych kontroli i badań laboratoryjnych wody, skontrolowane pływalnie kryte oceniono jako zadawalające pod względem sanitarnym i technicznym.

Domy pomocy społecznej i inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej

W tej grupie wykazano trzy całodobowe obiekty oraz sześć dziennego pobytu, w tym ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy, środowiskowe domy pomocy oraz Centrum Inicjatyw Społecznych.

Największy z całodobowych domów prowadzony jest przez Polski Związek Niewidomych, jeden przez zgromadzenie zakonne oraz w Chorzowie Starym - przez Caritas Archidiecezji Katowickiej.

W 2017 roku skontrolowano dwa obiekty całodobowe, których stan sanitarno – techniczny oraz sanitarno – higieniczny, na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli, oceniono jako zadawalający.

W związku z ponadnormatywną liczbą bakterii z rodzaju Legionella sp. w ciepłej wodzie użytkowej, dla jednego obiektu wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami. Decyzja została wykonana terminowo.

Schronisko dla bezdomnych mężczyzn

Usytuowana przy ul. Katowickiej 190 **noclegownia dla bezdomnych mężczyzn** przekwalifikowana została w schronisko. W dniu 28.12.2017r. wydano decyzję administracyjną nakazującą w części pokoi dla mieszkańców oraz ogólnodostępnym węźle sanitarnym, odmalowanie ścian oraz zlikwidowanie zagrzybienia i zawilgocenia, uzupełnienie ubytków płytek podłogowych oraz odmalowanie ścian i sufitu w pomieszczeniu z odzieżą używaną przeznaczoną dla mieszkańców z terminem realizacji do dnia 31.03.2018r. W związku z powyższym obiekt został oceniony jako **zły** pod względem technicznym. Obiekt nie został unieruchomiony.

Hotele i inne obiekty świadczące usługi noclegowe

W tej grupie wykazano osiem skategoryzowanych hoteli oraz sześć nieskategoryzowanych obiektów świadczących usługi noclegowe. W roku sprawozdawczym skontrolowano siedem obiektów skategoryzowanych i cztery obiekty nieskategoryzowane.

Wydana w dniu 27.10.2016r. decyzja administracyjna dla Best Western Premier Hotelu Forum dotycząca doprowadzenia do stanu zgodnego z wymaganiami parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w zakresie obecności bakterii Legionella sp., została wykonana terminowo w 2017 roku. Dla tego samego obiektu w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości sanitarno – technicznych w roku sprawozdawczym, wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie do stanu zgodnego z wymaganiami ścian w magazynie czystej i brudnej bielizny oraz w magazynie środków higieny, a także regałów przeznaczonych do przechowywania środków higieny w pomieszczeniu gospodarczym. Decyzja została wykonana terminowo.

Dla jednego z obiektów nieskategoryzowanych wydano decyzję administracyjną nakazującą m. in. doprowadzenie do stanu zgodnego z wymaganiami sufitu oraz baterii przy umywalce do mycia rąk w łazience ogólnodostępnej. Decyzja została wykonana terminowo.

Na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli pięć hoteli oceniono jako dobre pod względem sanitarnym i technicznym, ze względu na wyróżniający się standard świadczonych usług, pozostałe oraz skontrolowane obiekty nieskategoryzowane oceniono jako zadawalające.

Dworzec kolejowy

W ewidencji ujęto dworzec kolejowy w Chorzowie Batorym. Nadal wyłączona jest z użytkowania poczekalnia i toalety dla podróżnych. W holu dworca funkcjonuje jedynie kasa biletowa. Przed wejściem do tunelu prowadzącego na perony została

zainstalowana, automatycznie uruchamiana, platforma dla osób niepełnosprawnych, a w tunelu dwie windy wjazdowe na perony. Perony wyposażone są w ławki i kosze na odpady komunalne. Utrzymanie czystości zarządcy obiektu zlecieli firmom zewnętrznym. Na podstawie przeprowadzonych w 2017 roku kontroli obiekt oceniono jako zadawalający pod względem sanitarno – higienicznym i sanitarno – technicznym.

Przystanki kolejowe

W ewidencji ujęto dwa obiekty w Chorzowie Mieście i Chorzowie Starym. Skontrolowano przystanek w Chorzowie Mieście, dla którego w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami sanitarno – technicznymi wydano decyzję administracyjną dotyczącą doprowadzenia do stanu zgodnego z wymaganiami ścian i sufitu w tunelu komunikacyjnym prowadzącym na peron. Decyzję wykonano terminowo. Obiekt utrzymany był w dobrym stanie sanitarno – porządkowym. Bieżącym utrzymaniem czystości zajmuje się firma zewnętrzna.

Przystanki autobusowe

W ewidencji ujęto dwa usytuowane przy głównych arteriach komunikacyjnych przystanki, obsługujące również ruch międzynarodowy. Przeprowadzone kontrole wykazały, że utrzymane były w dobrym stanie porządkowym i technicznym, wyposażone w wiaty, ławki oraz kosze na śmieci. Przystanki sprzątane są codziennie przez firmy usługowe na zlecenie gminy.

Stacje paliw

Na nadzorowanym terenie funkcjonuje 12 stacji paliw, z których skontrolowano 6. Wszystkie dysponują toaletami dla klientów, z których większość dostosowana jest dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Wyposażone były w bieżącą ciepłą i zimną wodę, sprawne urządzenia sanitarne oraz środki higieny i preparaty dezynfekcyjne. Utrzymaniem porządku i bieżącej czystości zajmują się pracownicy stacji.

W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarnych i technicznych, wszystkie skontrolowane oceniono jako zadawalające.

Pralnie, punkty przyjęć odzieży do prania, magle

W tej grupie ujęto 6 obiektów: trzy pralnie, dwa punkty przyjęć odzieży do prania oraz magiel.

Skontrolowano jeden punkt przyjęć, który na podstawie wyników przeprowadzonej kontroli oceniono jako zadawalający pod względem sanitarno – technicznym oraz sanitarno – higienicznym.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej oraz świadczące więcej niż jedną z usług

W ewidencji ujęto **208** zakładów, z których w 2017 roku skontrolowano **61**. Jest to najliczniejsza grupa obiektów charakteryzująca się największym zróżnicowaniem pod względem technicznym, od małych jednostanowiskowych po duże, wielostanowiskowe, świadczące więcej niż jedną z usług np. kosmetyczne, fryzjerskie i solarium.

Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – porządkowe w tej grupie obiektów nałożono **5** mandatów karnych na łączną kwotę **1300 zł.**, tj. za brudne stanowiska pracy oraz wyposażenie zakładów, brak preparatu do dezynfekcji narzędzi wielokrotnego użytku stosowanych podczas świadczenia usług, nieprawidłowe użytkowanie urządzeń chłodniczych przeznaczonych do tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych.

Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę bieżącego stanu sanitarnego.

Tereny rekreacyjne

W ewidencji ujęto 108 obiektów. Są to głównie place zabaw i piaskownice oraz tereny rekreacyjne przy dwóch zbiornikach wodnych w Parku Śląskim, których dysponentami są przedsiębiorstwa i spółdzielnie mieszkaniowe oraz gmina. Skontrolowano 10 placów zabaw i piaskownic. We wszystkich, przed sezonem wymieniono piasek, w większości odnowiono obudowy piaskownic i urządzenia przeznaczone do zabawy i rekreacji. Place zabaw wyposażone były w pojemniki na odpady komunalne i ławki oraz w większości w regulaminy określające zasady korzystania z obiektów. Utrzymanie bieżącej czystości zarządcy zlecali firmom zewnętrznym.

Skontrolowane place zabaw i piaskownice oceniono jako zadawalające pod względem sanitarno – technicznym.

Obiekty sportowe

Na nadzorowanym terenie znajduje się 15 obiektów sportowych. Są to: kompleksy i kluby sportowe, stadiony, hale i boiska, korty tenisowe. Skontrolowano 5 obiektów, których stan sanitarno – techniczny oceniono jako zadawalający. Wszystkie dysponują zapleczem sanitarnym z toaletami, natryskami i szatniami. Punkty wodne wyposażone były w bieżącą zimną i ciepłą wodę. Skontrolowane obiekty zaopatrzone były w środki czystości i preparaty dezynfekcyjne.

W maju 2017 roku w Chorzowie Batorym oddano do użytku halę sportów zimowych z dwoma sztucznymi stokami narciarskimi, zapleczem sanitarno – gospodarczym i drink barem.

We wrześniu 2017r., po trwającej blisko 8 lat gruntownej modernizacji, przywrócono do użytku Stadion Śląski w Chorzowie. Obiekt zyskał nową nieckę z zadaszeniem, trybuny, toalety, pomieszczenia pierwszej pomocy medycznej, pomieszczenia gastronomiczne, strefy dla vipów oraz pomieszczenia dla policji.

Domy przedpogrzebowe i zakłady pogrzebowe

W ewidencji ujęto 8 zakładów, z których skontrolowano 2. Są to dysponujące prosektoriami i chłodniami cztery domy przedpogrzebowe oraz cztery zakłady pogrzebowe, które w ramach realizacji usług związanych z organizacją pochówku korzystają z zaplecza innych podwykonawców. Większość domów i zakładów pogrzebowych dysponuje własnymi środkami transportu spełniającymi wymagania techniczne rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007r. w sprawie wydawania pozwoleń i zaświadczeń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich.

Wydana w 2016 roku decyzja dla jednego z domów pogrzebowych, której termin realizacji przypadał na 2017 rok została wykonana terminowo.

W wyniku przeprowadzonej kontroli w jednym z obiektów stwierdzono nieprawidłowości sanitarno – higieniczne tj. brudne podłogi w pomieszczeniach, pajęczyny na ścianach oraz brudne wnętrza szafek. Na osobę odpowiedzialną nałożono mandat karny na kwotę 200 zł. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała poprawę bieżącego stanu sanitarnego.

Dwa skontrolowane obiekty oceniono jako zadawalające pod względem sanitarnym i technicznym.

Apteki

W ewidencji ujęto 39 obiektów, skontrolowano 13.

Dla jednej z aptek w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami sanitarno – technicznymi, wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie do stanu zgodnego z wymaganiami ścian w części pomieszczeń oraz zapewnienie bieżącej ciepłej wody przy punkcie wodnym w pomieszczeniu socjalnym. Decyzja została wykonana terminowo.

Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – porządkowe nałożono dwa mandaty karne na łączną kwotę 450 zł m.in. za brudne pomieszczenia i wyposażenie, przeterminowany preparat do dezynfekcji rąk w służbie recepturowej oraz brak oznakowania o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę bieżącego stanu sanitarnego.

Skontrolowane apteki oceniono jako zadawalające pod względem sanitarno – higienicznym i sanitarno – technicznym.

Podmioty lecznicze

W ewidencji ujęto **111** obiektów, z których skontrolowano **37**.

Analogicznie jak w latach ubiegłych, we wszystkich obiektach nadzorem objęto sposób postępowania z odpadami i bielizną, a w podmiotach leczniczych udzielających całodobowych świadczeń zdrowotnych również sposób postępowania ze zwłokami osób zmarłych, a także jakość ciepłej wody użytkowej w zakresie obecności bakterii z rodzaju Legionella sp.

W I kwartale 2017 roku szpital przy ul. Karola Miarki 40, będący w strukturze SP ZOZ Zespołu Szpitali Miejskich przy ul. Strzelców Bytomskich 11, zakończył swoją

działalność. Oddziały, które znajdowały się przy ul. Karola Miarki zostały przeniesione do nowego budynku przy ul. Strzelców Bytomskich 11. W III kwartale 2017 roku nastąpiło połączenie Zespołu Szpitali Miejskich przy ul. Strzelców Bytomskich 11 i Chorzowskiego Centrum Pediatrii przy ul. Truchana 7.

W 2015 roku dla SP ZOZ Zespołu Szpitali Miejskich wydano dwie decyzje administracyjne. Jedna dotycząca zapewnienia zgodnego z wymaganiami środka transportu do przewozu bielizny czystej na oddziały i pozostałe komórki szpitalne została wykonana w 2017 roku, druga dotycząca doprowadzenia do stanu zgodnego z wymaganiami ścian i podłogi w magazynie brudnej bielizny oraz ścian w magazynie czystej bielizny, w styczniu 2017 roku została, na wniosek strony, wygaszona w związku z likwidacją obiektu i przeniesieniem prowadzonej działalności do nowo wybudowanego budynku przy ul. Strzelców Bytomskich 11.

W związku z ponadnormatywną liczbą bakterii z rodzaju *Legionella* sp. w ciepłej wodzie użytkowej, dla trzech podmiotów leczniczych wydano pięć decyzji administracyjnych – dwie nakazujące w terminie natychmiastowym wyłączenie z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów oraz trzy nakazujące doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami. Cztery z nich zostały wykonane w roku sprawozdawczym, a termin jednej przypada na dzień 15.02.2018r.

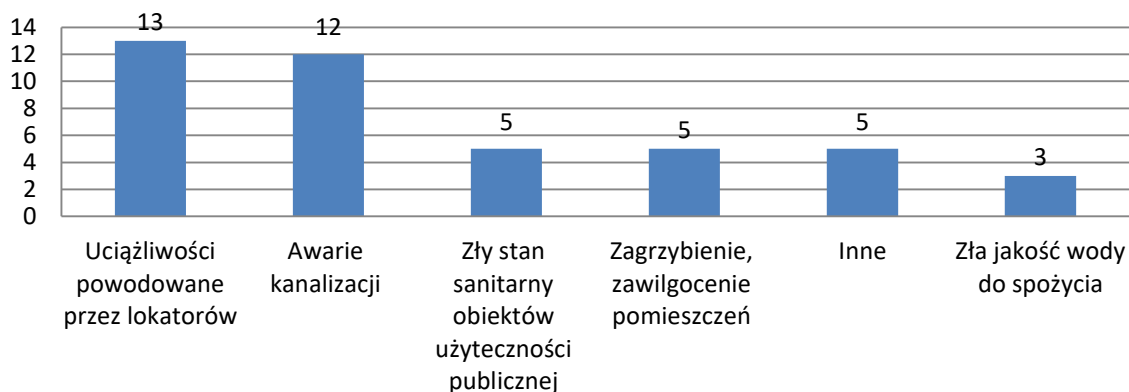
Dla jednego z podmiotów udzielających całodobowych świadczeń zdrowotnych wydano decyzję administracyjną nakazującą zapewnienie środka transportu do przewozu zwłok z zamkniętą przestrzenią ładunkową, która została wykonana terminowo.

W roku sprawozdawczym dla jednej przychodni wydano decyzję administracyjną dotyczącą zapewnienia bieżącej ciepłej wody w gabinecie lekarskim, zabiegowym i USG. Decyzja została wykonana terminowo.

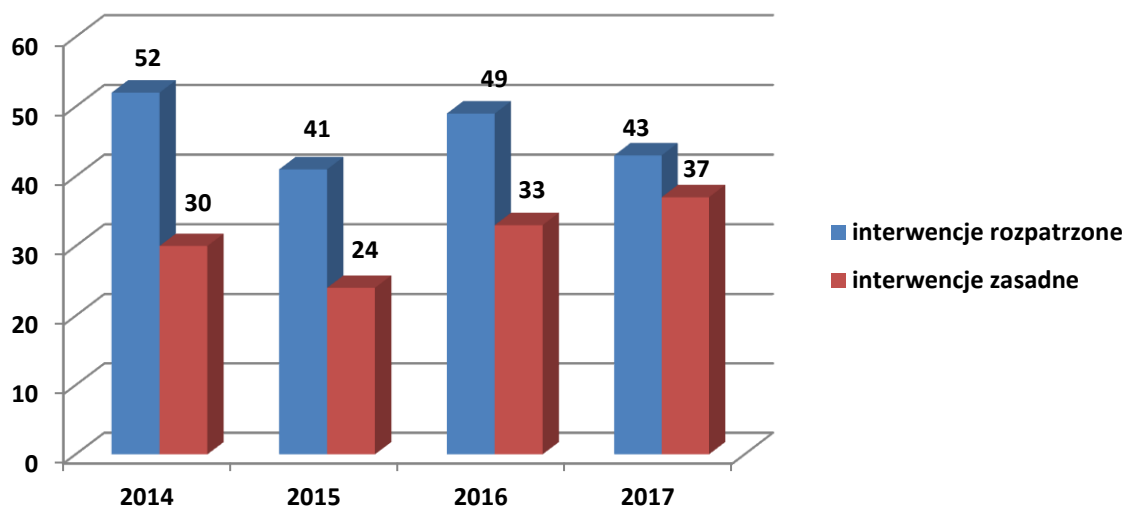
Interwencje

W 2017 roku wpłynęły 43 interwencje, z których 37 było częściowo lub całkowicie zasadnych. Cztery zostały przekazane do rozpatrzenia właściwym organom, zgodnie z kompetencjami.

Rodzaje wniesionych interwencji w 2017 roku

Zasadność interwencji w latach 2014-2017

Wniesione interwencje dotyczyły głównie uciążliwości powodowanych przez lokatorów, awarii urządzeń kanalizacyjnych i zalewania ściekami terenu nieruchomości, a także złego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej oraz zawilgocenia i zagrzybienia lokali mieszkalnych. W roku sprawozdawczym wzrosła liczba interwencji dotyczących uciążliwości powodowanych przez lokatorów nieprzestrzegających regulaminu porządkowego. Najczęściej były to osoby samotne, zbierające odpady w swoich mieszkaniach. Przeprowadzone kontrole wykazywały zwykle, że części wspólne nieruchomości były utrzymane czysto, sporadycznie wyczuwalny był fetor, natomiast dużym problemem dla właścicieli i zarządców budynków było wyegzekwowanie od uciążliwych lokatorów, utrzymania mieszkań we właściwym stanie sanitarno – higienicznym. W 2017 roku odnotowano 13 takich interwencji.

W związku z wniesioną interwencją w jednym z zakładów fryzjersko – kosmetycznych za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – porządkowe tj. brudne narzędzia i przybory fryzjerskie oraz pomieszczenia i wyposażenie nałożono mandat karny na kwotę 200 zł.

W trakcie rozpatrywania interwencji podejmowano współpracę z urzędem miasta, administratorami i zarządcami budynków, przedsiębiorstwami wodociągowymi oraz innymi sekcjami PSSE.

Podsumowanie

- W ramach nadzoru nad przestrzeganiem wymagań sanitarno-higienicznych w obiektach użyteczności publicznej nałożono 8 mandatów karnych na łączną kwotę 1950 zł. Jeden z nich nałożono w wyniku kontroli interwencyjnych.
- W stosunku do 2016 roku wzrosła liczba interwencji częściowo lub całkowicie zasadnych. Najczęściej potwierdzały się interwencje dotyczące uciążliwości powodowanych przez lokatorów oraz awarii kanalizacji.
- W ramach nadzoru nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi wydano 1 decyzję zezwalającą na przeprowadzenie ekshumacji zwłok i 4 zezwalające na wywóz zwłok/szczątków za granicę oraz 13 postanowień opiniujących sprowadzenie zwłok/szczątków z zagranicy do Chorzowa.
- W 2017 roku opracowano 24 opinie dotyczące warunków higieniczno – sanitarnych imprez masowych organizowanych na terenie miasta.

OCENA JAKOŚCI SANITARNEJ WODY W ROKU 2017 NA TERENIE MIASTA CHORZÓW

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chorzowie prowadzi stały monitoring jakości wody obejmujący wodę przeznaczoną do spożycia, ciepłą wodę użytkową oraz wodę na pływalniach.

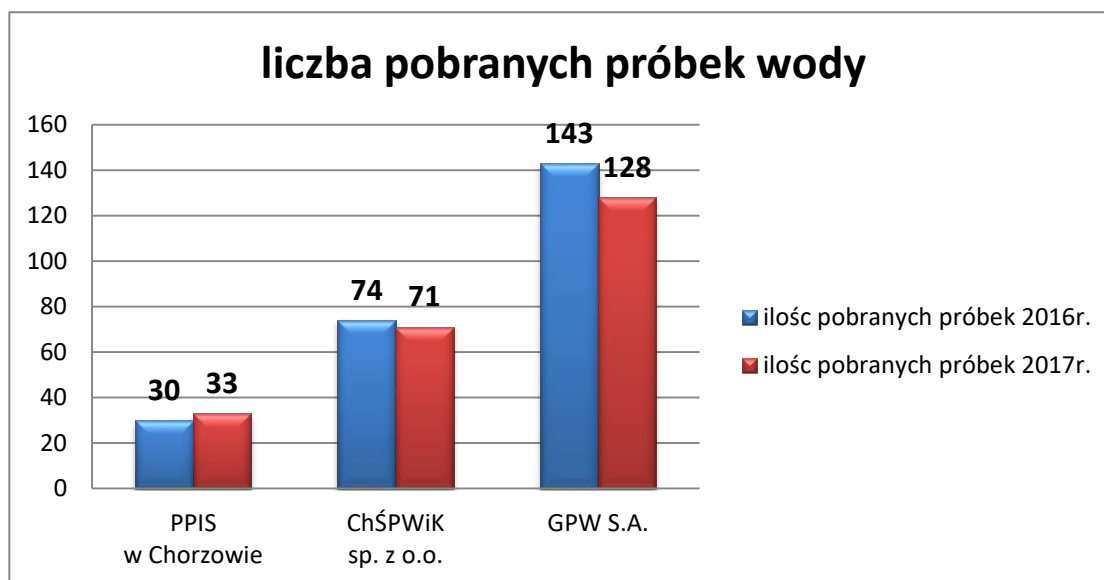
1. Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Miasto zaopatrywane jest w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w ramach wodociągu grupowego stanowiącego własność Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Katowicach. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę mieszkańców należy do zadań własnych gminy i jest realizowane przez Chorzowsko – Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

W oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13.11.2015 w *sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2015r. poz. 1989) regularnie pobierano próbki wody ze studzienek wodomierzowych, z przyłączy wodociągowych oraz z instalacji wewnętrznych w budynkach, w celu sprawdzenia jej jakości na każdym etapie dystrybucji.

W 2017r. pobrano **232** próbki wody w tym:

- w ramach bieżącego nadzoru przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego – **33 próbki**
- w ramach wewnętrznej kontroli przez:
 - Chorzowsko – Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. - **71 próbek**
 - Górnśląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. – **128 próbek**

Wykres 1. Liczba próbek pobranych w latach 2016 -2017

W ramach sprawowania bieżącego nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chorzowie oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwa, nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych.

W 2017r. odnotowano dwie interwencje dotyczące pogorszonej jakości wody. Przy ul. Gagarina 16, pobrano dwie próbki wody z instalacji wewnętrznej budynku (mieszkania) oraz przyłącza wodociągowego. W jednej próbce pobranej z kranu w kuchni stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości żelaza. W związku z powyższym wystosowano pismo do zarządcy budynku o konieczności podjęcia działań mających na celu doprowadzenie jakości wody do stanu zgodnego z wymaganiami ww. rozporządzenia.

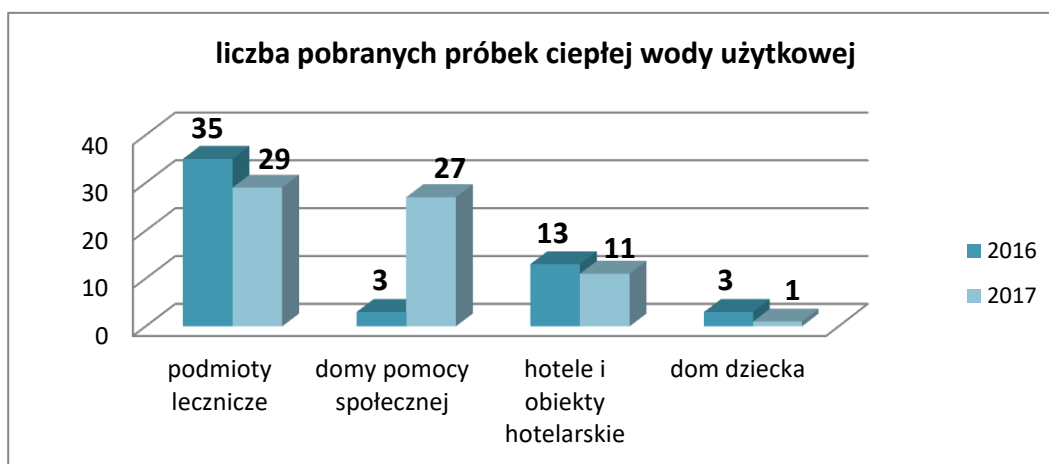
Ponadto, ze względu na prowadzone przez przedsiębiorstwo wodociągowe prace w rejonie ul. Domina odnotowano interwencję dotyczącą chwilowej, pogorszonej jakości wody.

Na podstawie sprawozdań z badań laboratoryjnych pobranych próbek stwierdzono, że w zakresie badanych parametrów mikrobiologicznych, fizykochemicznych i organoleptycznych, woda na terenie miasta Chorzów spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13.11.2015 w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015r. poz. 1989).

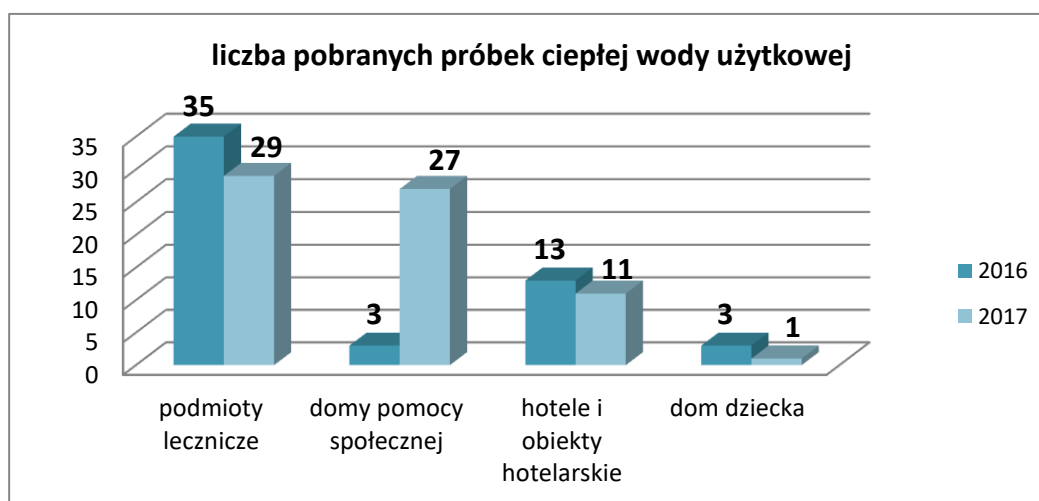
2. Ciepła woda użytkowa

W oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawowano nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej w instalacjach wewnętrznych obiektów zamieszkania zbiorowego oraz w przedsiębiorstwach podmiotów leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.

Pobrano łącznie **68 próbek ciepłej** wody w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.*, w 13 próbkach stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii.

Wykres 2. Liczba pobranych próbek ciepłej wody użytkowej w latach 2016 -2017

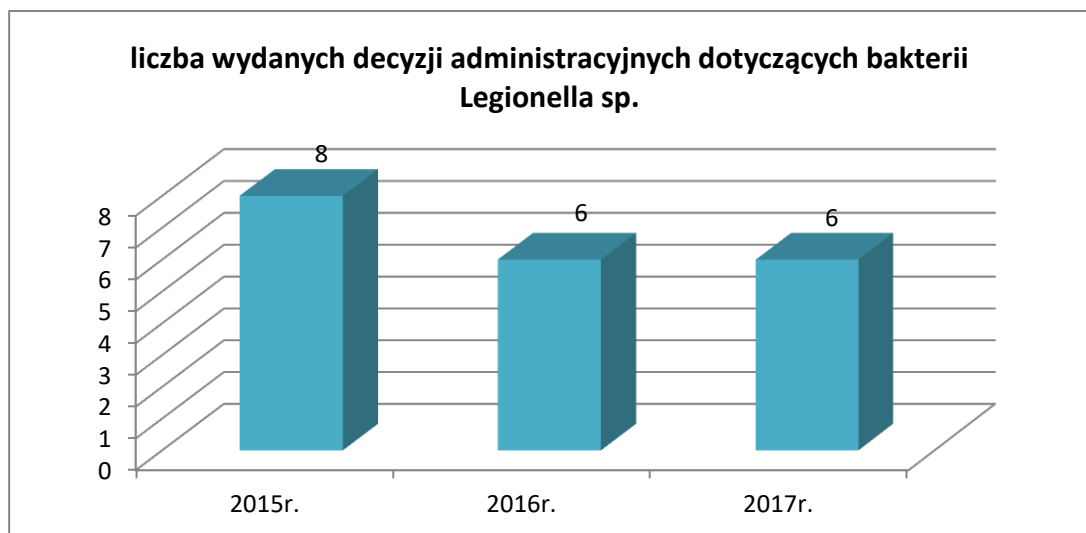
Wykres 3. Badania laboratoryjne ciepłej wody użytkowej w latach 2016 -2017

W związku z powyższym wydano łącznie **6** decyzji administracyjnych, w tym:

- ✓ **2** nakazujące wyłączenie z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów w obiektach do czasu doprowadzenia parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami, z natychmiastowym terminem wykonania

- ✓ 4 nakazujących doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami.

Decyzje nakazujące wyłączenie z użytkowania urządzeń prysznicowych oraz trzy decyzje dotyczące doprowadzenia parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami zostały wykonane w 2017 roku, natomiast termin realizacji jednej decyzji został wyznaczony na I półrocze 2018r.

Wykres 4. Liczba wydanych decyzji administracyjnych 2015 -2017

- *Śląski Instytut Matki i Noworodka przy ul. Strzelców Bytomskich 11*

W ramach kontroli jakości ciepłej wody użytkowej, pobrano trzy próbki wody do badań laboratoryjnych w zakresie obecności bakterii Legionella sp: dwie w 100 ml., jedną w 1000 ml. We wszystkich próbkach stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby badanych mikroorganizmów. Wydano dwie decyzje:

1) nakazującą podjęcie natychmiastowych działań naprawczych mających na celu redukcję liczby bakterii Legionella sp. oraz wyłączenie z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów w obiekcie do czasu doprowadzenia parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13.11.2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2015r., poz 1989).

2) nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w obiekcie do stanu zgodnego z wymaganiami ww. rozporządzenia.

Największym problemem dla zarządcy obiektu było uzyskanie czystości mikrobiologicznej wody w 1000 ml. W wyniku zainstalowania generatora dwutlenku chloru oraz kilkakrotnej dezynfekcji termicznej skutecznie wyeliminowano bakterie Legionella sp.

- Szpital Specjalistyczny ul. Zjednoczenia 10

W dwóch z pięciu pobranych próbek wody stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii *Legionella* sp. w 1000 ml. W związku z powyższym wydano decyzję nakazującą wyłączenie z użytkowania perlatorów i urządzeń prysznicowych na oddziale Obserwacyjno – Zakaźnym, Hepatologii i Nabytych Niedoborów Odporności, Klinicznym, na I i II piętrze oraz podjęcie natychmiastowych działań zmierzających do redukcji bakterii. Decyzję wykonano w terminie natychmiastowym. Termin decyzji nakazującej doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia został wyznaczony na luty 2018r.

- Dom Pomocy Społecznej Polskiego Związku Niewidomych ul. Siemianowicka 101

We wszystkich punktach poboru wody wytypowanych zgodnie z rozporządzeniem, stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella* sp. W związku z powyższym wydano decyzję nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia. Na podstawie wyników próbek wody pobranych po podjęciu działań naprawczych stwierdzono wykonanie przedmiotowej decyzji.

- NZOZ Dom Pomocy Społecznej PCK pl. Piastowski 19

W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella* sp. w dwóch pobranych próbkach wody, wydano decyzję nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w obiekcie, w zakresie obecności bakterii *Legionella* sp. w 100 ml, do stanu zgodnego z wymaganiami ww. rozporządzenia. Na podstawie wyników badań laboratoryjnych próbek wody pobranych w ramach kontroli sprawdzającej, stwierdzono wykonanie przedmiotowej decyzji.

Dokonując analizy wyników badań laboratoryjnych ciepłej wody użytkowej stwierdzono, że tylko systematycznie prowadzone przez zarządców obiektów działania, w szczególności dezynfekcja termiczna i chemiczna, umożliwiły wyeliminowanie bakterii *Legionella* sp. z instalacji ciepłej wody.

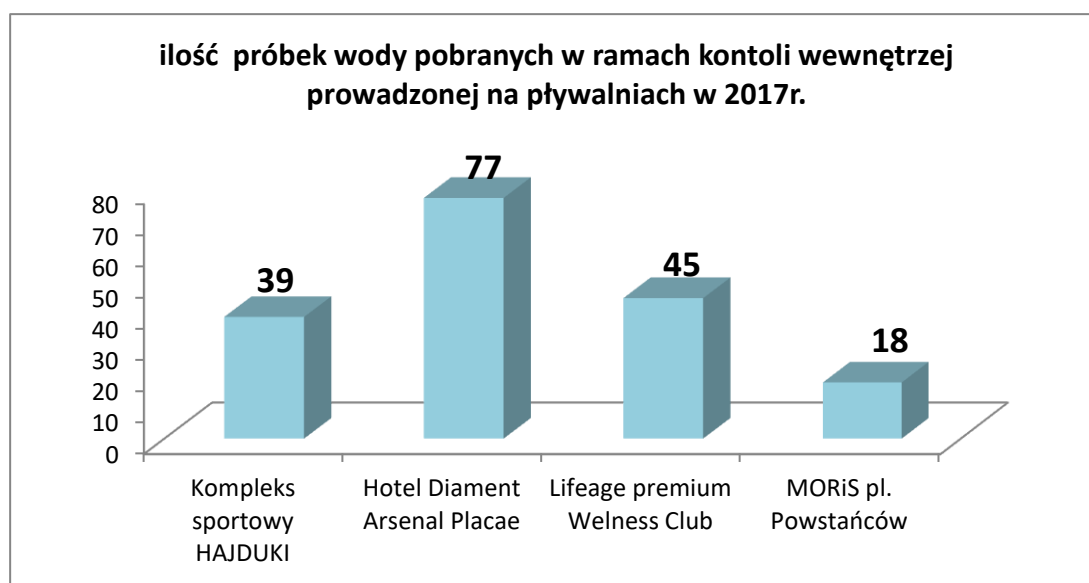
3. Woda na pływalniach

Realizując zapisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 09.11.2015r. w sprawie *wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (Dz.U. 2015r. poz. 2016), zarządcy zgodnie z ustalonym harmonogramem, na bieżąco przesyłali sprawozdania z badań laboratoryjnych próbek wody pobranych na pływalniach. W przypadku stwierdzenia przekroczeń badanych parametrów, zarządcy niezwłocznie podejmowali działania naprawcze, o których informowali PPIS w Chorzowie. Ponadto na tablicach informacyjnych w obiektach oraz na stronach internetowych umieszczane były komunikaty o jakości wody oraz roczna ocena jakości.

W ramach kontroli wewnętrznej zarządcy pobrali łącznie **179 próbek** wody na pływalniach z których 26 zakwestionowano. Najczęściej przekroczonymi parametrami były: ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$, chloroform oraz chlor związany.

Największe problemy z uzyskaniem prawidłowych wartości parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych występowały w nieckach basenowych Hotelu Diament Arsenal Palace. Zarządca informował o podejmowanych działaniach naprawczych, które najczęściej obejmowały dezynfekcje zbiorników wyrównawczych i niecek basenowych, chlorowanie szokowe oraz przepłukiwanie filtrów.

Z powodu awarii systemów uzdatniania wody w Lifeage Premium Wellness Club zostały wyłączone z użytkowania dwie z trzech niecek basenów perełkowych.

Wykres 5. Liczba pobranych próbek wody w 2017r.

W 2017r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chorzowie pobrał **14 próbek** wody na pływalniach: z niecek basenowych, systemów cyrkulacji oraz natrysków. Ze względu na przekroczenia dopuszczalnej wartości chloru związanego oraz chloroformu zakwestionowano 4 próbki wody.

Na podstawie wyników badań laboratoryjnych wody pobranych w ramach bieżącego nadzoru oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządców obiektów, zostały wydane zbiorcze roczne oceny jakości wody na pływalniach. Dla 4 obiektów wydano oceny stwierdzające, że woda spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 09.11.2015r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. 2015r. poz. 2016) i była przydatna do kąpieli.

Higiena pracy

Ocena warunków higieny pracy w zakładach pracy w Chorzowie w 2017r.

Sekcja Higieny Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chorzowie w 2017r. obejmowała ewidencją 619 zakładów pracy (Tab.1), zatrudniających ogółem 22071 pracowników (Tab.2).

Zdecydowana większość to zakłady małe, zatrudniające do 50 pracowników.

Lata	2015	2016	2017
Liczba zakładów nadzorowanych	617	637	619

Tab.1 Liczba zakładów objętych nadzorem w latach 2015-2017

Lata	2015	2016	2017
Liczba pracowników w nadzorowanych zakładach	23409	23940	22071

Tab.2 Liczba pracowników zatrudnionych w nadzorowanych zakładach

w latach 2015-2017

Sekcja Higieny Pracy nadzoruje warunki higieny pracy w zakładach o zróżnicowanym profilu produkcji oraz świadczonych usług, takich jak: przemysł hutniczy, spożywczy, metalowy, lekki, chemiczny, usługi budowlane, komunalne i gospodarki odpadami, transportowe, motoryzacyjne, a także zakłady lecznicze i opieki społecznej, zakłady weterynaryjne, hotele, Park Śląski czy Śląski Ogród Zoologiczny.

Działania kontrolne pozwalają na:

- ustalenie rodzaju czynników szkodliwych i uciążliwych występujących na stanowiskach pracy,

- ocenę narażenia zawodowego pracowników w oparciu o zidentyfikowane zagrożenia i wyniki przeprowadzonych pomiarów środowiskowych,
- podnoszenie świadomości pracodawców i pracowników na temat zagrożeń związanych z wykonywaną pracą,
- współpracę i mobilizowanie pracodawców do podejmowania działań mających na celu zapobieganie chorobom zawodowym i innym schorzeniom spowodowanym warunkami pracy, w tym również działania administracyjne na rzecz ich wyeliminowania lub ograniczenia,
- nadzór nad spełnianiem przez pracodawców wymagań związanych z zatrudnianiem pracowników w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne oraz czynniki rakotwórcze i mutagenne,
- nadzór nad przestrzeganiem przez pracodawców przepisów dot. warunków higieny pracy w zakładach pracy, w tym zapewnienie właściwych pomieszczeń pracy i higieniczno-sanitarnych oraz odpowiedniego wyposażenia do wykonywania tej pracy, w tym odzieży roboczej, ochronnej i środków ochrony indywidualnej.

Sekcji Higieny Pracy nadzoruje również przestrzeganie przepisów w zakresie:

- substancji chemicznych w postaci własnej lub jako składników mieszanin wprowadzanych do obrotu, stwarzających zagrożenia dla zdrowia człowieka oraz środowiska,
- obowiązków pracodawcy związanych ze stosowaniem w działalności zawodowej substancji chemicznych i ich mieszanin,
- udostępniania na rynku oraz stosowania produktów biobójczych i prekursorów narkotyków kat. 2 i 3,
- wprowadzania do obrotu detergentów,
- zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium RP środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

W 2017 roku w nadzorowanych zakładach pracy przeprowadzono ogółem 215 kontroli (w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, sprawdzające realizację wydanych wcześniej decyzji, a także kontrole problemowe i doraźne). Skontrolowano 168 zakładów (Tab.3), w których łącznie zatrudnionych jest 9705 pracowników.

Lata	2015	2016	2017
Liczba zakładów skontrolowanych	212	175	168

Tab.3 Liczba zakładów skontrolowanych w latach 2015-2017

Najczęściej stwierdzanymi podczas kontroli nieprawidłowościami były:

- zły stan techniczny i sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych lub niezgodne z obowiązującymi wymaganiami ich wyposażenie,
- brak aktualnych wyników pomiarów stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- przekroczenia wartości NDSiN czynników szkodliwych na stanowiskach pracy i brak działań zmierzających do ograniczenia ryzyka z tym związanego,
- brak zgodnej z wymaganiami oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej wszystkie rodzaje zagrożeń związanych z wykonywaną pracą,
- niezgodne z wymaganiami karty charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie oraz nieprawidłowe oznakowanie etykiet na opakowaniach.

W 2017r. w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Sekcja Higieny Pracy prowadziła postępowania administracyjno - egzekucyjne. Zostało wydanych 76 decyzji administracyjnych (Tab.4) zawierających 236 nakazów m.in. w zakresie:

- substancji i mieszanin chemicznych: 59 nakazów,
- substancji i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym: 2 nakazy,
- czynników biologicznych w środowisku pracy: 7 nakazów,
- badań i pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy: 30 nakazów,
- obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy do dopuszczalnych NDS i NDN: 6 nakazów,
- oceny ryzyka zawodowego: 20 nakazów,
- właściwego stanu pomieszczeń pracy: 13 nakazów,
- właściwego stanu pomieszczeń higieniczno-sanitarnych: 89 nakazów,
- odzieży roboczej i ochronnej oraz środków ochrony indywidualnej: 4 nakazy,
- instrukcji stanowiskowych bhp: 6 nakazów.

Lata	2015	2016	2017
Liczba decyzji	132	88	76

Tab.4 Liczba decyzji wydanych w latach 2015-2017

Spośród 619 nadzorowanych zakładów pracy stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia w 18 zakładach. Przekroczenia NDS i NDN stwierdzone w 2017r. dotyczyły głównie branż o następujących profilach produkcji:

- PKD 24 produkcja metali (w tym przemysł hutniczy) - w 3 zakładach,
- PKD 28 produkcja metalowych wyrobów gotowych oraz maszyn i urządzeń - w 1 zakładzie,
- PKD 42 zakłady robót górniczych świadczących usługi dla kopalni węgla kamiennego - w 1 zakładzie,
- PKD 30 produkcja sprzętu transportowego (zakład produkujący wagony i tramwaje) - w 1 zakładzie,
- PKD 46, 68 zakłady zajmujące się naprawami maszyn, remontami, przetwarzaniem złomu - w 2 zakładach,
- PKD 36, 38, 42, 55, 80, 91 zakłady wykonujące prace sezonowe związane z wykonywaniem nawierzchni, utrzymaniem terenów zielonych (koszenie trawy, wycinka drzew) - w 7 zakładach.
- PKD 38 zbieranie i przetwarzanie o odpadów - w 1 zakładzie,
- PKD 19,22 produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych - w 2 zakładach.

W zakładach, w których stwierdzono największą liczbę przekroczeń NDS i NDN, rodzaj prowadzonej produkcji lub wykonywanych usług sprawił, że pracownicy narażeni byli na więcej niż jeden czynnik szkodliwy. Pracownicy zatrudnieni w przemyśle hutniczym, narażeni byli zarówno na hałas, drgania mechaniczne, jak również na substancje chemiczne, wykonujący usługi dla kopalni na hałas i pyły węgla, natomiast zatrudnieni przy produkcji wagonów i tramwajów, a także zajmujący się wykonywaniem nawierzchni i utrzymaniem terenów zielonych narażeni byli na hałas i drgania mechaniczne.

Ogółem w warunkach przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia w 2017r. zatrudnionych było 486 pracowników (w 2016r. - 634 osoby) z czego:

- produkcja metali (w tym przemysł hutniczy) - 159 pracowników,
- produkcja metalowych wyrobów oraz maszyn i urządzeń - 19 pracowników,

- produkcja sprzętu transportowego (produkcja wagonów i tramwajów) - 112 pracowników,
- naprawy maszyn, remonty, przetwarzanie złomu - 18 pracowników,
- prace sezonowe związane z wykonywaniem nawierzchni, utrzymaniem terenów zielonych koszeniem traw, wycinką drzew - 39 pracowników,
- usługi świadczone dla kopalni węgla kamiennego - 139 pracowników.

Najczęściej występującym czynnikiem szkodliwym w nadzorowanych zakładach pracy podobnie jak w latach ubiegłych, był ponadnormatywny hałas, którego przekroczenie stwierdzono w 16 nadzorowanych zakładach. Łącznie liczba osób narażonych na jego oddziaływanie stanowiła 1,8% ogółu zatrudnionych w różnych gałęziach gospodarki. W celu poprawy warunków pracy sporządzono i wdrożono program działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas.

Nadzorem Sekcji Higieny Pracy objęto 14 zakładów, w których pracownicy narażeni są bądź mają kontakt z czynnikami rakotwórczymi. Przeprowadzono 15 kontroli, podczas których oceniono sposób ograniczenia zagrożenia dla pracowników:

- badania profilaktyczne,
- szkolenia,
- pomiary,
- zapewnienie pracownikom odzieży roboczej i sprzętu ochrony osobistej,
- warunki do higienicznego przechowywania odzieży i spożywania posiłków,
- prowadzenie wymaganej dokumentacji.

Najczęściej występujące czynniki rakotwórcze to promieniowanie jonizujące i substancje rakotwórcze jako odczynniki laboratoryjne (chromiany, hydrazyna, formalina). Liczbę osób narażonych na czynniki rakotwórcze w skontrolowanych zakładach oceniono na 64, natomiast zatrudnionych w kontakcie z tymi czynnikami na 50. Zostały wydane 2 decyzje dotyczące uzupełnienia dokumentacji o rejestr prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z czynnikiem o działaniu rakotwórczym oraz przesłania informacji o czynnikach rakotwórczych właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu.

W ramach nadzoru w zakresie szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy przeprowadzono w minionym roku 54 kontrole w 51 zakładach pracy. Oceniono działania zmierzające do ograniczenia ryzyka zawodowego związanego z występowaniem tych czynników w m.in. placówkach służby zdrowia, zakładach zajmujących się gospodarką ściekami i odpadami, zakładach produkcji żywności, zakładach instalacyjno - remontowych,

sklepach wielkopowierzchniowych, hotelach, ogrodzie zoologicznym i noclegowniach. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: braku oceny ryzyka zawodowego pracowników dotyczącej czynników biologicznych, braku rejestrów dotyczących narażenia na czynniki biologiczne gr. 3, braku szkoleń dotyczących narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne.

Wydano 5 decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości.

W 2017r. skontrolowano również 87 zakładów stosujących w działalności zawodowej niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne.

Najczęściej były to substancje stosowane do produkcji mieszanin oraz farby, lakiery, rozpuszczalniki, kleje, środki czyszczące, dezynfekcyjne, smary, oleje, produkty z grupy chemii budowlanej, odczynniki chemiczne. Przeprowadzono 91 kontroli w tym zakresie.

Stwierdzono nieprawidłowości związane z nieprzestrzeganiem obowiązków wynikających m.in. z kodeksu pracy i rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych, t.j. brak w ocenie ryzyka zawodowego informacji o zagrożeniach wynikających ze stosowania substancji lub mieszanin niebezpiecznych, niewłaściwe oznakowanie produktów chemicznych, niewłaściwe środki ochrony indywidualnej bądź ich brak.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 9 decyzji.

W jednym podmiocie przeprowadzono dwie kontrole tematyczne dotyczące wypełnienia przez przedsiębiorcę zobowiązań wynikających ze stosowania w produkcji substancji podlegającej procedurze udzielania zezwoleń zgodnie z załącznikiem XIV do rozporządzenia (WE) 1907/2006 (REACH). Nie stwierdzono uchybień w tym zakresie.

W zakresie wprowadzanych do obrotu substancji chemicznych w postaci własnej lub jako składników mieszanin przeprowadzono 14 kontroli w 12 podmiotach. Wśród wprowadzających do obrotu są producenci, dystrybutorzy (m.in. hurtownie, sklepy wielkopowierzchniowe, stacje benzynowe) oraz formulatorzy (dalsi użytkownicy). W trakcie kontroli oceniano realizację wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu, celem zapewnienia odbiorcom produktów chemicznych prawidłowych informacji dotyczących bezpiecznego stosowania (skontrolowano oznakowanie opakowań i karty charakterystyki produktów oraz niezbędną dokumentację, w tym dokumentację rejestracyjną m.in. raport bezpieczeństwa chemicznego, scenariusze narażenia).

W jednym podmiocie przeprowadzono kontrolę tematyczną dotyczącą realizacji projektu REACH-EN-FORCE 5 w zakresie scenariuszy narażenia, rozszerzonych kart charakterystyki, środków kontroli ryzyka i warunków operacyjnych.

Do stwierdzanych w wyniku przeprowadzonych kontroli uchybień należą:

- niezgodne z wymaganiami oznakowanie wprowadzanych do obrotu mieszanin chemicznych
- oznakowanie niezgodne z informacjami zawartymi w karcie charakterystyki produktu oraz niezgodne z zasadami zawartymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 (etykiety opakowań nie zawierały wymaganych elementów - brak hasła ostrzegawczego, brak w identyfikatorze produktu danych identyfikacyjnych substancji w mieszaninie, które decydują o jej zaklasyfikowaniu we wskazanej kategorii), rozmiar piktogramów wskazujących rodzaj zagrożenia na opakowaniu produktów nie spełniał wymagań określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008,
- niezgodne z wymaganiami karty charakterystyki wprowadzanych do obrotu mieszanin chemicznych - karty charakterystyki nie dostosowane do załącznika Rozporządzenia Komisji (UE) nr 2015/830 (m.in. brak sekcji i podsekcji, brak istotnych lub niespójne informacje w poszczególnych podsekcjach).

Karty charakterystyki sprawdzono dla 48 produktów chemicznych (zakwestionowano 33) oraz 37 oznakowania (zakwestionowano 7). Sekcja Higieny Pracy wydała w tym zakresie 3 decyzje administracyjne, które objęły 47 nakazów.

Ponadto o nieprawidłowościach stwierdzonych w oznakowaniu opakowań lub w kartach charakterystyki mieszanin chemicznych (m.in. niedostosowane do obowiązujących przepisów karty charakterystyki, brak numeru rejestracji dla substancji w karcie charakterystyki, brak załączonych scenariuszy narażenia do karty charakterystyki, na etykietach opakowań niezgodny rozmiar piktogramów) pochodzących od podmiotów nadzorowanych przez innych inspektorów sanitarnych, przekazano informacje zgodnie z właściwością terytorialną (6 pism).

W 2017r. przeprowadzono 1 kontrolę w zakresie wprowadzania do obrotu detergentów - oceniono 1 produkt. Oceniony detergent spełniał wymagania oraz zawierał wszystkie wymagane informacje.

Sekcja Higieny Pracy w zakresie udostępniania na rynku produktów biobójczych przeprowadziła 5 kontroli. Oceniono łącznie 12 produktów.

U jednego podmiotu stwierdzono udostępnianie na rynku produktu biobójczego bez wymaganego pozwolenia na obrót - w trakcie kontroli podjęto działania mające na celu zwrot produktu do dostawcy - nie zostało wszczęte postępowanie administracyjne.

Ponadto skontrolowano 5 podmiotów stosujących produkty biobójcze. Nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości. Wszystkie produkty posiadały wymagane pozwolenie.

Mając na względzie, przepisy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii skontrolowano 1 zakład wprowadzający do obrotu prekursory narkotyków kategorii 3.

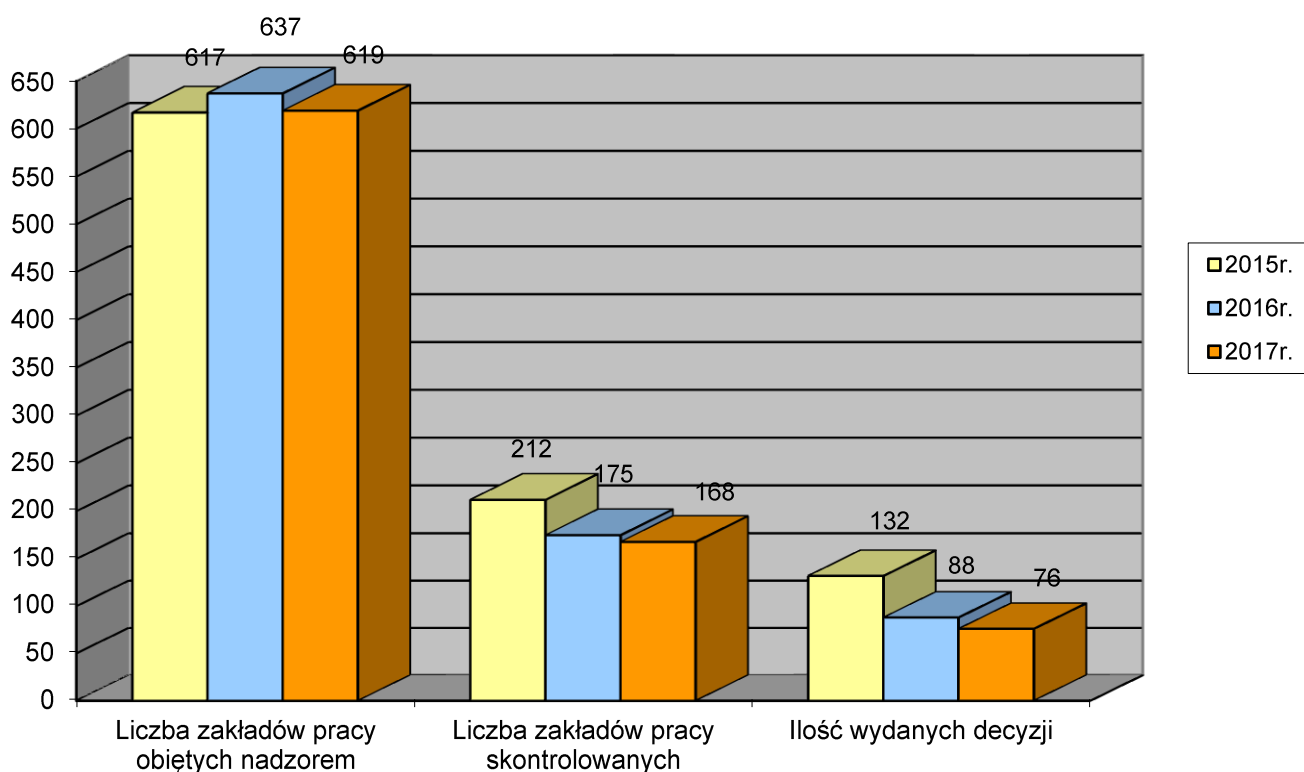
Nie odnotowano podejrzanych transakcji. Ponadto objęto nadzorem 3 podmioty stosujące w swojej działalności zawodowej prekursorsy narkotyków kat. 2 i 3. Nie stwierdzono w tym zakresie uchybień.

Plan pracy obejmował również program wieloletni, tj. ocenę przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest. W tym zakresie przeprowadzono 2 kontrole w siedzibie firm zajmujących się usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

Kontynuowano nadzór nad warunkami pracy i przeprowadzono ocenę narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w 3 zakładach produkujących tworzywa sztuczne.

W roku 2017 skontrolowano warunki pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w 8 zakładach gospodarki odpadami i ściekami.

CHORZÓW - dane porównawcze za lata 2015-2017

Sekcja Higieny Pracy prowadzi również postępowania wyjaśniające i administracyjne w zakresie występowania chorób zawodowych.

W 2017r. w związku z podejrzeniem choroby zawodowej przeprowadzono 23 postępowania dotyczące pracowników lub byłych pracowników zatrudnionych w chorzowskich zakładach pracy. Wydano 16 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym 5 decyzji stwierdzających,

10 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej oraz 1 decyzję umarzającą wszczęte wcześniej postępowanie.

Od w/w decyzji do organu II instancji tj. Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego wpłynęły dwa odwołania.

W ostatnich trzech latach liczba wydanych decyzji dotyczących chorób zawodowych kształtowała się następująco (Tab.5).

Lata	2015	2016	2017
Decyzje stwierdzające	8	5	5
Decyzje odmowne	10	10	10
RAZEM	18	15	15

Tab.5 Liczba wydanych decyzji w sprawie chorób zawodowych w latach 2015-2017

Stwierdzone w 2017r. prawomocnymi decyzjami choroby to: borelioza, ubytek słuchu, pylica górników kopalń węgla oraz kontaktowe zapalenie skóry i podrażnienia.

Szczegółowe dane dotyczące stwierdzonych chorób przesyłane są w postaci kart stwierdzenia choroby zawodowej do Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi, który prowadzi Centralny Rejestr Chorób Zawodowych i analizuje kształtowanie się zapadalności na te choroby.

W ostatnich latach zauważalne jest przesunięcie czynników etiologicznych tych chorób w kierunku szkodliwych czynników biologicznych oraz czynników o działaniu alergizującym.

Sekcja Higieny Pracy w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy realizuje także zadania z zakresu promocji zdrowia. We współpracy z Oświatą Zdrowotną w 2017r. współuczestniczono w nadzorze nad realizacją ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w zakładach pracy. W trakcie kontroli z zakresu higieny pracy oceniono realizację zapisów w/w ustawy przez pracodawców.

Uczestniczono również w kampanii „Bezpieczni na starcie, zdrowi na mecie” poprzez umieszczenie informacji na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

Ponadto na kształtowanie prozdrowotnych zachowań zwracano uwagę podczas realizacji zadań z zakresu higieny pracy, tj. nadzoru nad warunkami pracy, postępowania w sprawie chorób zawodowych.

W 2017r. Sekcja Higieny Pracy kontynuowała nadzór w zakresie przestrzegania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium RP środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

W Chorzowie w tym zakresie przeprowadzono 10 kontroli, z czego jedna nie potwierdziła podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Ponadto w jednym obiekcie, gdzie zachodziło podejrzenie wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych podjęto próbę jego skontrolowania - obiekt był zamknięty.

Kontrole, które potwierdziły, że są wprowadzane do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne dotyczyły trzech obiektów:

1. Sklep „Lucky Club” w Chorzowie ul. Mielęckiego 47 prowadzony przez AMD COMPANY Sp. z o. o. z siedzibą w Krakowie - przeprowadzono 6 kontroli. Zabezpieczono 1194 produktów, a do badań chemiczno-toksykologicznych pobrano i przekazano 59 produktów.
2. Punkt Wydawania Przesyłek Internetowych w Chorzowie ul. Wolności 82 prowadzony przez PROEXIGO Sp. z o. o. z siedzibą w Kielcach - przeprowadzono 2 kontrole. Zabezpieczono 476 produktów, a do badań chemiczno-toksykologicznych pobrano i przekazano 24 produkty.
3. Punkt Wydawania Przesyłek w Chorzowie ul. Armii Krajowej 61 prowadzonym przez PROEXIGO Sp. z o. o. z siedzibą w Kielcach - przeprowadzono 1 kontrolę. Zabezpieczono 230 produktów, a do badań chemiczno-toksykologicznych pobrano i przekazano 9 produktów.

Łącznie zabezpieczono 1900 produktów, a do badań pobrano i przekazano 92 produkty, w których zidentyfikowano substancje będące środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi w rozumieniu w/w ustawy: MDMB-CHMICA, AB-CHMINACA, 4-CMC, 3-CMC, 4 - CEC, THJ-2201, NM-2201, α -PVT, PV8, 5F-ADB, alfa-etyloaminopentiofenon, alfa-metyloaminoheksanofenon, meksedron.

W powyższych sprawach wydano następujące decyzje administracyjne:

- 6 decyzji nakazujących wycofanie z obrotu produktów, co do których zachodziło uzasadnione podejrzenie, że są środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi i stwarzają zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, na czas niezbędny do przeprowadzenia oceny i badań ich bezpieczeństwa oraz zaprzestać prowadzenia działalności

w pomieszczeniach służących wprowadzaniu do obrotu produktów uzasadniających podejrzenie, że są środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi na czas niezbędny do usunięcia zagrożenia,

- 2 decyzje nakazujące wycofanie z obrotu produktów, co do których zachodziło uzasadnione podejrzenie, że są środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi i stwarzają zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, na czas niezbędny do przeprowadzenia oceny i badań ich bezpieczeństwa,

- 8 decyzji orzekających wymierzyć stronie karę pieniężną za wprowadzanie do obrotu, produktów będących środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi. Łączna suma nałożonych kar wyniosła 170000,00zł,

- 8 decyzji obciążających stronę kosztami badań, pobranych w czasie kontroli sanitarnej prób produktów,

- 8 decyzji obciążających stronę kosztami za przeprowadzenie czynności kontrolnych,

- 8 decyzji postanawiających zakazać wprowadzania do obrotu, wycofać z obrotu, orzec o przypadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczyć na koszt strony postępowania produkty będące środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi,

- 1 decyzję obciążającą stronę kosztami za zniszczenie środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych wprowadzanych do obrotu.

W/w obiekty: Sklep „Lucky Club” w Chorzowie ul. Mielęckiego 47 prowadzony przez AMD COMPANY Sp. z o. o. z siedzibą w Krakowie, Punkt Wydawania Przesyłek Internetowych w Chorzowie ul. Wolności 82 prowadzony przez PROEXIGO Sp. z o. o. z siedzibą w Kielcach, Punkt Wydawania Przesyłek w Chorzowie ul. Armii Krajowej 61 prowadzony przez PROEXIGO Sp. z o. o. z siedzibą w Kielcach zostały skutecznie zamknięte.

W Chorzowie na dzień 31 grudnia 2017r. nie funkcjonowały sklepy, w których dochodziłoby do wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

W 2017r. wydano również 2 decyzje administracyjne orzekające wymierzyć karę pieniężną wobec osób fizycznych - sprzedawców w obiektach, w których wprowadzane były do obrotu środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne.

Od jednej w/w decyzji wpłynęło odwołanie do organu II instancji tj. Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W roku 2017 prowadzono również postępowania administracyjne w oparciu o sprawy przekazane przez Prokuraturę Rejonową w Chorzowie względem osób fizycznych w zakresie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Do powyższych spraw wydano następujące decyzje:

- 7 decyzji umarzających postępowanie administracyjne w sprawie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych z uwagi na brak znamion wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych,
- 5 decyzji orzekających zniszczenie na koszt Skarbu Państwa produktów będących środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

Ponadto prowadzono postępowania administracyjne w oparciu o sprawę przekazaną przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Łodzi, która dotyczyła przejęcia przez Łódzki Urząd Celno-Skarbowy środków zastępczych w trakcie działań kontrolnych w Wydziale Niedoręczalnych Przesyłek w Koluszkach przy ul. Kolejowej 4 nadanych przez osobę fizyczną zamieszkałą w Chorzowie. W powyższej sprawie wydano decyzję administracyjną orzekającą wymierzyć karę pieniężną za wprowadzanie do obrotu produktów będących środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi oraz wydano decyzję administracyjną postanawiającą zakazać wprowadzania do obrotu, wycofać z obrotu, orzec o przepadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczyć na koszt strony postępowania produkty będące środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W 2017r. do spraw wcześniejszych wydano 2 decyzje:

- orzekającą wymierzyć karę pieniężną za wprowadzanie do obrotu produktów będących środkami zastępczymi,
- postanawiającą orzec o przepadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczyć na koszt strony postępowania pozostałości po próbkach będących środkami zastępczymi pobranych do badań w trakcie kontroli.

W 2017r. zawiadomiono Prokuraturę Rejonową w Chorzowie o zerwaniu plomb, które zostały założone po zakończeniu kontroli w sklepie, w którym dochodziło do wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych oraz o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 20 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu narkomanii w sklepie, w którym dochodziło do wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

Higiena dzieci i młodzieży

OCENA STANU SANITARNEGO NADZOROWANYCH OBIEKTÓW OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach.

W ubiegłym roku nadzorem objętych było **101** zakładów stałych oraz **18** placówek wypoczynku, w których zorganizowano 42 turnusy.

Ogółem przeprowadzono **138** kontroli, wydano **2** decyzje administracyjne – prolongujące, **4** decyzje płatnicze na sumę 266,00 zł oraz **4** opinie sanitarne.

Mandatów karnych nie nałożono.

ŻŁOBKI

Dla najmłodszych mieszkańców miasta opiekę zapewniono w dziesięciu żłobkach. Z opieki tej skorzystało 435 dzieci.

W ubiegłym roku uruchomiono dwie nowe placówki, natomiast dwie zakończyły działalność, a na ich miejsce powstały nowe.

Budynki są w dobrym stanie technicznym i sanitarnym, dzieciom zapewniono pobyt w bezpiecznych i higienicznych warunkach.

Na bieżąco prowadzone są drobne prace remontowe oraz estetyczne.

W 2017 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chorzowie wpłynęły 4 wnioski o wdanie opinii sanitarnej o zapewnieniu bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci w placówkach.

PRZEDSZKOLA

Nadzorem objęto 34 placówki, w tym jedna została oddana do użytku w 2017 roku.

W roku sprawozdawczym skontrolowano wszystkie nadzorowane placówki. Budynki przedszkolne są w dobrym stanie technicznym i sanitarno-higienicznym.

Stan techniczno-sanitarny uległ poprawie w Przedszkolu Nr 13, gdzie przeprowadzono generalny remont pomieszczeń dolnej kondygnacji z zamontowaniem specjalistycznego systemu wentylacyjnego, odnowiono stolarkę drzwiową oraz pomalowano wszystkie pomieszczenia przedszkola.

Wyposażenie, sprzęt i zabawki w przedszkolach posiadają obowiązujące certyfikaty i oznakowania.

► W wybranych placówkach dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii. Pomiary przeprowadzono w trzech placówkach (**8,8%**), gdzie zmierzono 254 stanowiska pracy, z czego pięcioro dzieci (**2%**) korzystało z nieprawidłowych stanowisk. Bezpośrednio po przeprowadzonych pomiarach dostosowano meble do wzrostu dzieci o czym Dyrektor przedszkola powiadomił PPIS w Chorzowie na piśmie.

W porównaniu z rokiem 2016 stwierdzono nieznaczny spadek dzieci korzystających z mebli dostosowanych do wzrostu. W 2016r. **0,9%** z 352 zmierzonych dzieci siedziało w niewłaściwie zestawionych meblach.

► W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego oceniono warunki do utrzymania higieny osobistej.

Jednorazowe ręczniki zapewnione były we wszystkich przedszkolach (**100%**), podobnie jak w ubiegłych latach.

We wszystkich przedszkolach zapewnione było również mydło w dozownikach oraz papier toaletowy.

W trakcie wykonywanych czynności kontrolnych stwierdzono, że w dwudziestu trzech przedszkolach zapewnione są odpowiednie warunki do higieny jamy ustnej.

Na 2118 dzieci uczęszczających do tych przedszkoli zęby myje 1914 przedszkolaków, co stanowi **90,4%**.

► Wszystkie placówki prowadzą żywienie dzieci w czasie pobytu w przedszkolu.

W 27 przedszkolach posiłki przygotowywane są na miejscu, natomiast 7 placówek korzysta z usług firmy cateringowej.

► Urządzenia sportowo-zabawowe na działkach przedszkolnych są na bieżąco remontowane i konserwowane. Wiosną urządzenia, we wszystkich obiektach, są sprawdzane pod względem sprawności technicznej.

W części placówek przeglądy przeprowadzane są przez specjalistyczne firmy.

Piaskownice są zabezpieczane przed dostępem zwierząt i możliwością zanieczyszczenia piasku odchodami zwierząt, w tym odchodami ptaków.

Teren działek przedszkolnych jest ogrodzony i uporządkowany. Nieczystości usuwane są na bieżąco. W jednym przedszkolu na zniszczone ogrodzenie wydano decyzję administracyjną.

SZKOŁY

W roku 2017 skontrolowano 21 szkół (**87,5%** wszystkich funkcjonujących szkół). Do placówek tych uczęszczało ogółem 7070 uczniów.

Remonty generalne przeprowadzono w trzech szkołach, z czego w dwóch szkołach dotyczyły pomieszczeń sanitarnych, a w jednej bloku sportowego i szatni.

Ponadto przeprowadzono remonty bieżące dotyczące malowania pomieszczeń, renowacji parkietu, wymiany wykładzin podłogowych, wymiany urządzeń sanitarnych oraz stolarki drzwiowej. Ponadto zakupiono nowe meble edukacyjne.

Systematycznie przeprowadzane prace remontowe poprawiają warunki pracy uczniów.

◄ Podobnie jak w ubiegłych latach przeprowadzono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów.

W roku 2017 skontrolowano w tym zakresie dwie szkoły (17 oddziałów). Pomiary wykazały, że wszyscy zbadani uczniowie (309) korzystali z dostosowanych do wzrostu stanowisk pracy, podobnie jak w roku 2016.

W skontrolowanych szkołach meble oznakowane były zgodnie z obowiązującą Polską Normą.

◀ Przeprowadzono również analizę tygodniowych rozkładów lekcyjnych. Ocenie poddano rozkłady zajęć w 20 szkołach. Wszystkie tygodniowe rozkłady były prawidłowe, zgodne z wymogami ujętymi w rozporządzeniu.

◀ Szkoły zapewniły wszystkim uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych.

◀ W szkołach wszystkich typów warunki do utrzymania higieny osobistej są dobre. W pomieszczeniach sanitarnych przy umywalkach zapewniona jest bieżąca ciepła woda. Podobnie jak w ubiegłych latach stwierdzono stałe zaopatrzenie pomieszczeń sanitarnych w mydło, ręczniki jednorazowe lub suszarki oraz papier toaletowy.

◀ W trakcie kontroli szczególną uwagę zwrócono na infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Pomimo, że szkoły, za wyjątkiem jednej (SP Nr 15), mają zapewnione wystarczające warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, większość szkół organizowała również zajęcia w obiektach sportowych poza placówką.

W trakcie kontroli bloków sportowych zwracano szczególną uwagę na wykorzystywanie przez dzieci i młodzież pomieszczeń umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego.

Mimo zapewnienia przez szkoły dobrych warunków do utrzymania higieny zauważono małe zainteresowanie uczniów w zakresie systematycznego użytkowania urządzeń natryskowych po zajęciach.

Najczęściej używane były po zajęciach dodatkowych, uczniowie z sześciu szkół korzystali sporadycznie z natrysków po zajęciach wychowania fizycznego, natomiast systematycznie nie były wykorzystywane.

◀ W minionym roku sprawozdawczym spośród 21 skontrolowanych szkół wszystkich typów 19 prowadziło dożywianie dla uczniów (**90,5%**). Posiłki przygotowywane były na miejscu w stołówkach szkolnych.

W porównaniu z rokiem 2016 nieznacznie wzrosła liczba uczniów spożywających obiady w stołówkach szkolnych.

W roku 2017 z obiadów pełnych korzystało **48%** uczniów, natomiast w roku 2016 z **44,6%** uczniów uczęszczających do szkół.

W 2017 roku **16,5%** obiadów finansowanych było przez Ośrodek Pomocy Społecznej, natomiast 2016 roku **22,6%**.

W **85,7%** szkół zapewniono swoim uczniom wypicie ciepłego napoju (mleko).

◀ Szkoły w dalszym ciągu uczestniczą w akcji „Warzywa i owoce w szkole”.

W 2017 roku w akcji uczestniczyło 17 szkół podstawowych, natomiast w roku 2016 z akcji skorzystało 11 szkół.

◀ W 2017 roku w ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego przeprowadzono ocenę realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach.

We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne oznakowane były zgodnie z wymogami oraz posiadały wymagane karty charakterystyki. W pracowniach chemicznych udostępniono do wglądu aktualne spisy będących na stanie substancji chemicznych.

SZKOŁY WYŻSZE

Na nadzorowanym terenie znajdują się 3 szkoły wyższe w tym: 1 publiczna i 2 niepubliczne, zlokalizowane w czterech obiektach.

Uczelnie te znajdują się w budynkach adaptowanych, przystosowanych dla potrzeb szkolnictwa za wyjątkiem jednego obiektu nowo wybudowanego.

Stan techniczny i higieniczno-sanitarny w budynkach uczelni nie budził zastrzeżeń. Zachowana była bieżąca czystość pomieszczeń i urządzeń oraz zapewniono środki do utrzymania higieny osobistej. Wszystkie placówki posiadały w sanitariatach dostęp do bieżącej ciepłej wody.

Uczelnie nie posiadają własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć sportowych, zawierane były umowy wynajmu sal i terenów sportowych w innych obiektach.

SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO - WYCHOWAWCZY

W budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Młodzieży Niewidomej i Słabowidzącej stan techniczno-sanitarny wszystkich pomieszczeń jest dobry.

PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO

OŚRODEK REHABILITACYJNO-EDUKACYJNO-WYCHOWAWCZY

Ośrodek ma swoją siedzibę w budynku adaptowanym na cele placówki. W zakładzie przebywają osoby niepełnosprawne w wieku od 3 do 25 lat.

Stan sanitarno-techniczny budynku nie budził zastrzeżeń. Ośrodek jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych, budynek wyposażony jest w podjazd i windę. Placówka na bieżąco doposażana jest w sprzęt rehabilitacyjno-edukacyjny.

WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

W objętych nadzorem dwóch placówkach przebywają osoby z upośledzeniem intelektualnym, sprzężonym kalectwem w stopniu znacznym oraz osoby niewidome i niedowidzące. Stan techniczny i sanitarno-techniczny budynków jest dobry.

ŚWIETLICE SOCJOTERAPEUTYCZO – ŚRODOWISKOWE

W 2017 roku funkcjonowało piętnaście tego typu świetlic, w których działalność opiekuńczo – wychowawcza prowadzona była w godzinach popołudniowych lub w dniach wolnych od nauki

szkolnej. Warunki sanitarno-techniczne we wszystkich świetlicach były zgodne z wymogami.

PLACÓWKI WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY

Na nadzorowanym terenie organizowany był letni i zimowy wypoczynek w miejscu zamieszkania, głównie w zakładach całorocznych będących pod stałym bieżącym nadzorem oraz jeden obóz w obiekcie hotelowym.

W 2017 roku podczas wypoczynku zimowego i letniego przeprowadzono 15 kontroli, w tym 6 w okresie ferii zimowych i 9 w trakcie trwania wakacji letnich.

We wszystkich placówkach zapewnione były odpowiednie warunki sanitarno-higieniczne.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny

1.1 Opiniowanie planów zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta Chorzów

- w 2017 roku wydano trzy uzgodnienia w formie opinii sanitarnych dotyczących planów zagospodarowania przestrzennego dla Miasta Chorzów (podobnie jak w roku poprzedzającym) oraz dziewięć opinii sanitarnych dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- w mieście Chorzów projektami zmiany planów zagospodarowania przestrzennego objęto cały obszar miasta,
- poszczególne wnioski obejmowały głównie tereny ograniczone kilkoma ulicami i tereny w okolicy jednej ulicy. Dodatkowo dokonano zmian wszystkich planów zagospodarowania
-
- przestrzennego – poprzez dodanie zapisów związanych z ujawnieniem złóż kopalnych. W związku z powyższym dla Chorzowa rozpatrywane projekty planów zagospodarowania dotyczyły zróżnicowanych terenów. W opisywanych sprawach zwracano uwagę na zdrowie ludzi, gospodarkę wodno – ściekową, odpady, ochronę środowiska gruntowo – wodnego, ochronę powietrza atmosferycznego, ochronę przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym oraz rozmieszczenie obszarów o określonym przeznaczeniu (np. bliskość terenów przemysłowych i mieszkalnych, obecność obszarów zieleni izolacyjnej).

Dla planów ustalano zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego m.in. poprzez:

- wyznaczanie dopuszczalnych poziomów hałasu dla wybranych obszarów planu (np. przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową),
- zakaz lokalizacji i eksploatacji instalacji oraz urządzeń powodujących ponadnormatywną emisję substancji i energii, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 7 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska,
- zakaz wprowadzania nieoczyszczonych wód opadowych i roztopowych do wód lub ziemi,
- zakaz wprowadzania ścieków, które nie spełniają obowiązujących norm czystości do kanalizacji sanitarnej,

- nakaz oczyszczania ścieków opadowych z substancji ropopochodnych i części stałych zgodnie z przepisami odrębnymi,
- nakaz realizacji nawierzchni ciągów pieszych, rowerowych, parkingów i placów z materiałów umożliwiających wsiąkanie wód opadowych do gruntu,
- zakaz stosowania materiałów pylących do utwardzania powierzchni dróg i parkingów,
- nakaz stosowania retencji wód opadowych,
- zakaz realizacji instalacji infrastruktury radio – i telekomunikacyjnej w sposób mogący negatywnie oddziaływać na ludzi.

Plany zagospodarowania przestrzennego zmieniały przeznaczenie obszarów przede wszystkim na tereny zabudowy usługowej i mieszkaniowej (w szczególności wielorodzinnej), a w dalszej kolejności związanej z gospodarką odpadami. W dokumentach zwracano szczególną uwagę na odpowiednie umiejscowienie poszczególnych obszarów (lokalizacja obszarów przemysłowych w oddaleniu od zabudowy mieszkalnej). Zwracano również uwagę na zapisy dotyczące ograniczenia uciążliwości wynikających z charakteru prowadzonych działalności do granic działki zajmowanej przez przedsiębiorstwo oraz na zapisy dotyczące ograniczenia hałasu do poziomów dopuszczalnych (w szczególności dla terenów zabudowy mieszkaniowej).

Zapisy dotyczące przeznaczenia terenów były prawidłowe i nie sprawiały problemów przy uzgadnianiu uwarunkowań środowiskowych dla planowanych przedsięwzięć. Wszystkie projekty planów zagospodarowania przestrzennego zostały zaopiniowane bez zastrzeżeń.

W 2017 r. od Prezydenta Miasta Chorzów rozpatrzono następujące wnioski:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Chorzów dla części obszaru gminy Chorzów położonego w rejonie ulicy Wincentego Janasa w Chorzowie,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Chorzów dla części obszaru gminy Chorzów położonego w rejonie ulic Głogowskiej, Strzelców Bytomskich i Pułaskiego,
- projekt zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Miasta Chorzów dokonanych na podstawie Uchwały Nr XXXI/579/17 Rady Miasta Chorzów z dnia 02.02.2017 r.

1.2 Uzgadnianie przedsięwzięć na etapie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych

W 2017 roku wydano 4 uzgodnienia w formie opinii sanitarnej dla przedsięwzięć na etapie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych (o dwa więcej niż w roku poprzedzającym).

Na terenie Chorzowa uzgodniono uwarunkowania środowiskowe dla następujących inwestycji:

- wdrożenie innowacyjnej w skali kraju technologii do produkcji mieszaniny wysoce oczyszczonego destylatu z produktami pierwotnymi – blendów w Chorzowie przy ulicy Kollmanna 2 – przedsięwzięcie, w związku z wprowadzonymi zmianami, uzgadniano dwukrotnie (w styczniu 2017 r. oraz czerwcu 2017 r.);
- budowa zakładu przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego wraz z niezbędną infrastrukturą, zakładu odzysku odpadów oraz punktu skupu odpadów, w tym złomu metali w Chorzowie przy ulicy Stacyjnej 11;
- budowa bloku energetycznego o mocy 25 – 30 MW_e opalanego biomasą wraz z towarzyszącą infrastrukturą na działkach o numerach geodezyjnych 1951/76, 1952/76, 1831/76, 1832/76, 1833/76, 1781/95, 1836/103, 1838/157, 1846/157 w Chorzowie.

Przy uzgadnianiu, w związku z koniecznością zapewnienia ludziom odpowiednich standardów życia, zwracano uwagę przede wszystkim na:

- postępowanie z odpadami niebezpiecznymi (m.in. sposób segregacji, przechowywania i przekazywania),
- zabezpieczenie gruntu przed substancjami niebezpiecznymi (m.in. odpowiednie składowanie materiałów, dostęp do pojemników z sorbentami neutralizującymi wycieki, stosowanie posadzek wyposażonych w system odprowadzania odcieków),
- odpowiednie odprowadzanie ścieków bytowych, opadowych oraz przemysłowych (m.in. kierowanie ścieków do kanalizacji, stosowanie separatorów substancji ropopochodnych),
- oczyszczanie powietrza odlotowego (m.in. zastosowanie filtrów tkaninowych lub elektrofiltrów, wykorzystanie specyficznych metod oczyszczania – np. SNCR),
- ochronę przed hałasem (stosowanie urządzeń o określonej mocy akustycznej),
- stan techniczny używanego sprzętu budowlanego,

- warunki socjalno – bytowe dla pracowników oraz dostęp do środków ochrony indywidualnej przez zatrudnione osoby.

1.3 Uzgodnianie dokumentacji projektowych

W 2017 roku uzgodniono 25 dokumentacji projektowych (o 32 mniej niż w roku poprzedzającym). Najwięcej uzgodnień było dla zakładów gastronomicznych, lokali fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej oraz obiektów oświaty (żłobki, przedszkola, szkoły). Uzgodniono jeden projekt gabinetu weterynaryjnego.

W trakcie opiniowania dokumentacji projektowych nie napotymano większych trudności w ich uzgadnianiu. Sporadycznie wyjaśniano niezgodności z wymogami sanitarnohigienicznymi bezpośrednio z projektantem lub inwestorem (niezgodności te dotyczyły m.in. braku wyczerpującego opisu technicznego i technologicznego czy braku niezbędnych punktów wodnych). Nie było przypadku negatywnego uzgodnienia projektu.

1.4 Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych

W 2017 r. wydano 97 opinii dopuszczających do użytkowania nowe lub zmodernizowane placówki (o 18 mniej niż w roku poprzedzającym), co wiązało się z przeprowadzeniem 109 kontroli. W/w opinie zostały wydane przede wszystkim dla takich obiektów jak: zakłady fryzjerskie i odnowy biologicznej (o łącznym udziale około 24% wszystkich dopuszczonych obiektów), bary piwne, kawiarnie, restauracje, lokale gastronomiczne (około 23% wszystkich obiektów dla których dokonano odbioru), sklepy i kioski spożywcze (około 14%), magazyny, obiekty przemysłowe (12%), pawilony handlowo – usługowe (5%) oraz szkoły, przedszkola, żłobki (4%). Większość obiektów było przygotowanych do odbioru zgodnie z zaopiniowanym projektem oraz wymogami sanitarnohigienicznymi. Jednak pewna część z nich wymagała powtórnej kontroli przed dopuszczeniem do użytkowania. Powodem ponownych kontroli było przede wszystkim: brak niezbędnego punktu wodnego lub bieżącej ciepłej wody, nieszczelność instalacji wodno – kanalizacyjnej, niestaranne wykończenie podłóg i ścian, połączeń ścian z podłogą, nieprawidłowości w wykonaniu wentylacji (niewystarczająca wymiana powietrza w pomieszczeniach, lokalizacja czerpni powietrza niezgodna z obowiązującymi przepisami), zmiany układu pomieszczeń zakładu (np. brak przedśionka izolacyjnego w toalecie), braki

w wyposażeniu obiektu. Najgorzej przygotowane do odbioru były zakłady odnowy biologicznej, apteki oraz nieduże zakłady gastronomiczne i bary szybkiej obsługi – głównie z powodu braku dostępu do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz niezgodności z projektem. Najlepiej do odbioru przygotowane były przychodnie i gabinety lekarskie, sklepy spożywcze oraz pawilony handlowe.

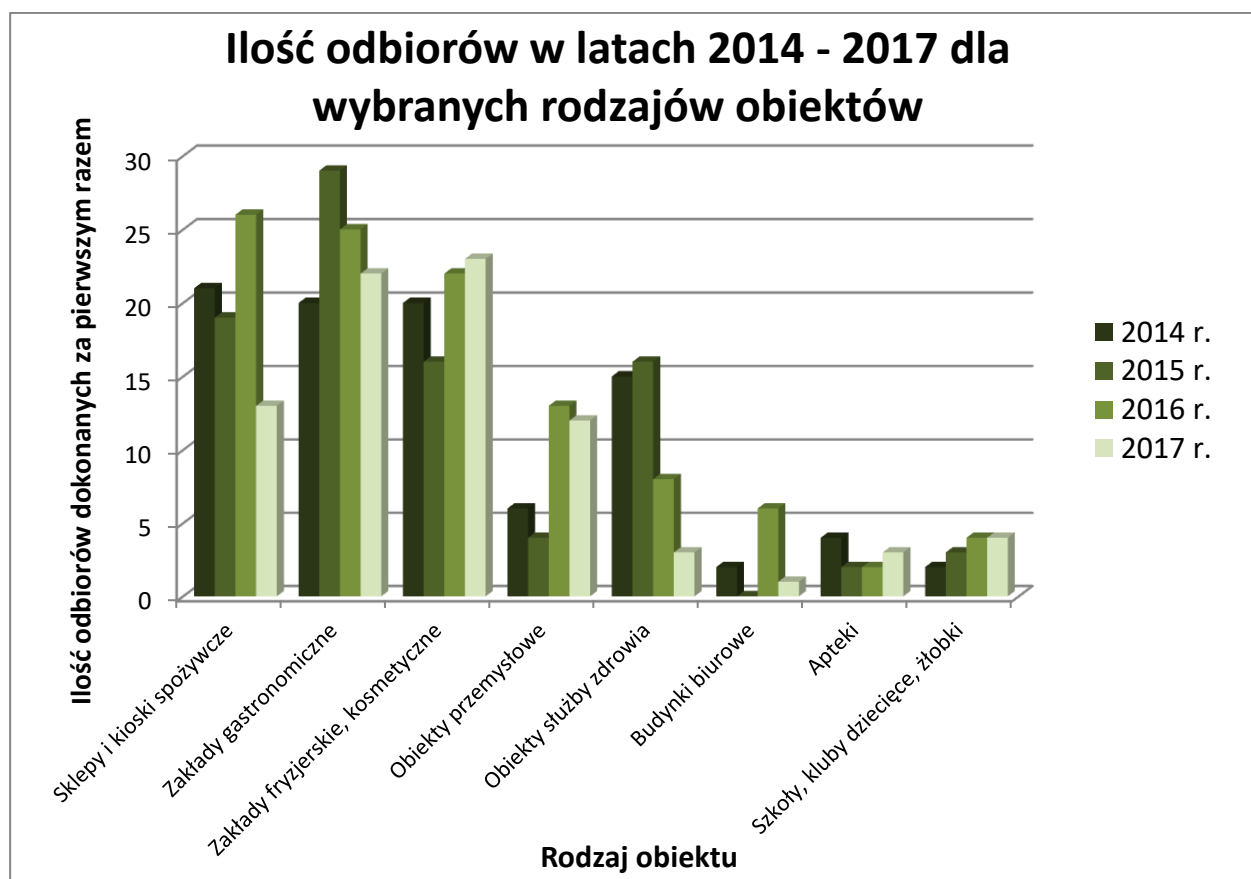
Udział poszczególnych obiektów w całkowitej ilości odbiorów dla miasta Chorzów przedstawiono na wykresie poniżej (wykres 1). Do kategorii „inne” zaliczono budynek biurowy i krematorium.

Wykres 1. Udział poszczególnych obiektów w całkowitej ilości odbiorów w Chorzowie

Na wykresie poniżej (wykres 2) przedstawiono zmiany w ilości odbieranych obiektów dla poszczególnych kategorii na przestrzeni ostatnich czterech lat. W stosunku do lat poprzednich odnotowano spadek ilości odbiorów sklepów i kiosków spożywczych, obiektów gastronomicznych (bary szybkiej obsługi, kawiarnie, restauracje) oraz obiektów służby zdrowia. Ponadto na wykresie 2 można zaobserwować rosnącą ilość otwieranych zakładów fryzjersko – kosmetycznych. Ilość odbiorów aptek oraz obiektów oświaty utrzymuje się od kilku lat na wyrównanym poziomie. Od dwóch lat udział odbiorów zakładów przemysłowych

utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie. W 2017 r. do tej kategorii zaliczono magazyny, hale magazynowe i zakłady produkcyjne.

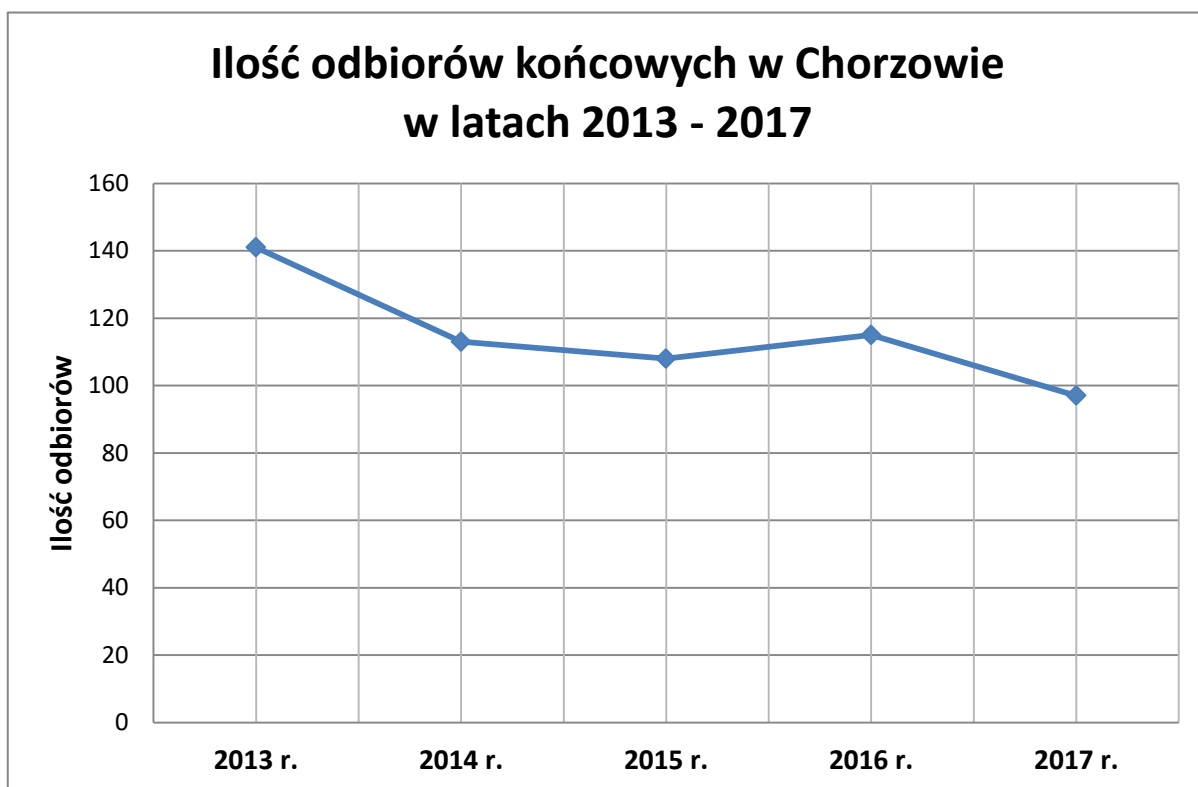

Wykres 2. Ilość odbiorów w latach 2014 – 2017 dla wybranych rodzajów obiektów

Do najciekawszych obiektów dopuszczonych do użytkowania na terenie miasta Chorzów należą:

- ✓ Budynek usługowy zakładu pogrzebowego z krematorium przy ul. Kaliny 37;
- ✓ Stadion Śląski na terenie Parku Śląskiego;
- ✓ Obiekty małej gastronomii (WATER TAXI, ICE DREAM), zespół dwóch budynków z bramą wejściową, restauracja wraz z kolejką LECH COASTER na terenie Śląskiego Parku Atrakcji w Chorzowie;
- ✓ Hala sportów zimowych z zapleczem szatniowo – sanitarnym oraz drink barem przy ulicy Stalowej 27;
- ✓ Zakład odnowy biologicznej w Centrum Handlowym AKS przy ulicy Parkowej 20;
- ✓ Oddział Niemowlęcy i Patologii Noworodka Zespołu Szpitali Miejskich przy ulicy Truchana 7;
- ✓ Stacja kontroli pojazdów przy ulicy Katowickiej 139;
- ✓ Żłobek „Pierwsze Kroki” przy ulicy Żołnierzy Września 20.

Na wykresie 3 przedstawiono ilość odbiorów końcowych w Chorzowie w latach poprzedzających. Od kilku lat można zaobserwować tendencje spadkowe w ilości dopuszczanych do użytkowania obiektów. Wyjątek stanowi rok 2016, dla którego odnotowano większą ilość odbiorów końcowych niż w roku poprzedzającym.

Wykres 3. Ilość odbiorów końcowych w Chorzowie w latach 2013 – 2017.

Łączna ilość opinii związana z kontrolami na terenie miasta Chorzów wydana w porozumieniu z poszczególnymi sekcjami PSSE w Chorzowie przedstawiona została w tabeli 1 zamieszczonej poniżej. Kontrole dokonywane były przede wszystkim na wnioski indywidualnych inwestorów oraz na wnioski Urzędu Miasta.

Tabela 1. Opinie wydane dla poszczególnych sekcji nadzoru bieżącego

L.p.	Znak sekcji	Warunki zabudowy	Uwarunkowania środowiskowe	Dokumentacje projektowe	Dopuszczenie do użytkowania
1.	HŻŻiPU	-	-	8	44
2.	HKiŚ	-	-	5	29
3.	HP	-	4	3	12
4.	HD	-	-	6	7
5.	EP	-	-	2	5
6.	Wet.	-	-	1	-
Ogółem:	-	-	4	25	97

Oświata Zdrowotna

Oświata Zdrowotna Powiatowej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej w Chorzowie w 2017 r. realizowała zadania w zakresie profilaktyki chorób i promocji zdrowia wynikające z zapisów

Ustawy o PIS, realizacji Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce oraz potrzeb zdrowotnych środowiska. Zgodnie z wytycznymi wdrażała i realizowała:

PROGRAMY OGÓLNOPOLSKIE

1. Program edukacyjny zapobiegający nadwadze i otyłości „*Trzymaj Formę*” .
2. Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.
3. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce.
4. Profilaktyczny Program w Zakresie Przeciwdziałania Uzależnieniu od Alkoholu, Tytoniu i innych Środków Psychoaktywnych. KIK 68.
5. Program profilaktyki zachorowań na raka szyjki macicy „*Wybierz Życie- Pierwszy Krok*”.
6. Bieg po zdrowie.

Program edukacyjny „Trzymaj Formę!”

Celem działań było zwiększenie świadomości uczniów i ich rodziców na temat wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie. Koordynowano realizację konkursu, dystrybuowano materiały edukacyjne, eksponowano plakaty, zamieszczono na stronie internetowej informacje nt. programu.

Adresaci programu:

- **1966** uczniów
- **331** rodziców i opiekunów

Zasięg programu:

- **17 szkół** podstawowych i gimnazjów z terenu Chorzowa (100 % placówek wytypowanych do realizacji programu)

Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Celem działań było zwiększenie wiedzy na temat szkodliwości palenia biernego i czynnego wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych, zapobieganie zwiększaniu się liczby osób rozpoczynających palenie, zapobieganie wzrostowi narażenia na dym tytoniowy w miejscach użyteczności publicznej. Organizowano akcje profilaktyczno, rozdawano materiały edukacyjne, udzielano porad nt. profilaktyki antytytoniowej i miejsc objętych zakazem palenia, przeprowadzano pomiar CO w wydychanym powietrzu, eksponowano plakaty.

W ramach ww. programu realizowane są następujące interwencje programowe i nieprogramowe:

- **Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”**

Celem działań było podniesienie poziomu wiedzy rodziców nt. ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy, zwiększenie wiedzy i umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, kiedy dorośli palą przy nich tytoń. Skoordinowano realizację programu, rozdawano materiały edukacyjne, przeprowadzono szkolenie i narady.

Adresaci programu: dzieci, rodzice

Zasięg programu :

- **21** przedszkoli z terenu Chorzowa (100% wytypowanych placówek)
3 szkoły podstawowe
- **898** dzieci przedszkolnych **106** uczniów z **3** szkół podstawowych (100% dzieci wytypowanych do realizacji programu),
- **374** rodziców i opiekunów

- **Światowy Dzień bez Tytoniu- 31 maja**

Celem akcji było zapobieganie palenia tytoniu wśród młodzieży szkolnej i osób dorosłych. Przeprowadzono akcje profilaktyczno – edukacyjne, rozdawano ulotki , udzielano porad, przeprowadzono pomiar CO w wydychanym powietrzu, zamieszczono informację na stronie internetowej.

Adresaci akcji:

- uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych
- społeczność lokalna
- petenci Stacji

Zasięg akcji:

- 60 szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych
- uczestnicy akcji profilaktycznych organizowanych przez Oświatę Zdrowotną

- **Światowy Dzień Rzucania Palenia (16 listopada)**

Celem prowadzonych akcji była profilaktyka palenia tytoniu wśród młodzieży szkolnej, studentów oraz osób dorosłych, poszerzanie wiedzy nt. szkodliwości czynnego i biernego palenia tytoniu, zapoznanie społeczeństwa z obowiązującymi regulacjami prawnymi

w zakresie miejsc wolnych od dymu tytoniowego i zakazie palenia papierosów elektronicznych. Przeprowadzono akcje profilaktyczne, udzielano porad, rozdawano ulotki, przeprowadzono badania spirometryczne, pomiar CO w wydychanym powietrzu, zapewniono konsultacje i badania lekarskie.

Adresaci:

- studenci wyższej uczelni
- uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych
- petenci Stacji
- grono pedagogiczne
- pacjenci i personel medyczny

- mieszkańcy miasta
- osoby odwiedzające stronę internetową PSSE w Chorzowie

Zasięg akcji:

- 60 szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych
- uczestnicy akcji profilaktycznych organizowanych przez Oświatę Zdrowotną

Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV w tym . Światowy Dzień AIDS.

Celem działań było przekazanie wiedzy na temat zapobiegania zakażeniom HIV, zachęcanie do wykonania badań, propagowanie wierności partnerskiej oraz tolerancji wobec osób żyjących z HIV. Przeprowadzono narady, rozdawano materiały, eksponowano plakaty, zamieszczono informację nt. programu na stronie internetowej. W ramach innych akcji udzielano porad nt. profilaktyki HIV/AIDS.

Adresaci programu:

- uczniowie ze szkół ponadgimnazjalnych
- uczestnicy Chorzowskiego Dnia Promocji Zdrowia
- petenci Stacji
- pacjenci i personel medyczny poradni i szpitala na terenie Chorzowa
- mieszkańcy Chorzowa
- kadra pedagogiczna szkół,
- studenci
- uczestnicy akcji profilaktycznych organizowanych przez Oświatę Zdrowotną

Zasięg programu:

- 24 szkoły ponadgimnazjalne z terenu Chorzowa (100% wytypowanych placówek)
- 1 uczelnia wyższa z terenu Chorzowa

K a m p a n i a s p o ł e c z n a „Mam czas rozmawiać” (od listopada 2017r.)

Celem działań jest podjęcie dialogu międzypokoleniowego o zdrowiu, a zwłaszcza o tematach trudnych, takich jak choroby przenoszone drogą płciową, w tym HIV.

Adresaci:

- osoby w każdym wieku

Zasięg akcji:

- 70 studentów

Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. KIK 68 współfinansowanego w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

- W ramach tego projektu realizowano program „ARS, czyli jak dbać o miłość”.

Celem realizowanych działań było wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności zmniejszające ryzyko utraty zdrowia i życia ich samych oraz ich dzieci spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych. Koordynowano realizację programu, prowadzono rozdawnictwo materiałów edukacyjnych, udzielano porad, przeprowadzono szkolenia i narady, eksponowano plakaty, wykorzystywano alkogole i narkogole w celach profilaktycznych, przeprowadzono pomiar CO w wydychanym powietrzu, organizowano stanowiska profilaktyczne, zamieszczono informację na stronie internetowej.

Adresaci programu:

- **302** uczniów szkół ponadgimnazjalnych (100% uczniów wytypowanych do realizacji programu)
- **156** rodziców

Zasięg programu:

- **13** szkół ponadgimnazjalnych (100% wytypowanych do realizacji programu placówek)
- **Kampanię "Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu"**

Celem kampanii była profilaktyka zażywania środków psychoaktywnych w tym zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych ich stosowania. Organizowano akcje profilaktyczno - edukacyjne, rozdawano ulotki i plakaty, pomiar CO w wydychanym powietrzu, wykorzystywano alkogole i narkogole w celach profilaktycznych, udzielano porad, uczestniczono w naradach, przeprowadzono testy wiedzy. Zamieszczono informacje na stronie internetowej.

Adresaci kampanii:

- kobiety w wieku prokreacyjnym, ciężarne oraz ich rodziny i bliscy, ogół społeczeństwa

Zasięg programu:

- uczestnicy akcji profilaktycznych organizowanych przez Oświatę zdrowotną
- czytelnicy strony internetowej PSSE w Chorzowie.

Program profilaktyki zachorowań na raka szyjki macicy „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”.

Działania były ukierunkowane na zwiększenie wiedzy na temat raka szyjki macicy, roli wirusa HPV w jego powstawaniu, czynników zwiększających ryzyko zachorowania oraz zachęcanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie. Koordynowano realizację programu, przeprowadzono narady, prowadzono rozdawnictwo materiałów edukacyjnych, zamieszczono informację nt. programu na stronie internetowej.

Adresaci programu:

- młodzież szkół ponadgimnazjalnych (100% uczniów wytypowanych do realizacji programu)

Zasięg programu:

- **23** szkoły ponadgimnazjalne
- **883** uczniów, **524** rodziców, **61** nauczycieli

Bieg po zdrowie – program antytytoniowej edukacji zdrowotnej

Głównym celem programu jest opóźnienie lub zapobieżenie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego. Istotnym celem realizowanej edukacji prozdrowotnej jest zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. W ramach programu koordynowano realizację programu, przekazano materiały edukacyjne, zamieszczono informację nt. programu na stronie internetowej, przeprowadzono szkolenie, udzielano porad.

Adresaci programu:

- dzieci z IV klas szkół podstawowych (100% uczniów wytypowanych do realizacji programu)

Zasięg programu:

- 3 szkoły podstawowe
- 65 uczniów
- 65 rodziców

PROGRAMY WOJEWÓDZKIE

Program „Podstępne WZW”

Celem wykonanych działań było upowszechnienie wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, ryzyka zakażenia, zasad profilaktyki i odpowiedzialności za zdrowie własne i innych ludzi. Rozdawano materiały edukacyjne, koordynowano realizację programu, zamieszczono informację na stronie internetowej.

Adresaci programu:

- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych

Zasięg programu:

- 18 szkół ponadgimnazjalnych z terenu Chorzowa (100% wytypowanych placówek)
- 727 uczniów, 148 rodziców

Program „Żywienie na wagę zdrowia”- „Klub Zdrowego Przedszkolaka”

Celem realizowanych zadań było wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez odżywianie, propagowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia. Koordynowano konkurs na piosenkę, promowano nową Piramidę Zdrowego Żywienia i Aktywności Fizycznej oraz 10 Zasad Zdrowego Żywienia, dystrybuowano materiały, przeprowadzono zajęcia w przedszkolu.

Adresaci programu:

- dzieci przedszkolne, rodzice dzieci przedszkolnych
- uczestnicy akcji organizowanych przez Oświatę Zdrowotną

Zasięg programu:

- 11 placówek oświatowych

- **829** dzieci
- **1043** rodziców

Program profilaktyki czerniaka „Znamię! Znam je?”

Działania miały na celu upowszechnienie wiedzy o czerniaku, podniesienie świadomości uczniów na temat profilaktyki czerniaka oraz propagowanie prozdrowotnych postaw i zachowań. Koordynowano realizację programu ,przeprowadzono narady, dystrybuowano materiały edukacyjne, eksponowano plakaty, zamieszczono na stronie internetowej informację nt. programu, udzielano porad nt. profilaktyki czerniaka.

Adresaci programu:

- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych (100% placówek wytypowanych do realizacji programu)
- inne osoby

Zasięg programu:

- **21** szkół ponadgimnazjalnych (100% placówek wytypowanych do realizacji programu)
- **1218** uczniów szkół ponadgimnazjalnych
- **499** innych edukowanych osób np. rodziców, pracowników niepedagogicznych.

Smak życia czyli debata o dopalaczach – program profilaktyki zazywania środków psychoaktywnych

Celem działań programowych było dostarczenie informacji nt. skutków zdrowotnych zazywania dopalaczy, przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych wśród młodzieży. Koordynowano realizację programu, przekazano materiały edukacyjne, przeprowadzono narady, zamieszczono informacje na stronie internetowej.

Adresaci programu:

- uczniowie szkół gimnazjalnych, rodzice i opiekunowie, grono pedagogiczne.

Zasięg programu

- **13 szkół** gimnazjalnych z terenu Chorzowa (100% placówek wytypowanych do realizacji programu)
- **1112** uczniów szkół gimnazjalnych

INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE OGÓLNOPOLSKIE

1. Światowy Dzień Zdrowia-Hasło Roku
2. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Światowy Dzień Zdrowia - Hasło Roku

W 2017 roku Światowy Dzień Zdrowia obchodzony był pod hasłem „ **Depresja – porozmawiajmy o niej**”.

Celem akcji było zwiększenie wiedzy nt. depresji , jej przyczynach i możliwych konsekwencjach oraz zapobieganie stygmatyzacji chorych. Zamieszczono informacje na stronie internetowej,

Adresaci:

- seniorzy
- pracownicy i petenci PSSE w Chorzowie
- dzieci pozostające w mieście podczas wakacji letnich
- szkoły
- uczestnicy Chorzowskiego Dnia Promocji Zdrowia
- czytelnicy strony internetowej

Zasięg akcji:

- uczestnicy akcji prozdrowotnych organizowanych przez Oświatę Zdrowotną
- czytelnicy strony internetowej PSSE w Chorzowie
- **61 placówek** - szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne, Ośrodek Pomocy Społecznej.

E u r o p e j s k i D z i e ń W i e d z y o A n t y b i o t y k a c h

Celem zorganizowanych działań było zwrócenie uwagi na problem antybiotykooporności drobnoustrojów przy jednoczesnym braku nowych antybiotyków oraz podniesienie poziomu wiedzy nt. właściwego stosowania antybiotyków. Rozdawano materiały edukacyjne, organizowano stanowiska informacyjne, udzielano porad, zamieszczono informacje na stronie internetowej.

Adresaci:

- przedszkola,
- szkoły podstawowe, ponadpodstawowe
- seniorzy
- mieszkańcy Chorzowa
- czytelnicy strony internetowej
- placówki medyczne

Zasięg akcji:

- **21** szkół podstawowych z terenu Chorzowa (100% wytypowanych placówek)
- **24** szkoły ponadpodstawowe z terenu Chorzowa (100% wytypowanych placówek)
- **34** placówki przedszkolne
- strona internetowa tutejszej Stacji
- uczestnicy akcji profilaktycznych organizowanych przez Oświatę Zdrowotną

INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE WOJEWÓDZKIE

1. „Brązowo, ale czy zdrowo”
2. „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”
3. Projekt „HIV / AI DS – wiem, nie boję się , toleruję ”
4. „Mam świadomość jak być zdrowym”

B r ą z o w o, a l e c z y z d r o w o

Celem akcji było podniesienie poziomu wiedzy nt. właściwego korzystania z promieni słonecznych, zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z nieodpowiedzialnego korzystania z promieniowania UV w solariach. Przeprowadzono akcje edukacyjne, organizowano punkty informacyjne, przeprowadzono narady, rozdawano ulotki, przeprowadzono konkursy plastyczne, opracowano quiz wiedzy i krzyżówkę, udzielano porad, zamieszczono informacje na stronie internetowej.

Adresaci akcji:

- dyrektorzy szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych
- dzieci i młodzież pozostająca w mieście podczas wakacji letnich
- seniorzy
- mieszkańcy miasta Chorzowa

Zasięg akcji:

- **980** uczestników akcji prozdrowotnych organizowanych przez Oświatę Zdrowotną

Z a s z c z e p w s o b i e c h ę ć s z c z e p i e n i a

Celem prowadzonych działań było podniesienie wiedzy nt. znaczenia szczepień ochronnych w profilaktyce chorób zakaźnych oraz korzyści wynikających ze szczepień. Dystrybuowano i rozdawano materiały edukacyjne, organizowano stanowiska informacyjne, udzielano porad, nagłaśniano program szczepień przeciwko grypie dla mieszkańców powyżej 60 roku życia realizowanego przez Urząd Miasta Chorzów.

Adresaci akcji:

- rodzice
- studenci
- mieszkańcy Chorzowa
- przychodnie, szpitale
- szkoły
- dyrektorzy przedszkoli
- osoby odwiedzające stronę internetową PSSE w Chorzowie

Zasięg akcji:

- **1230** uczestników akcji prozdrowotnych organizowanych przez Oświatę Zdrowotną
- **18** placówek medycznych

P r o j e k t „H I V / A I D S – w i e m, n i e b o j ę s i ę, t o l e r u j ę”

Celem działań było podniesienie wiedzy nt. profilaktyki HIV/AIDS, kształtowanie postaw odpowiedzialności za własne zdrowie i życie, kształtowanie tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS. Koordynowano realizację projektu, konkursu na poziomie powiatowym, przekazano materiały edukacyjne, zamieszczono informacje na stronie internetowej

Adresaci:

- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych

Zasięg akcji:

- **24** szkoły ponadgimnazjalne

Dopalacze Wypalacze - groźne narkotyki

Celem podejmowanych działań była profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych oraz zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy. Organizowano akcje profilaktyczne, stanowiska profilaktyczno – edukacyjne, warsztaty, rozdawano ulotki plakaty, udzielano porad, przeprowadzano narady, eksponowano plakaty, zamieszczono informacje na stronie internetowej, wykorzystano algogogle i narkogogle.

Adresaci akcji:

- młodzież gimnazjalna i ponadgimnazjalna,
- rodzice
- seniorzy
- mieszkańcy
- studenci
- pracownicy zakładu

Zasięg akcji:

- **24** szkoły ponadgimnazjalne
- **18** szkół gimnazjalnych
- uczestnicy akcji profilaktycznych organizowanych przez Oświatę Zdrowotną

M a m ś w i a d o m o ś ć j a k b y ć z d r o w y m

Celem podejmowanych działań było podniesienie poziomu wiedzy na temat profilaktyki zakażeń (w tym krwiopochodnych), w zakładach sektora beauty poprzez polepszenie warunków higienicznych w tych zakładach oraz uświadomienie znaczenia i konieczności stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi podczas wykonywania usług. Przeprowadzono szkolenie, rozdawano materiały edukacyjne, przeprowadzono ankietyzację, przekazano zaświadczenia, zamieszczano informacje na stronie internetowej.

Adresaci akcji:

- właściciele i pracownicy zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu, masażu, odnowy biologicznej
- uczennice przygotowujące się do zawodu fryzjera

Zasięg akcji:

- **17** zakładów
- **19** osób
- **15** uczennic

INNE PRZEDSIĘWZIĘCIA

1. Festyn dziecięcy „Uśmiech to zdrowie, każdy to powie”.
2. Udział w Chorzowskim Dniu Promocji Zdrowia – stanowisko profilaktyczno – edukacyjne.
3. Lekki tornister.
4. Bezpieczne ferie.
5. Bezpieczne wakacje 2017 – „Kręci mnie bezpieczeństwo.....w wakacje”
6. Profilaktyka WZW A
7. Profilaktyka pedikulozy.
8. Profilaktyka raka sutka.
9. Profilaktyka chorób odkleszczowych.
10. Profilaktyka zatruc grzybami.

Festyn Dziecięcy „Uśmiech to zdrowie, każdy to powie” w Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”.

Celem akcji było poszerzenie i usystematyzowanie wiadomości nt. zdrowego stylu życia, ochrony przed kleszczami, profilaktyki zażywania dopalaczy, właściwego opalania oraz promowanie aktywności fizycznej i zagospodarowanie czasu wolnego. Zorganizowano podczas festynu: konkursy, konkurencje sportowe, stanowisko profilaktyczno - edukacyjne.

Adresaci akcji:

- dzieci z półkolonii, świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych,
- seniorzy,
- mieszkańcy Chorzowa i ościennych miast.

Zasięg akcji:

- **1032** uczestników festynu

Organizacja stanowiska z materiałami edukacyjnymi podczas Chorzowskiego Dnia Promocji Zdrowia

Podjęte działania miały na celu promowanie zdrowego stylu życia poprzez prawidłowe odżywianie i aktywność fizyczną. Udzielano również porad nt. znaczenia szczepień ochronnych w profilaktyce chorób, profilaktyki WZW, HIV/AIDS oraz profilaktyki zażywania środków psychoaktywnych. Zorganizowano stanowisko profilaktyczno – edukacyjne, przeprowadzono pomiar CO w wydychanym powietrzu, rozdawano ulotki, wykorzystano w celach profilaktycznych alkoholigle i narkogogle.

Adresaci akcji:

- mieszkańcy Chorzowa i ościennych miast

Zasięg akcji:

- **400** uczestników

Lekki tornister

Celem działań było zwrócenie uwagi na profilaktykę chorób układu ruchu oraz wad postawy wśród najmłodszych uczniów. Przesłano informację do wszystkich szkół podstawowych z terenu dot. udziału w projekcie wraz z regulaminem konkursu.

Adresaci akcji:

- rodzice dzieci w wieku szkolnym.
- dyrektorzy szkół podstawowych

Zasięg akcji:

- 2 szkoły podstawowe z terenu Chorzowa

Bezpieczne ferie.

Celem akcji było prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych w zakresie bezpiecznych zachowań podczas wypoczynku. Przesłano materiały edukacyjne do placówek, zamieszczono informacje na stronie internetowej.

Adresaci akcji:

- Urząd Miasta Chorzów,
- placówki szkolne,
- domy kultury,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Portal internetowy Chorzowianin
- czytelnicy strony internetowej PSSE w Chorzowie

Zasięg akcji:

- Urząd Miasta Chorzów
- 18 szkół podstawowych
- 24 szkoły ponadgimnazjalne
- 18 szkół gimnazjalnych
- 3 domy kultury
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Portal internetowy Chorzowianin.
- strona internetowa

Bezpieczne wakacje 2017 – „K r ę c i m n i e b e z p i e c z e ń s t w ow w a k a c j e”

Celem akcji było prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa dzieci w kontaktach z nieznanymi, profilaktyki stosowania środków psychoaktywnych, zagospodarowanie czasu wolnego, bezpieczne spędzanie czasu nad wodą. Rozdano materiały edukacyjne, zamieszczono informacje na stronie internetowej.

Adresaci akcji:

- Urząd Miasta Chorzów,
- domy kultury,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Portal internetowy Chorzowianin

- czytelnicy strony internetowej PSSE w Chorzowie

Zasięg akcji:

- Urząd Miasta Chorzów
- 3 domy kultury
- Portal internetowy Chorzowianin.
- strona internetowa
- uczestnicy akcji profilaktycznej

Profilaktyka WZW A

W związku ze wzrostem zachorowań na WZW A w woj. śląskim celem działań było prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych w zakresie profilaktyki WZW A. Rozdano materiały edukacyjne, zamieszczono informacje na stronie internetowej.

Adresaci akcji:

- szkoły podstawowe i ponadpodstawowe
- przedszkola
- żłobki
- podmioty lecznicze
- Urząd Miasta Chorzów,
- domy kultury,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- czytelnicy strony internetowej PSSE w Chorzowie

Zasięg akcji:

- 45 szkół podstawowych i ponadpodstawowych
- Urząd Miasta Chorzów
- 3 domy kultury.
- strona internetowa
- uczestnicy akcji profilaktycznej

Barszcz Sosnowskiego

Celem akcji były działania informacyjno – profilaktyczne dotyczące postępowania w przypadku kontaktu z rośliną pomoc w jej rozpoznawaniu, opisu charakterystycznych objawów poparzenia rośliną oraz postępowania i zasad udzielania pierwszej pomocy w przypadku poparzenia. Informacje zamieszczono na stronie internetowej PSSE, przesłano materiały edukacyjne pocztą elektroniczną do innych placówek.

Adresaci akcji:

- Urząd Miasta Chorzów,
- domy kultury,
- czytelnicy strony internetowej PSSE w Chorzowie

Zasięg akcji:

- Urząd Miasta Chorzów
- 3 domy kultury.
- strona internetowa
- 143 uczestników akcji profilaktycznej

P e d i k u l o z a

Działania miały na celu przekazanie informacji nt. zapobiegania wszawicy u dzieci i młodzieży. Rozpropagowano informacje oraz przesłano materiały edukacyjne pocztą elektroniczną do przedszkoli i szkół, rozdawano ulotki podczas innych organizowanych akcji, zamieszczono folder informacyjny na stronie internetowej.

Adresaci akcji:

- przedszkola
- szkoły podstawowe

Zasięg akcji:

- **34** przedszkola
- **21** szkół

P r o f i l a k t y k a r a k a s u t k a

Celem działań było podniesienie poziomu wiedzy nt. profilaktyki raka sutka. Udzielano porad m.in. na temat samobadania piersi, rozdawano ulotki, zawieszki.

Adresaci akcji:

- pacjenci
- rodzice

Zasięg akcji:

- 60 uczestników akcji profilaktycznych

P r o f i l a k t y k a c h o r ó b o d k l e s z c z o w y c h

Celem działań było podniesienie poziomu wiedzy nt. chorób wywoływanych przez kleszcze. Rozdawano ulotki, udzielano porad, opracowano pytania konkursowe.

Adresaci akcji:

- Uczestnicy festynu

Zasięg akcji:

- 143 uczestników

P r o f i l a k t y k a z a t r u ć g r z y b a m i

Celem działań było podniesienie poziomu wiedzy nt. rodzajów grzybów, sposobu przechowywania. Zamieszczono informację na stronie internetowej, wyeksponowano ulotki

Adresaci akcji:

- czytelnicy strony internetowej PSSE w Chorzowie
- petenci PSSE

Zasięg akcji:

- czytelnicy strony internetowej PSSE w Chorzowie
- petenci PSSE

Wsparcie ze strony Urzędu Miasta Chorzów i współorganizatorów, pozwoliło na organizację szeregu imprez prozdrowotnych dla mieszkańców. Realizowane przedsięwzięcia uwzględniały aktualne potrzeby społeczności lokalnej.